

Nicolae Niță

Culegeri

EDITURA "LIBERTATEA", JACKSONVILLE, 2018

ANTOLOGIE

© Copyright 2018

Toate drepturile rezervate

Desenul: Radu Boureanu. Revista "România", Anul II, Nr. 4, Aprilie 1937

*Voi toți ce-ați plâns în întuneric
Și nimeni nu v'a mângâiat
Din lunga voastră 'ngenunchiere
Sculați... HRISTOS A ÎNVIAT!*

Al. Vlahuță

S'a păstrat fără nici o schimbare forma originală a textelor și poemelor apărute, intervenind doar asupra erorilor evidente identificate în parcurs.

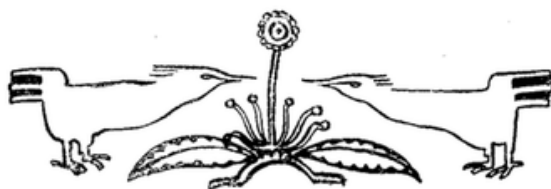
Ilustrațiile din cuprins: *Anastase Demian.*

"Iisus a Înviat din morți, cu moartea pre moarte călcând!"

Prof. NAE IONESCU

"...Când începe o treabă, românul își face mai întâi o cruce. De ce? Ca să cheme în ajutor pe Dumnezeu? Nu tocmai. Ci ca să pună acțiunea lui sub egida lumii celeilalte, de la care totul porcedee; ca să deschidă înspre realitățile lui concrete poarta prin care să pătrundă Puterile și Stăpâniile, ca să restabilească unitatea originară dintre Dumnezeu și creațiune. Crucea aceea simplă, înfricată și umilă este - cine s'ar fi gândit? - mărturisirea și închinarea cotidiană a Paștelor.

Căci Paștele asta sunt: marea dramă prin care, după hotărârea lui Dumnezeu, s'au aruncat iarăși punți de legătură între creațiune și Stăpânul ei. Restabilindu-se - ca posibilitate numai, e adevărat, ca posibilitate la îndemâna celor care înțeleg și vor - starea de la început, când omul trăia cumpănit și împăcat cu el însuși în Dumnezeu".

RĂSTIGNIREA

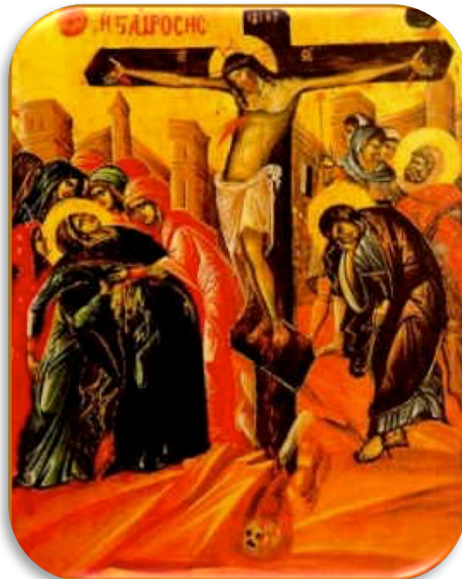
(fragmente din eseu "Juxta Crucem" apărut în revista "Gândirea", Anul VII, Nr. 4, 1927)

ECCE HOMO! ¹⁾

de Nae Ionescu

...Da, iată OMUL. Răstignirea este un fapt istoric, și un simbol. Ea închipue suferința acumulată, de proporții enorme, a omenirii. Pe lemn atârână EL, pentru că numai el purta pe umeri toată durerea trupului, câtă s'a îngrămădit dela săvârșirea păcatului. Iar crucea a fost înfiptă sus pe Golgota. Dacă și aceasta are un sens - Golgota, quod est *Calvariae locus* (Matei 27, 33) - nu știu. Dar că jertfa a trebuit să se împlinească acolo *sus*, nu e fără niciun rost. *Sus*, adică în văzul întregii lumi antice, care într'o desperată stăruință încercase excluderea, sau cel puțin ignorarea suferinței câtă este ea în univers.

Aci stă marea întoarcere, marea semnificație omenească a creștinismului: durerea este un fapt; care nu străbate în încheeturile lui cosmosul, ci neamul omenesc. Creștinismul nu ia față de această durere atitudini potrivnice; nu o ignorează, nu o combate; ci înșelată în nădejdlile ei de mântuire, prin Cristos-omul omenirea se dorește după dreptul și libertatea de a-și plânge înfrângerea.

Omul este cel care se svârcolește în chinuri sus, la locul Căpățânii, Nu Cristos-Dumnezeu. Știu, și Dumnezeu poate să sufere; și Dumnezeu suferă. Când fiecare din noi își întoarce fața dela EL, și lasă drum iubirii sale către vadurile întunecate ale diavolului, Dumnezeu plânge. Imi aduc aminte cât de puternic e în Léon Bloy²⁾ sentimentul acesta pentru Dumnezeu care suferă, pentru că e părăsit de oameni. Pe cruce însă a fost părăsit durerii sale *omul*, de către Dumnezeu. Plângerea Celui răstignit nu o spune oare destul de categoric?: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce m'ai lăsat?" (Matei 27, 46) Și nu este

caracteristică că în izbucnirea suferinții Lui, Christos găsește exact aceleași cuvinte ca și psalmistul? Deus, deus meus... quare me dereliquisti? (Psalmul 21 (22), vers. 2) Ca și psalmistul, care nu a fost decât om.

Fără retorism, fără pathosul eroic al Grecilor, de care nu a putut scăpa nici o personalitate așa de măsurată, adânc cumpănită și sinceră ca a lui Socrates, gemătul acesta este plânsul simplu, umil și necontrafăcut, expresiunea veridică a sufletului închircit de dureri sub gesturile teatrale și inutile ale lumii vechi. E recunoașterea pur și simplu a unui fapt; și anume fără comentarii.

Toată metafizica creștină e dominată de această trăsătură fundamentală. Ceeace există, nu are nevoie de justificare, nici de fundare teoretică. Nici măcar de explicare. Răul este; ca o stare de fapt. Păcatul originar, dela care derivă, *în timp*, răul, nu reprezintă o demonstrare a *necesității* răului, care există, așa zice, ontologic. Primul om a păcătuit atunci *când* s'a îndreptat înspre cunoștință. Dar nu întâmplător, prin intervenția unui principiu *exterior* al răului, diavolul; ci în virtutea unei slăbiciuni existând chiar în om. Căci diavolul, când a voit să ispitească, nu s'a întors către Adam, ci către femeie. De ce? Pentru că el *știa* că femeia nu va rezista ispitei. Ea era deci mai slabă; iar dacă a gresit, *trebuia* să greșească: propter imbecilitatem sexu! Posibilitatea păcatului preexistă deci în om căderii, în acelaș fel în care firul de iarbă e închis în sămânță. Profund realistă, metafizica creștină este lipsită de dialectică...

...Dela Răstignire, lumea știe că nu durerea sau bucuria ca atare sunt hotărâtoare pentru suferința sau fericirea noastră; ci atitudinea pe care personalitatea noastră spirituală o păstrează în fața lor. Astfel durerea însăși poate deveni izvor de nesfârșită bucurie, dacă ea îndeplinește un rost și își capătă un sens în încordarea noastră înspre mântuire.

Această înaltă semnificație morală a durerii, creștinismul a găsit-o; ea stă în acțiunea purificatoare asupra sufletului. Asceză. Suferința nu poate fi pedeapsă trimisă nouă de Dumnezeu întru ispășirea păcatelor; ci tovarăș iubit și fericitor, prin care sufletele noastre se desprind de contingentele concretului, înălțându-se în sferile fericite ale libertății adevărate - focul în care ele se lămuresc, binecuvântarea unui Dumnezeu îndurător, care nu ne poate lăsa pradă năclăelii. Creștinismul este deslegarea dumnezeiască a problemei lui Iov, pe care lumea antică nu o putea primi decât cu revoltă legitimă, dar împotriva căreia nu era în stare să întreprindă nimic...

Cristos a fost spânzurat pe lemn; și a suferit; omenește; dar nu atât pentru ca prin suferința lui să ne mântuiască; ci pentru ca prin pilda lui să ne învețe a ne mântui. Cristos a fost răstignit - și a înviat. CU MOARTEA PRE MOARTE CĂLCÂND - prin suferința lui înfrângând suferința.

Pilda este lămurită. Durerea e drumul mântuirii - calea pe care ne putem câștiga pe noi înșine; minunile sunt la îndemâna oricui; numai să știi a te înțelege - și a cere dela tine.

Mișcarea lumilor nu s'a săvârșit încă. Legea nouă e legea iubirii și a suferinței; dar ea nu e decât un drum. Cuvântul Apocalipsei stă încă neîmplinit; deci cată a pătrunde înțelesurile Crucii și pregătește-te întru marea înnoire care va să vină.

Nae IONESCU

Revista "Gândirea", București. Anul VII, Nr. 4, 1927

- 1) -Cuvintele lui Pilatus către mulțime, după Ioan 19, 5.
- 2) -Léon Bloy (1846-1917), scriitor francez, catolic militant și polemic.

ÎNVIERE

A înviat Christos!

Sunt ani de când întoarcerea prăznuirii acestei cutremurătoare fapte ridică în mine aceiași tristețe: iarăși voi citi aceleași comentarii și voi auzi aceleași interpretari. Proasta literatură protestantă, anemic efort de "cugetatori" pozitiviști în nevoia slăbănoagă de a împăca domeniul rațiunii cu cel al harului. Ca și cum cine a intrat odată în împărăția harului se mai necăjește cu neputința rațiunii! Ce zadarnică bâiguială - științifică, dragă Doamne! - în jurul unui FAPT simplu și evident! "Renașterea naturii", "mitul solar" și atâtea alte neputințe, pentru a escamota faptul năucitor, dar FAPT, al învierii după trup a lui Christos.

Căci a înviat, așa cum o hotăra mai dinainte, dealtfel, Scriptura; și a fost, după trup, în mijlocul alor Săi, în acelaș fel precis și real în care este în mijlocul nostru - trup și sânge - și va stăruia să fie până la sfârșitul veacului.

A înviat, cum vom învia și noi, atunci când vor suna trâmbițele judecății din urmă, când se vor rupe pecetele cărții și vor cădea zidurile carcerii vremii; adică la sfârșitul veacului.

Aci e doară toată "taina"; care nu e, de fapt, nici o taină, ci numai o neînțelegere. Noi vom învia din morți la judecata de apoi. Adică atunci când se va sfârși istoria și vor cădea încercuirile timpului și spațiului. Ne-am născut în timp; am murit în timp; vom învia însă dincolo de veac. Întocmai ca Christos; devenit om și jertfit în veac; dar înviat în afară de acesta, și rămas în mijlocul nostru după natura lui de înviat în afara veacului.

Cum se lamuresc toate! Și învierea, și prezența Lui deapaurarea în mijlocul nostru! În sfânta împărtășanie este prezent Christos nu "în formă de" pâine și vin, ci existând în chip real ca trup și sânge. Nu e deci vorba de un simbol, de o prefigurație, ci de un fapt real. Și totuși... noi nu vedem acolo decât pâine și vin, deși este trup și sânge.

Ce însemnează asta? Însemnează că există mai multe planuri de existență; și că pentru fiecare din aceste domenii noi trebuie să avem mijloace speciale de investigație. Că nu putem să înțelegem prin rațiunea noastră decât ceea ce cade înlăuntrul veacului; și că pentru ceea ce este în afara lui avem nevoie de un alt instrument, în speță - al credinței. Că nu putem să înțelegem prin rațiunea noastră decât ceea ce cade înlăuntrul veacului; și că pentru ceea ce este în afara lui avem nevoie de un alt instrument, în speță - al credinței. Din această lume de dincolo de veac face parte învierea după trup a lui Christos; care înviere, ca și înălțarea la cer, ca și prezența în mijlocul nostru, nu sunt minuni decat în ordinea veacului și a rațiunii; dar sunt realități și existențe firești în ordinea care ține de domeniul credinței.

Simbol? Nu. Ci FAPT. Simbolic poate fi cel mult limbajul nostru. Faptele însă nu pot fi simbolice, ci numai fapte pur și simplu. A înviat Christos. Nu Christos-Dumnezeu, ci Christos-Omul, anticipând învierea noastră la sfârșitul veacului. Anticipând-o, dar nu schimbându-i natura. Învierea lui e la fel cu învierea noastră; și după cum noi vom învia la sfârșitul veacului, deci după încetarea acestuia, așa a înviat și El: în afară de veac.

Afirmând prin aceasta existența mai multor lumi, de grade de realitate deosebite, sau mai exact comportându-se în chip deosebit față de Absolut.

Și astfel învierea nu este actul prin care noi am fost mântuiți; ci numai anunțarea și definirea lumii în care vom trăi după judecata de apoi.

"Christos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând..." Moartea Lui - deci jertfa Lui - este faptul hotărîtor al mântuirii noastre. Învierea este doar semn pentru viața veacului ce va să vie, deci nu a veacului care, pentru noi, este în acest moment.

Să lăsăm deci interpretările și încercările de a înțelege, și să mărturisim smeriți credința noastră nestrămutată:

"Și a înviat a treia zi, după Scripturi."

Nae IONESCU

Ziarul "Cuvântul", 20 Aprilie 1930

SĂ MĂRTURISIM PAȘTELE

„Săvârșitu-s'au!" Cerul și pământul, iarăși împreună, pentru cea dintâia oară dela păcatul vechiului Adam, și-au țipat în noapte durerea: „astăzi s'a spânzurat pre lemn Cela ce spânzură pământul pre ape..."; și s'a spintecat catapeteasma bisericii.

Ce cald și greu e aerul în noaptea asta! Cald și greu de rugăciune. Căci chiar dacă noi nu ne mai rugăm, undeva cântă pentru noi îngerii și se roagă sfinții. Pentru noi; pentru păcatele noastre; pentru neînțelegerea și împietrirea noastră, care e cel mai greu păcat. Stau numai și cumpănesc ce lipsă de raport e între noi și vremuri. Și cum trecem cu ochii închiși pe lângă porțile împărătești ale mântuirii! Cum? Reculegerea noastră, a tuturor, să fie mai puțin însemnată decât o schimbare de guvern? Mintea noastră nu ar fi fost mai clară, sufletul nostru nu ar fi fost mai ferm, dragostea noastră nu ar fi fost mai largă și hotărîrea noastră nu ar fi fost mai rodnică după o săptămână de cufundare în noi înșine? Sau poate că așa a vrut Dumnezeu, ca de data aceasta destinele noastre să se înnoade când își dă duhul pe Cruce mielul Domnului, când plesnește cerul sub fulgere în miros greu de pucioasă, când ne prohodim „Primăvară dulce" și stă pământul încordat în așteptarea bucuriei celei mari a Învierii? Cine știe!

Desigur, nimeni nu poate ști; dar evident e totuși un fapt: lipsa putinței noastre de a lega văzutul cu nevăzutul, lipsa de sevă metafizică a aplicării

noastre la cotidian. Când începe o treabă, românul își face mai întâi o cruce. De ce? Ca să cheme în ajutor pe Dumnezeu? Nu tocmai. Ci ca să pună acțiunea lui sub egida lumii celeilalte, dela care totul porcede; ca să deschidă înspre realitățile lui concrete poarta prin care să pătrundă Puterile și Stăpâniile, ca să restabilească unitatea originară dintre Dumnezeu și creațiune. Crucea aceea simplă, înfricată și umilă este - cine s'ar fi gândit? - mărturisirea și închinarea cotidiană a Paștelor. Căci Paștele asta sunt: marea dramă prin care, după hotărîrea lui Dumnezeu, s'au arunct iarăși punți de legătură între creațiune și Stăpânul ei. Restabilindu-se - ca posibilitate numai, e adevărat, ca posibilitate la îndemana celor cari înțeleg și vor - starea dela început, când omul trăia cumpănit și împăcat cu el însuși în Dumnezeu.

Starea asta fusese ruptă prin păcatul primului Adam: care adâncise, prin vina lui și a Sarpelui, o prăpastie între el și Făcătorul lui, origine a țăcăelii, a sbuciumului și a chinurilor noastre. Pentru umplerea acestei prăpastii îi fusese făgăduită dela început jertfa Mielului, singura care putea să ne rascumpere. Ea a venit. Prin pătimirea lui Christos, Dumnezeu și Om, cel de-al doilea Adam. În zilele astea ni se împlinește jertfa făgăduită - și mâine va răsună imnul de bucurie a învierii, pecetea mântuirii noastre, puntea dintre văzut și nevăzut. Căci a înviat Dumnezeu-Omul, lăsând să irumpă realitățile de DINCOLO dincoace, și a înviat Dumnezeu - Omul, deschizând poarta celor de DINCOACE înspre Dincolo. Vedeți ce posibilități mari, nebănuite ni se deschid și cum putem iarăși înnodea firul bucuriei contemplative, al echilibrului nostru vecinic, rupt prin ispita diavolului?

Să mărturisim deci Paștele. Să facem ca cei simpli și adevărați semnul crucii la fiecare act al vieții noastre, slăvind și sfințind orice gest și orice început, asigurându-le rodnicia. Căci omul nu poate trăi desprins de Dumnezeu și cazna lui nu poate rodi în afară de El. Să facem semnul crucii, care nu însemnează acceptarea suferinței, ci dimpotrivă chează mântuirii.

La locul Căpățanii crucea de supliciu strălucește de toate nădejtile noastre împlinite.

Nu vrem să coborîm strălucirea asta în noi?

...Să facem deci semnul crucii, mărturisirea Paștelor!

Nae IONESCU

Ziarul "Cuvântul", 12 Aprilie 1931

PAȘTELE GÂNDULUI ȘI CELELALTE PAȘTE

Nu știu cum s'ar putea mai bine prăznui Paștele. Probabil că trăindu-le. Dar asta e din ce în ce mai greu. Pentru cei mai mulți dintre noi. A trăi Paștele - asta presupune a te duce la biserică; a te ruga acolo; a te supune - ceară moale și receptivă - tuturor sugestiilor transcendenței; a te pregăti pentru coborîrea harului, lasându-te purtat pe unda caldă și învăluitoare a cultului - minunata propedeutică la deschiderea cerurilor. Înțeleg însă că asta nu se mai poate. Asupra tuturor acestor amănunte și momente noi am gândit; noi, părinții noștri, părinții părinților noștri; de patrusute de ani încoace; sau noi singuri cu mintea acestor patru sute de ani. Iar gândul omoară viața - ori de câte ori, orgolios, se ridică deasupra ei, voind să o stăpânească în loc de a i se supune și a o sluji. Și așa gândul a omorât în noi Paștele în momentul în care am vrut să trăim ceea ce înțelegem în loc să fi încercat a înțelege ceea ce trăim.

A fost, desigur, în sufletul omenirii, cândva, undeva, o soluție de continuitate; când s'a întunecat totul și când, la întoarcerea luminii, ne-am găsit într'un alt peisaj spiritual. A fost. Nu înțelegem bine când și cum. Dar a fost. Și când pe crugul cerului s'a întors, ca în fiecare an, ceasul tainei pascale, auzul nostru nu se mai măsură pe trăsnete, ci pe plesnituri de bici; fulgerele erau biete scânteii electrice, pe care și noi le puteam fabrica în laborator la o simplă mașină a lui Wimshurst; și nu mai mirosea tot cuprinsul a pucioasă, ci ne gădila înțepător nările doar fumul de iarbă de pușcă a focurilor de tracatruci! Paștele erau o amintire ștearsă, care nu se mai revărsa împlinitoare în suflete. Dar pentru că totuși, măcar ca o moștenire (deși zăvorâtă cu nouă lacăte înțelegerii ființei noastre), încă mai dăinuia, ne-am îndreptat asupra ei cu cheia gândului.

A, desigur, din vechea taină am deslegat prea puțin. Un colț; o fărâșă. Dar pentru că fărâșă aceasta era tot ce puteam înțelege cu gândul, am crezut ca asta e tot. Și s'a născut astfel pentru omenire, chiar pentru cei mai buni dintre noi, paștele nou, paștele cel sărac. În care taina a dispărut. În care omul-Dumnezeu a devenit omul-erou. Un erou al unei noi credințe, care pentru această nouă credință, a lui, se oferă în holocaust; cam așa cum pentru convingerea lui era să se ofere ca jertfă și Galilei - dacă nu l-ar fi isbit spaima durerii.

Ce e Christos? Un erou al unei convingeri morale! Ce e Paștele? Prăznuirea amintirii unui proces juridic între două morale, în care peste veacuri a învins cea a victimei. Atât. Nu e destul?

Atât - nu e destul! „Probe” desigur nu am. Dar e ceva în ființa mea, care se refuză cu încăpățănare gândului că Paștele ar putea să fie aniversarea unui fel de „afacere Dreyfus” de acum nouăsprezece veacuri. A răsunat în mine Joi seara strigatul sfâșietor al crainicului care anunța: „astăzi s'a spânzurat pre lemn Cela ce spânzură pământul pre ape”, și s'a întors în mine sufletul în seara de Vineri la cântarea de prohodire, care mărturisea că în mormânt fu pusă, prin coborîrea lui Christos, însăși viața.

Patimile, răstignirea și învierea nu sunt simboale, ci fapte. Ele nu "însemnează", ci "sunt". S'au întâmplat aievea; iată, acum 1900 de ani. Si ne-au deslegat pe noi de păcat, de vină și de moarte. A trebuit să se jertfească cineva. Dar jertfa omului singur nu putea deschide din nou porțile cerului. Și s'a jertfit Dumnezeu-omul. A suferit pe lemnul de spânzurătoare ca un om - după ce că Dumnezeu suferise pentru noi încă dela căderea lui Adam în păcat.

*S'a răstignit deci,
și s'a îngropat
și a înviat a treia zi.*

Toate - "pentru noi, oamenii, și pentru a noastră mântuire". Ca să ne fie iarăși cu putință a arunca punți dela noi la Dumnezeu; de a eși din noi, destrămându-ne în Dumnezeu; de a scăpa de noi - depășindu-ne. Ca să nu se mai sperie gândul nostru în fața morții, a murit El; cu moartea pre moarte călcând - omorînd deci moartea. Și a înviat - după trup - cum vom învia și noi la plinirea vremii; când se va împlini și ceea ce credem atunci când mărturisim: aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie.

...Iată Paștele - pentru care nu am probe, dacă voiți.

Dar Paștele sunt, dincolo de gând, în inima fiecăruia, bucurie. Întreb, deci, numai: unde e bucuria, acolo sau aici? Și poate că prin asta am făcut și proba.

Pentru cine are nevoie.

T R I S T I A

... „Apoi au venit la un loc împrejmuit al cărui nume este Ghetsemane și acolo a zis către ucenicii săi: ședeți aci până ce mă voi ruga.

Și a luat cu el pe Petru și pe Iacob și pe Ioan și a început să se înspăimânte și să se sbuciume. Și le-a zis lor: Prea întristat este sufletul meu până la moarte. Rămâneți aici și priveghiați.

Apoi mergând puțin mai înainte, a căzut la pământ și se rugă că de este cu puțință să treacă dela el ceasul acela.

Și zicea: Abba, toate sunt ție cu puțință; depărtează dela mine paharul acesta.

Însă nu ce voesc eu, dar ceea ce tu voești.

Și a venit la ucenici și i-a găsit dormind și a grăit către Petru: Simone, dormi? N'ai avut tărie să veghezi un ceas? Fiți treji și vă rugați, ca să nu cădeți în ispită. Căci duhul este nepregetător, dar trupul - neputincios.

Și iarăși s'a dus de s'a rugat, spunând aceleasi vorbe. Dar întorcându-se, i-a găsit pe ei din nou dormind, căci ochii lor erau îngreuiți de somn, și nu știau ce să-i răspundă." Așa Marcu 14, 32-40.

„A început să se înspăimânte și să se sbuciume, și le-a zis lor: Prea întristat e sufletul meu până la moarte."

Iar Luca (22, 44): „Și fiind în sbuciumul durerii, cu mai mare stăruință se ruga. Iar sudoarea lui, ca picături mari de sânge, picura pe pământ."

Așa dar a suferit. A suferit însă Christos-omul sau Christos-Dumnezeu? A suferit, pentru că mergea spre împlinirea soartei lui - spânzurarea pe cruce - sau pentru că se făcea gol în jurul lui, pentru că Iuda îl trădase, pentru că Simon-Petru era să se lapede de el, pentru că ai lui n'au avut tărie să vegheze nici măcar un ceas, ci au adormit în chiar vremea agoniei lui? Teamă mi-e că a suferit Dumnezeu și nu omul, că suferința e chiar în Dumnezeu, că prin aceasta tragedia existenței e mai adâncă și mai cutremurătoare.

De ce nu? Căci Dumnezeu a creat cerul și pământul - și asta

însemnează că Dumnezeu însuși era în lipsă. În lipsă de ceva, pe care a căutat să-l împlinească prin ceace a creat. Să se împlinească. Să se împlinească - prin actul de creație sau prin creatură, asta e deocamdată indiferent. Fapt e că se afla în lipsă, în dezechilibru. Căci unde este echilibru, nu e creație; pentru că unde e echilibru nu e nimic; e nemișcare. Dumnezeu s'a mișcat însă când a creat lumea - a ieșit din el însuși; și creind ceva, a făcut un efort; iar efortul e suferință; și instituind existența a ceva, a instituit existența efortului, existența fiind întotdeauna un efort asupra neființei.

Din lipsa și din suferința lui a ieșit deci lumea; și trăește numai ca suferință. Atât cât trăește în ea. Deosebită de el. Să tindă însă din nou către el, să se destrame în el, să renunțe în el la ființa ei, și totul intră din nou în echilibru, în plenitudine. Și omul la fel.

Dumnezeu are deci nevoe de creațiune. Are nevoe de iubirea ei. De actul de iubire prin care creațiunea se dorește către isvorul ei. Căci dacă, odată creată, lumea devine de sine stătătoare, atunci actul de creație a mers în sec, Dumnezeu tot neîmplinit a rămas, iar actul trebuie să se repete în infinitum - cât ar dura, dealtfel, și suferința lui Dumnezeu.

Pentru om e încă mai ușor. El nu are nevoe decât de el însuși, pentru a ajunge din nou în Dumnezeu. Plato cunoștea deja funcțiunea erosului, ascensiunea fericitoare înspre Dumnezeu, la capătul căreia stă pacea și împăcarea - storghé ziceau Grecii.

Pentru Dumnezeu însă - nu. Căci Dumnezeu are nevoe de actul liber de iubire al omului, pentru ca toate să se întoarcă în El. Astfel încât tragediei omului dela care Dumnezeu și-a întors fața, îi răspunde, mai înfricoșătoare încă, tragedia lui Dumnezeu dela care își va fi întors fața omul. Am amintit-o și altădată: Léon Bloy a avut o prăpăstios de adâncă intuiție, atunci când a vorbit de suferința lui Dumnezeu, cel singur și părăsit de oameni.

„Simone, dormi?” De trei ori s'a întors Iisus către ucenicii lui, cei mai de aproape ai lui, și le-a cerut să vegheze cu el. Si de trei ori ei l-au părăsit - adormind întru osteneala lor: și nu știau ce să răspundă, că erau ochii lor îngreuiți de somn.

De ce le-a cerut să vegheze? Ca să-l păzească? Să-l păzească - contra cui? Contra slugilor mai marilor bisericii? De aceștia s'ar fi putut feri ieșind din Ierusalim. Nu a făcut-o. Pentru că el mergea la moarte - voia să meargă. În ceasul în care însă soarta lui se împlinea, el le cerea să

privegheze - să fie cu el. Iar ei au adormit. Nu au fost. Deși iubirea lui pentru ei avea să sfârșească și porțile iadului. Simon-Petru doarme. Și noi toți - ca el. Și deaceia până și iubirea e suferință. Lumea se răsucesce în durere ca o rămă pusă pe jăratec. - Și Dumnezeu odată cu ea.

... „Iar sudoarea lui, ca picături de sânge, picură pe pământ.”

Nae IONESCU
Ziarul "Cuvântul", 1933

DUHUL SĂRBĂTORII

- fragment -

de Vasile Băncilă

...Poporul român însuși a dovedit o mare aptitudine de a crea moravuri și o impresionantă voință de sărbătoare. Și fiindcă acum suntem în zona temporală a Paștilor și cu deosebire în Păresimi, al căror râu de foc lăuntric curge către marea eflorescență festivă a învierii, să menționăm câteva sărbători și obiceiuri românești din acest timp, ca o concretizare a considerațiilor de până aici. Unele din aceste sărbători sunt consacrate naturii primăvăratesce; altele deadreptul transcendentului creștin, fără însă ca ordinea naturii și ordinea divinului să fie vreodată separate deplin în concepția poporului. Acum în pragul primăverii, e povestea cu multe variante a babei Dochia, care dă zilelor ei pigmenți de festivitate jucăușă. Tot acum e legenda și ziua sfântului Toader și a cailor săi năzdrăvani. Și cum primăvara pornesc toate să crească, se crede că vor crește și cosițele fetelor „cât cozile iepelor”, dacă va fi invocat sfântul cu cai. Apoi, ziua când apar cele dintâi flori și când se crede că păsările se însoțesc pentru o nouă viață, tineretul glumește și petrece idilic, pentru a fi în armonie cu natura și a-și asigura un rost potrivit legilor ei. Când țărani încep aratul, plecarea plugului se face cu un adevărat alaiu de ceremonii, la cari ia parte întreaga familie și chiar tot satul. Pentru timpul când gângăniile ies iarăși în lume din ascunzișurile lor de iarnă, poporul a creat legenda lui Alexe, prefăcut apoi în cocostârc și condamnat să adune toată viața lui gângăniile, fiindcă odinioară le-a risipit din lăcrița în care le adunase Dumnezeu ca să scape lumea de ele. Când vine Buna-Vestire, ea nu e numai ceva religios, ci și o sărbătoare a naturii: poporul vede toată existența transfigurată în acea zi, într-o tresăltare adâncă și atunci toată vegetația o ia repede din loc, limba păsărilor „se deschide”, căci atunci

s'a vestit parcă și naturii Domn nou! Iar în ziua de Paști e, în unele ținuturi, un obicei grav și încântător, obiceiul scăldatului într'un râu apropiat, dis-de-diminează, pentru purificare. Apa râului e considerată ca „neîncepută” și ca având virtuți spirituale. Astfel natura e asociată la înălțarea omului și e cu atât mai mult respectată. Acest sentiment se vede în aceste câteva versuri, pe cari flăcăul sau fata, fără ca să-i vadă ori să-i audă nimeni, le spun, în timp ce-și fac cruce, înainte de a păși spre undele râului:

*Bună dimineța,
Râu mare,
Domn mare !*

versuri atât de fraged tâlcuitoare și în cari se arată, ca un lujer de floare, toată înalta cuviință a adorației țărănești. În ceea ce privesc sărbătorile și obiceiurile dominate de intuiția transcendentului, ele pornesc mai întâiu dela ideia postului mare, care le unifică pe toate în acelaș înțeles. Acest post era în mare vază ascetică la Români. În unele zile nu se mânca nimic, ori numai lucruri reci, ori era stabilit numai să se spele blidele care fuseseră de fruct. La practica postului, poporul adăoga și practica muncii încordate, nu numai pentru scopuri utilitare, dar și pentru meritarea vieții în transcendent: în acest timp femeile începeau negreșit țesutul pânzei pentru toate nevoile casei și ea trebuia terminată odată cu postul. Învierea lui Iisus trebuia primită în straie noi și în albituri făcute în timpul postului. Apoi ideia comunicării cu lumea cealaltă era puternic întreținută de cultul morților. Pomenirea lor se făcea nu numai într'o Sâmbătă, ci în toate Sâmbetele Păresimilor, afară de cea din urmă. În Joia mare, se ducea apă la morminte, și în curți se aprindeau focuri, ca să se încălzească umbrele morților scumpi, cari obișnuesc în acest timp să se întoarcă la vechile lor gospodării. Morții erau atunci pentru popor ca niște tovarăși duioși și invizibili. Cimitirul nu era exilat din sat ca azi, ci între oameni, în curtea bisericii, care, în acest chip căpăta o îndoită vrajă. În întâia sau a doua zi de Paști, țărani noștri luau chiar masa, în unele locuri, în cimitire, deasupra mormintelor, pe velințe, fețe de masă, ștergare, așezate frumos, astfel ca să se bucure împreună cu cei duși și să nu-i lase singuri într'o zi atât de mare. Ideia comunicării cu o altă lume, care transcedă lumii noastre, era atât de vie în popor, încât intra până și în obiceiul ciocnirii ouălor — care de altfel se făcea după anume reguli bine fixate — cei ce ciocneau împreună închipuindu-și că se vor întâlni și pe lumea cealaltă. Dar adevărata invazie a transcendentului în viața de aici, era atunci când țărani credeau că cei ce mor în Vinerea mare, odată cu Mântuitorul, se bucură de cea mai mare cinste și fericire, pe cari le poate avea un om, ei fiind

oarecum anexați suferinței și învierii lui Iisus. Iar imediat după Paști, începea „săptămâna luminată”, așa cum e numită și astăzi, în care „cerul e deschis” și cei ce se sting în acest timp merg deadreptul în raiu. Ideia de a concepe o săptămână „luminată”, în care toate lucrurile să strălucească de o lumină care nu pleacă din lumea aceasta, este exemplul cel mai pur de sărbătoare. Și dacă la acestea adăogăm sărbătoarea Paștilor Blajinilor sau Rocmanilor, cari sunt niște oameni angelici ce locuesc pe alt tărâm și cărora creștinii de aici le dau de veste că a venit Paștile prin cojile de ouă, pe cari le aruncă pe râuri ca să meargă în țara lor, atunci se vede cât e de prezent la poporul nostru sentimentul unui alt plan de existență, cu care prin sărbători ne punem în legătură. În afară de aceste sărbători, țăranul român a adăogat o sumă de nenumărate obiceiuri și momente festive grupate în jurul sărbătorilor religioase sau a creiat versiuni ale istoriilor biblice, unele, cum ar fi povestea lui Lazăr cel sărac, prezentându-se cu nuanțe de genialitate. În sfârșit, copiii sunt în popor un factor creator de sărbătoare. La tabloul sărbătorilor celor mari, ei adăogau pitorescul și grația lor de mici șăgalnicii, în cari sacrul se unește cu nu știu ce picanterie pură. Într'o parte de țară, copiii umblau „cu toaca” prin sat în Joia mare și vesteau:

*Toaca tocănelele,
Joi Joimărelele,
Paște popa vacile
Pe toate ogașele,
Pe toate socacile,
Duminică-s Paștile !*

Acest gălgâit de bucurie cuprins în „Duminică-s Paștile”, arată că nimeni nu așteaptă mai mult sărbătorile pascale decât copiii și pe ei satul îi primea ca pe vestitorii cei mai buni. Căci societatea în care copilul a fost cel mai adânc pus în valoare, a fost societatea patriarhală*).

Sărbătorile folclorice românești au un puternic suflu cosmic și religios, căci în popor nu s'ar putea înțelege fără suflul doctrinar dat de sărbătorile teologice. Sărbătorile bisericesti ale ciclului pascal au fuzionat ori s'au împletit cu cele create de popor, dând o izvodire complexă și jubilant severă. Timpul prepaschal și Paștile înseși alcătuiesc ceea ce e mai prețios în creștinism. Acum mai mult ca oricând se introduc în lume sensuri și funigii biblice. Apoi, odată cu postul, începe marea campanie de purificare, pe care creștinul o așteaptă cu o sete anticipată. În acest timp el trăiește mai mult pentru Dumnezeu decât pentru el, ceva înalt lunatic și totuși adânc realist intră în viața lui. Acum se poate vedea cum plasma

umană, inspirată de creștinism, caută să evadeze din pământescul trecător și să se tragă către dumbrăvile duhului, printr'un proces care atinge o expresivitate de revoluție quasi-geologică. Acum creștinul se închină în fața tainelor luminii veșnice, cum alunecă apa la vale și acum sufletul său e torturat de nevoia curățirii, care-l zguduie, așa cum vântul puternic răsucesce arborii; acum nădejdea lui cată spre cer, ca florile spre soare. Nu există păcat cât de groaznic, pe care creștinul să nu-l recunoască în vremea aceasta: „...fără de legea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea... întru fără de legi m'am zămislit și în păcate m'a născut maica mea" (Psalm 50). „Pierdut-am frumusețea, cu care am fost zidit întâiu, și nevinovăția mea; și acum zac gol și mă rușinez". „Cu lut mi-am amestecat gândul eu ticălosul. Spală-mă, Stăpâne, în baia lacrimilor mele" (Triod). Dar recunoașterea zbuciumată a păcatelor e însoțită de o nădejde profundă. Căci umilința creștină își are corelatul într'o mare demnitate, după cum se vede în aceste cuvinte adânci și sintetice ale sfântului Simeon Metafrastul: „miluește-mă, Doamne, că nu sunt numai neputincios, ci și zidirea Ta sunt". Nădejdea creștină principiar motivată e însă susținută de fapte bune, post («să ne răstignim mădularele prin postire". Triod) și rugăciuni. În vremea aceasta, biserica înalță către cer cele mai frumoase și mai puternice rugăciuni, ca niște flăcări veșnice ce-și ard inima sângerândă, cum ar fi rugăciunea sfântului Efrem Șirul sau această rugăciune: „Învrednicește-ne, Doamne, în ziua aceasta, fără de păcat să ne păzim noi. Bine ești cuvântat Doamne Dumnezeuul părinților noștri și lăudat și preaslăvit este numele Tău în veci... Fie, Doamne, mila Ta spre noi precum am nădăjduit întru Tine. Bine ești cuvântat, Doamne, învață-mă îndreptările Tale. Bine ești cuvântat, Stăpâne, înțelepțește-mă cu îndreptările Tale. Bine ești cuvântat, Sfinte, luminează-mă cu îndreptările Tale. Doamne, mila Ta este în veac, lucrurile mâinilor Tale nu le trece cu vederea. Ție se cuvine laudă, Ție se cuvine cântare, Tie slavă se cuvine" (Ceaslov). Creștinul se roagă ca să se lumineze „ochii gândurilor noastre, ca nu cumva să adormim în păcate spre moarte" și se roagă chiar ca să fie învățat să se roage „căci a ne ruga, precum se cuvine nu știm de nu ne vei îndrepta Tu, Doamne" (Liturghier). — Iar când se apropie și se arată Paștile apare taina necuprinsă, care e la temelia creștinismului. Dacă Paștile e cea mai însemnată sărbătoare, nu e numai fiindcă a înviat Iisus, nu e numai fiindcă această sărbătoare cade în primăvară, ci e mai ales fiindcă Iisus *a suferit*. Suferința lui, mai ales cea sufletească, n'a fost atinsă de nici o altă ființă și tocmai prin imensitatea acestei suferințe s'a învins păcatul omenesc. Taina suferinței și învierii lui Iisus constituie esența creștinismului. Mai mult e chiar serviciul religios în orice sărbătoare a omului nu e, sub forma ceremoniilor religioase, decât repetarea

sacrificiului Mântuitorului și împărtășirea cu El. Dar nu numai atât. Însăși biserica a fost întemeiată și oarecum organizată de Iisus, în epoca timpului pascal. La Cina cea de taină, Mântuitorul a dat apostolilor săi la mână împărăția, așa cum Tatăl o dăduse Lui (Luca, 22, 29), iar când s'a arătat întâia oară ucenicilor, după Înviere, i-a trimis în lume să propăvăduiască adevărul, așa cum fusese trimis și El (Ioan, 20, 21). Esența doctrinară și organizarea culturală a creștinismului sunt deci în legătură cu sărbătoarea Paștilor. Aceste adevăruri au fost cunoscute și în orice caz adânc bănuite de către poporul nostru, mult mai mult decât se întâmplă azi la intelectuali. De aceea sensurile creștine au pătruns în zona cea mai înaltă a spiritului țărănesc și i-au înălțat viziunea și trăirea sărbătorii.

Ceeace a realizat poporul român prin sărbători e incomensurabil. Aceasta se poate vedea dacă ne oprim un moment la ideea de timp. S'a spus, și cu drept cuvânt, că principala categorie, asupra căreia trebuie să se aplice meditația filosofică, e timpul. Mai mult decât întinderea spațiului, problemele puse de trecerea timpului au deșteptat gândul filosofic. Ecleziastul, de exemplu, e impresionat de spectacolul petrecerii lucrurilor, ceeace l-a făcut să intoneze acea elegie filosofică atât de contagioasă, care a pătruns în veacuri. Nu e deci o întreprindere ușoară să corectezi timpul, care duce în nimicnicie toate dorințele noastre, sau să-ți faci despre el altă concepție. Dar tocmai acest lucru l-a realizat poporul nostru. Și anume, prin sărbători. El a aplicat o metodă, care s'a dovedit valabilă și în alte împrejurări: atunci când vrei să învingi o realitate, în loc să o combați, primește-o, dar dă-i o valorificare mai adâncă și mai vitală. Astfel, țăranul a acceptat trecerea timpului, dar a punctat-o cu sărbători, cari sunt momente de absolut. Omul din popor știe profund că totul trece, cunoaște înțelepciunea Ecleziastului, dar și-a integrat-o într'o atitudine mai vitală și mai diferențiată. Țăranul trăiește trecerea timpului însă o trăiește vital și armonios, fiindcă a făcut din viață o punte de sărbători, și când depășește timpul, e pentru a intra în eternitate. Orașanul cele mai adesea caută să uite timpul, „să-l omoare", se revoltă contra lui, și când îl depășește, e pentru a intra în neant. Prin crearea și trăirea puternică a sărbătorii, care e un moment luminos de punere în legătură cu existența generală și absolută, cu transcendentul sau măcar cu direcții spre transcendent, poporul a învins ori a valorificat timpul. Învingerea în acest sens a timpului devine de fapt o valorificare maximă a lui. Căci timpul e acela care, în trecerea lui fatală, aduce o sărbătoare după alta. În locul categoriei absurde și dușmănoase nouă, el se arată mai degrabă ca dispozitivul ce revelează cu intermitențe absolutul. Timpul e ceva ce trece, dar care are din loc în loc explozii festive. Astfel, el capătă un caracter de respectabilitate și

organicitate. Timpul nu mai e o înșirare de clipe deșarte, aducătoare de casne sau distrugătoare de bucurii, ci e înălțat la rangul de maiestate, fiindcă pe făgașul lui sunt prinse sărbătorile. Acum, se înțelege ușor de ce poporul nostru a creat ori și-a însușit atâtea sărbători. N'a făcut-o din „lene”, cum au crezut unii. Aceasta a putut fi cel mult o cauză cu totul secundară, cum tot cauză secundară a fost moștenirea noastră bogată de la alte popoare sau fantezia vie a Românului sau chiar mijlocul de a mai scăpa de împilatorii sociali ai trecutului, cari îi cereau prea multe zile de muncă. Cauza principală a fost nevoia spirituală de a colora și valorifica timpul. De aici a rezultat pentru poporul nostru o mare *densitate sărbătorească*, care dă vieții un preț înalt. Această învingere sau valorificare a timpului prin sărbători, are o valoare filosofică demnă de a fi luată în considerație. Poporul nostru dacă a ajuns la ea, împreună cu celelalte popoare, nu a făcut-o deliberat, ci mai mult instinctiv. Dar instinctul puternic și just orientat dovedește gradul în care un individ sau o colectivitate participă la misterul armonios al existenței generale. Așa că sărbătorile, în ultima analiză, sunt creația acestei participări. Sărbătorile sunt voința adâncă de a trăi a popoarelor, manifestată prin înlăturarea zădărniciilor timpului și coborârea în efemer a sensurilor adânci și luminoase ale existenței.

Vasile BĂNCILĂ

Revista "Gândirea", Anul XV, Nr. 4, Aprilie 1936

*) _____

- Cultura noastră posedă, din fericire, o literatură folclorică bogată referitoare la obiceiurile și sărbătorile poporului român. Pentru majoritatea faptelor citate aici, să se vadă L. Bodnărescu, «Câteva datini de Paști la Români» și, mai ales, S. Fl. Marian, «Sărbătorile la Români», vol. II și III.

ÎNVIEREA DOMNULUI ȘI IMPORTANȚA EI UNIVERSALĂ

de Dumitru Stăniloae

Învierea Domnului este evenimentul fără pereche în istoria lumii. Importanța ei întrece în mod absolut tot ce se întâmplă și se poate întâmpla în univers. Numai creațiunea lumii mai are această importanță și calitate. Ca și creațiunea tot așa și învierea, nu sunt evenimente propriu-zis istorice, întrucât nu se datoresc unor cauze imanente, nu pot fi explicate și prevăzute ca provenind din concursul forțelor și împrejurărilor naturale antecedente.

Cauza care produce creațiunea este metaistorică și metanaturală. De aceea, chiar dacă ar fi existat, prin absurd, oameni cari să vadă apariția lumii, ei tot n'ar fi putut privi lucrarea cauzei aducând-o la existență, o dată ce omul nu are acces dincolo de domeniul imanent fizic, istoric și spiritual. Acei predispuși martori ai apariției lumii ar fi văzut ceva enigmatic și e posibil că și-ar fi explicat această enigmă altfel decât prin creațiunea lumii de către Dumnezeu. Creațiunea prin Dumnezeu nu se poate constata pozitiv, empiric, științific, istoric. E drept că celelalte teze pot fi ușor respinse, ca absurde, dar actul pozitiv prin care se acceptă creațiunea e credința.

Tot așa de puțin istoric este, sub acest raport, evenimentul învierii Domnului. Cel care lucrează și de astă dată în calitate de cauză este tot Dumnezeu. Învierea Domnului nu se datorează vreunei puteri din natura omenească a Domnului, sau altor puteri naturale de primprejur. Învierea Domnului nu este o verigă ce se înșiră în lanțul vieții istorice ca toate celelalte întâmplări. De aceea cauza care a produs învierea nu s'a putut vedea în lucrarea ei, fiind transcendentă mijloacelor de investigație și de constatare omenească. Dacă ar fi văzut pe Domnul după moarte cineva fără credință ar fi căutat, desigur, o explicație naturală a acestui fapt sau l'ar fi considerat o enigmă a cărei explicație naturală nu se poate da încă, dar se va putea în viitor. Și aici, ca și la creațiune, toate explicațiile acelea se pot ușor destrăma și există foarte multe considerații cari mână mintea spre acceptarea învierii prin Dumnezeu, dar pozitiv, empiric și deci absolut constrângător, lucrul nu se poate vedea. Credința își păstrează și aci rolul

hotărâtor. Se vede că e destinul nostru cât suntem în forma actuală de existență să nu ne putem apropia de lucrările și de prezența lui Dumnezeu prin vedere, prin constatare indubitabilă, ci prin credință, prin ascultarea și acceptarea smerită a asigurării ce ne-o dă prin cuvântul Său.

Dar dacă creațiunea și învierea nu sunt evenimente istorice în sensul obicinuit, aceasta nu însemnează că ele n'au avut loc sau că n'au nici o relație cu istoria și cu natura creată. Ele amândouă sunt un perfectum deplin, fapte petrecute odată pentru totdeauna și nu ceva ce se petrece continuu, o lege generală a existenței. O persoană care a trăit într'un timp și într'un loc anumit ca om deplin a fost înviată de Dumnezeu. Acesta e un fapt unic, aparținând timpului trecut și tocmai prin această unicitate, introducând în istorie ceva neobișnuit ei, ceva care face să vedem că istoria nu e totul, nu e ultima realitate, că pe lângă ea, pe deasupra ei și la sfârșitul ei, există altceva care dă astfel istoriei un sens relativ.

De la punctul acesta, al relației cu istoria, creațiunea și învierea merg pe drumuri deosebite. Din cei doi factori ai creațiunii, cauza și efectul, cel din urmă cade cu totul în istorie, în domeniul nostru. Creațiunea, fără să fie astfel o lucrare istorică, țintește în istorie și determină istoria. Tot ce se întâmplă ulterior în lume se datorează și poartă pecetea actului anistoric al creațiunii, chiar dacă nu văd oamenii, chiar dacă lumina aceasta revărsată peste univers nu e văzută de orbia oamenilor căzuți în păcat.

Învierea însă nu numai în factorul cauză, ci și în factorul efect este dincolo de istorie. Iisus Hristos cel înviat nu e o persoană istorică, supusă condițiilor existențiale ale acestei vieți, cauzelor fizice și spirituale ce domnesc în imanență. Învierea lui Iisus Hristos se deosebește astfel de toate minunile săvârșite de El, sau de profeți, sau de alte organe dumnezeiești. Efectul tuturor minunilor, oricât ar fi cauza de metaistorică, este istoric. Prin oricare minune se repară pe cale extranaturală o piesă stricată din natură, se repune ceva în funcția ce-o îndeplinea în angrenajul immanent al vieții: se reface un ochi, se schimbă un lucru din natură cu un alt lucru tot din natură, se readuce o persoană care a încetat de-a mai trăi în viață, în starea de a continua viața în aceleași condițiuni ca înainte de întreruperea prin moarte. Lazăr prin înviere n'a intrat într'un nou mod de existență, ci l-a reluat pe cel dinainte de-a muri, a reluat o viață tot așa de supusă bolilor și morții, trebuințelor naturale, ca și cea dinainte. El va mai trăi un timp, apoi va muri.

Iisus Hristos însă prin înviere intră într'un mod de existență, într'o

dimensiune de viață cu totul deosebită de cea anterioară, de cea istorică, de cea pe care o trăim cu toții supuși stihilor acestei lumi. El a intrat la o viață sustrasă cu totul din angrenajul cauzalității naturale; la o viață fără boli, fără moarte, fără frică de moarte. Viața acesta nu e o fază ulterioară a celei istorice, încât să decurgă din ea în mod natural. Atunci toți am ajunge la ea fără să fi fost necesară patima pe cruce a Mântuitorului. Realitatea aceasta nouă a învierii e o operă exclusivă a lui Dumnezeu, nefiind nimic în afară de Dumnezeu care să contribuie la realizarea ei: e un fel de creațiune din nimic a lui Dumnezeu.

Deosebirea de creațiune constă doar în aceea că pe când prin creare se iscodesc ipostasuri, fete cari n'au mai fost, prin înviere se readuc fetele, suporturile cari au încetat să mai existe, la o nouă formă de viață. Cel înviat este, ca eu, ca față, ca ipostas, exact cel dinainte de moarte. Rostul aparițiilor după Înviere, a căror natură nu se poate preciza, e tocmai să arate identitatea lui Hristos cel înviat cu cel de dinainte.

Tocmai în acest punct găsim relația învierii cu istoria: ea atinge cu degetul ei creator și transformator ceva ce-a fost în istorie. Degetul minunat, lucrarea lui, și efectul lucrării lui sunt metaistorice. Dar ipostasul învrednicit de o viață metaistorică e tocmai cutare ipostas care a trăit într'un punct precis al istoriei. Golul rămas prin evaporarea vieții din el, "oasele moarte" primesc o nouă viață exclusiv prin puterea lui Dumnezeu.

Creațiunea e actul dumnezeiesc ce cade perpendicular pe un punct de la care începe, tocmai prin această cădere, istoria. Învierea e actul dumnezeiesc ce cade perpendicular pe ceva care a fost în istorie, dându-i prin aceasta o nouă viață, transfigurată. Și la creațiune, și la înviere istoria nu e productivă. Productiv e numai Dumnezeu. Ea e arătată în toată micimea ei. Ea are ce are ca istorie și va ajunge la o depășire a ei în eshatologie numai prin Dumnezeu. Ea este ca istorie și va fi ca eshatologie numai prin harul dumnezeiesc.

Creațiunea dă posibilitatea istoriei, învierea o arată ca insuficientă, ca stadiu ce trebuie să dispară și să fie înlocuit cu forma cea perfectă și definitivă a existenței. Învierea arată istoria ca un provizorat în tensiune spre eshatologie. În înviere se manifestă nemulțumirea lui Dumnezeu cu istoria. O nemulțumire de care suntem și noi pătrunși. Dacă învierea ar fi fost fapt istoric, încadrat perfect, în cauza și efectul ei, în istorie, atunci ea nu ne-ar arăta ceva peste istorie, ci ne-ar confirma existența istorică drept existență ultimă. Numai prin faptul că învierea atrage, cu forță metaistorică,

ceva din istorie în altă orbită de existență, arată spre un viitor altfel decât istoric. Învierea are de lucru cu istoria, dar nu pentru a o confirma ca singura realitate, ci pentru a o judeca, a o arăta în criza de care suferă, și pentru a se milostivi de ea.

De unde vine această contradicție dintre intenția dumnezeiască manifestă în actul creațiunii care afirmă istoria și cel al învierii care dezaprobă istoria? E de observat mai întâi că învierea nu este o dezaprobare radicală a istoriei, pentru că atunci nu s'ar mai ridica din moarte aceleași ipostasuri cari au trăit în istorie. Învierea e totuși ceva pozitiv și intenția ei se referă tocmai la cele istorice. Dar întrucât învierea trece pe cele istorice la o nouă formă de viață, se vede că forma cea veche nu e pe placul voinței dumnezeiești. Și întrucât învierea urmează după catastrofa morții, în care se arată deplin dezaprobarea dumnezeiască a istoriei, se vede că forma de viață istorică, neagreată de Dumnezeu, e atât de înrădăcinată în ființa creațiunii, încât e necesară în prealabil o distrugere totală a ei, ca s'o facă Dumnezeu din nou. Dumnezeu nu-și dezmente prin înviere dragostea de cele create, dar formelor de viață nu mai e cea dorită de El. O deviere, o stricăciune serioasă le face de neacceptat din partea lui Dumnezeu. Intervenția lui Dumnezeu după creațiune, prin înviere, postulează păcatul intrat în lume după creațiune.

Manifestările păcatului, ale stricăciunii, ale bolii care stăpânește toată creațiunea, le simțim toți. Filosofia contemporană a unui Heidegger se oprește în fața acestui caracter bolnav al existenței ca în fața aspectului ei fundamental. Dintre toate manifestările de boală ale acestei existențe se remarcă îndeosebi în această filosofie moartea cu neliniștea ce-o aruncă ca o umbră asupra întregii vieți, determinând în mod covârșitor actele, gândurile, atitudinea vieții noastre. Viața noastră e o "existență spre moarte". Moartea mărginește tot ce există în lume. Lumea aceasta este în mod ființial o lume a morții. Existența ei, ca și existența omului, este o existență amenințată, nu numai obiectiv, ci și subiectiv, de granița morții. Aceasta ne face să suferim. Dar și să simțim existența de aici ca ceva nedeplin, ca un biet fragment dintr'un întreg pe care nu-l vedem, dar îl dorim. Bolile fizice sunt agenții morții cari avansează continuu în ființa noastră, cari rod neîntrerupt ca niște viermi ai morții din micul tezaur de viață al nostru. Insuficiențele intelectuale și morale ne vorbesc iarăși de caracterul fragmentar al existenței noastre.

Viața acesta cariată, anemică, tulburată, răpusă în scurtă vreme de moarte, nu corespunde cu izvorul care dă viața și în care nu e nici o urmă de

slăbiciune și de boală. Caracterul ei actual nu e voit de Dumnezeu. Dar nu Dumnezeu a făcut lumea așa, ci stricarea a venit prin voia liberă a ființelor raționale. Dacă Dumnezeu ar fi făcut lumea așa, atunci prin înviere El s'ar sili să o repare, mânat de regretul că a făcut-o așa. Cum însă stricarea ei s'a făcut prin voia liberă a ființelor raționale și urmarea acestei stricăciuni e moartea, învierea se înfățișează ca un act de grație a lui Dumnezeu care nu vrea să lase ca suferința să aibă ultimul cuvânt și pe oameni pierduți în moarte, ci ridică totul la o nouă viață, fără suferințe și fără moarte.

Prin înviere El scoate lumea din starea bolnavă în care s'a rostogolit, înălțând-o la o stare a cărei bogăție, plenitudine și fericire nici nu ne-o putem închipui, așa cum nu-și poate închipui omul mereu bolnav starea de perfectă sănătate. Dacă prin păcat s'a introdus în viața de la Dumnezeu boala radicală, prin înviere această boală e eliminată. E de crezut că fără căderea în păcat n'ar fi intervenit înviere, așa cum peste tot n'ar fi avut loc întruparea Fiului lui Dumnezeu.

În Iisus Hristos viața cea nouă, eshatologică, e realizată. El este începătura pentru toți cari cred în învierea Lui, pentru întregul univers, care actual boalește. Viața cea nouă nu este numai promisiune, ci este în El realizată, prezentă. Noi însă trăim mai departe în istorie, dar cu ochii credinței și ai speranței spre El, spre viața cea adevărată, deplină, ultimă și fără de moarte.

Când zicem cu credință: Hristos a înviat! afirmăm implicit: Noi toți vom învia!

Sfintele Paști, 1937

Dumitru Stăniloae

Din vol. "*Ortodoxie și românism*", Tipografia "Arhidiocezana", Sibiu, 1939

ISUS SÂNGERĂ, ISUS SURÂDE

de Iordache Nicoară

De mult li s'au făcut de zăpadă oasele, și lor și voievozilor care au făcut strajă crucii cu sabia și cu pecetia jertfei lor de sânge. Stropite cu isop, de mult li s'au făcut de zăpadă oasele și ard acum sfințite în adânc, sub lespezi și sub ierburi, cum ard comorile cu para mocnită și verde. Sunt atâtea veleaturi și ei tot mai păstoresc de-acolo!

Adânc, veacuri creștine au înverzit în banul de vamă din palma lor dreaptă culcată pe inimă. Sub ninsoarea anilor de-atunci evlavvia și slava s'au topit laolaltă cu materia. Din piatra, din clisa, din lutul, din vegetalele și viețuitoarele pământului românesc svâcnește acea undă de omenie învăluitoare pe care nu se poate să n'o simți oriunde.

Să ieșim afară din orașele de piatră, mai ales acum când s'au pornit zăpoarele primăverii, sus pe-o turlă din uriașa catedrală carpatină, la poala unei păduri, pe mal de mare sau în bărăganul răsturnat de pluguri și să punem urechea la pământ. Vom auzi răsufierea lui Dumnezeu și vom simți cum trece prin carne această undă bună și caldă, în care ți se topește inima și în care ți se pare că te împrăștii, te destrami ca într'o mare împăcare cu tine.

Te pătrunde duhul creștin al Vlădicilor, al Voievozilor, și-al țăranilor topiți în țărână, cu tot cerul ochilor lor, pe aici pe aproape și pretutindeni.

Și azi, din nou, îngenuche țăranii, în nopțile acestea de taină, în corăbiile tuturor bisericilor.

Pretutindeni, sus în Jeudul Maramureșului, în Sacarâmb, la Vidra, la Vatra Moldovitei, la Neamț, la Piscul Corbului, pe Valea Horincii în Covurlui, la Aciliu, la Buga, la Movilița, sus la Rarău, pretutindeni.

Noaptea va fi clară poate și adâncă și sus în țării se va aduna ca 'ntr'un chimval uriaș slava și șoapta înfiorată a satelor românești. Isus privește și surâde. Isus surâde și sue în pieptul acestei rugi și acestei slăvi a lor, ca la prora unei corăbii de aur...

Iordache NICOARĂ

(Fragment - Revista "Vestitorii". Anul I, Nr. 3, 12 Aprilie 1936)

BINEFACEREA ÎNVIERII PENTRU UN LEGIONAR

de Ion MOȚA

Ne gândim doar la una din binefacerile sfintei Învieri a lui Isus. O binefacere deosebit de mângâetoare și scumpă inimilor noastre în veacul de descompunere a credinței și de înăbușire sufletească, în care avem amarul de a trăi. E binefacerea *convingerii* pe care o coboară Sfânta Înviere în sufletele noastre, privitoare la *incontestabila biruință a Binelui dumnezeesc împotriva puterii Răului*.

Și, biruință *absolut sigură*. Biruință care, dacă nu mai poate fi câștigată pe căile omenești, cu respectul legilor obișnuite ale vieții pământești, atunci recurge la ajutorul și intervenția harului ceresc al Creatorului. Și, ce-i este Creatorului să calce legile naturii întemeiate tot de El, spre a-și impune voința Sa, care altfel n'ar mai putea fi împlinită? Cel ce a creat legile naturii, legile creațiunii, de ce nu le-ar putea modifica atunci când ele îi sunt o piedecă pentru triumful Său?

Astfel s'a întâmplat că Isus, căzând în cursa pământească a națiunii jidănești (pe care atât de ușor o uităm noi că este nația ucigase de Dumnezeu!), fu omorât pe Cruce. Doborâți de greutatea slăbiciunilor omenești, ucenicii Săi s'au risipit, lepădându-se de Cel-ce de-acum era fără viață și rece, pierdut lumii și plecat pentru totdeauna. Nimic n'ar mai fi rămas din lupta pentru Bine și Adevăr a lui Isus, dacă ar fi fost lăsate de Părintele ceresc să se întâmple cele sortite de legile pământului acestuia. Isus mort, plecat pentru totdeauna dintre oameni, discipolii fugiți și urmăriți de teamă și chiar de îndoială, Biserica încă neîntemeiată, Caiafa triumfător cu toți ai lui, - toate acestea ar fi făcut să dispară repede amintirea efortului de mântuire al blândului Nazarinean. Căci așa cereau, fără putință de înduplecare, legile pământești ale morții, ale micimei și slăbiciunii omenești. Iar stăpânirea celor cari "dela tatăl lor Diavolul sunt", ar fi continuat, în disprețul condamnărilor și amenințărilor lui Isus și împotriva voinții Cerului, să stăpânească lumea, coborând-o tot mai mult în întunerecul Pierzării.

Atunci Bunul Părinte interveni. Și Binele, Adevărul, triumfară *chiar împotriva legilor naturii omenești*. Legea morții fu răsturnată și, în locul ei, Sfânta Înviere veni să dărâme din temelii puterea ce triumfase cu trei

zile mai 'nainte. În locul biruitoarei cetăți diavolești a fariseilor, omenirea primi, spre adăpost mântuitor în cursul veacurilor, Biserica, creștinismul. Slăbiciunea, lașitatea, micimea omenească, fură ele înșile desmoștenite din sânul omenesc al Aleșilor Domnului, iar în local lor coborî harul Duhului Sfânt cu divine puteri invincibile. Și avurăm astfel, după Isus, nesfârșitul șir al Apostolilor, al sfinților Părinți ai Bisericii, al celorlalți sfinți și martiri, cari răspândiră și întăriră Biserica, cetatea Binelui și Adevărului.

De aceea azi, când puterea întunericului își întinde iarăși tot mai mult pâcla întunecoasă asupra pământului, stingând tot mai mult strălucirea luminii sale, înstăpânind tot mai mult duhul diavolesc asupra vieții noastre, de aceea noi, cei ce ne sbatem cu încăpățănare în luptă cu răul ce ne copleșește tot mai mult, ne oprim o clipă în această zi de sărbătoare, spre a primi binefacerea cea mai caldă, împărtășania sufletului de luptător. Ne oprim, legionari, să primim în sufletele noastre (obosite și poate chiar pesimiste uneori) binefacerea înviorătoare și readucătoare de puteri pe care ni-o trimite murmurul dulce al Mântuitorului înviat. El ne învață cu blândețe să citim în pagina de etern adevăr pe care ni-a deschis-o El prin Învierea Sa și pe care ni-o oferă spre alinare, de atunci încoace, zi cu zi, și mai ales de sfintele Paști, când toți suntem chemați a trăi cu inima lui Isus, cu suferințele Lui, spre a putea primi binefacerea Învierii Sale.

Aveți toată dreptatea domnilor secretari și subsecretari de Stat, e îngrozitor de puternic sistemul ce ne opuneți nouă: poliție, armată, corupție, tentații, chiar moarte la urma urmei. Apoi aveți prețioși aliați înfricoșetori: francmasoneria, presa, știința viciată, Universitatea, filosofia modernă, quasi-unanimitatea "intelectualității". Si vă întrebați cu drept cuvânt, dacă noi existăm, dacă nu e ridicol a ține chiar prea mult socoteală de noi, și vă potoliți restul de conștiință față de prigonirile ce ne impuneți, repetându-vă cuvintele lui Caiafa: e mai bine să stârpim o mână de exaltați și de nebuni, decât să riscăm a lăsa neamul pe căi pierzătoare.

Frământata inteligență a d-v. scapă însă de a-și da seama, cât de mult seamănă soliditatea d-v. cu cea a fariseilor, câtă identitate e între planul d-v. de menținere a ticăloasei stări actuale și planul din care a făcut parte uciderea lui Isus. Iar în fericirea de a fi găsit formula care să justifice cu belșug punctul d-v. de vedere, nu vă dați seama, că sunteți victimele unui sofism fariseic, și, natural, nu vă așteptați la ceea ce se va întâmpla contrar tuturor așteptărilor d-v., nu vă așteptați la surpriza

unei anumite biruinți pe care au gustat-o similarii d-v. din vremurile mesianice.

Noi, legionarii, să ne ridicăm peste zâmbetele acestor oameni cari se cred atât de siguri și tari. Noi, împreună cu mizeriile, sărăciile, grijile noastre amare, împreună cu sudoarea, cu nesiguranța zilei de mâine și adesea cu lacrămile durerii în gât, să ne împărtășim sufletele cu darul ce ni-l trimite azi Isus: binefacerea *certitudinii absolute* în biruința adevărului nostru, contra tuturor, chiar contra legilor eterne ale pământului...

Ion MOȚA

Revista "*Pământul Strămoșesc*", Anul II, Nr. 8, 15 Aprilie 1928.

ÎNVIEREA

de Prof. Constantin Rudneanu

Dintre toate sărbătorile creștinești ziua învierii este cea mai măreață. Ea este triumful luminii asupra întunerecului. Lumina a venit în lume deodată cu Iisus Hristos, – Fiul lui Dumnezeu, care a luat chip de om pentruca să ridice păcatele oamenilor, – Nașterea, activitatea și Moartea Lui pe Cruce, sunt dovezi ale mântuirii noastre.

Dovada puterii divine s'a arătat mai ales în zua învierii, ea pecetluște pentru totdeauna puterea Fiului lui Dumnezeu asupra morții, fiindcă mormântul a fost găsit gol, piatra, semnul îndoelii a fost prăvălită și Isus Hristos a'nviat din morți...

Biruind moartea s'a făcut conducătorul și stăpânul adevărat al vieții. Dar și în fața mormântului deschis, au început îndoielile, gândirea divină a fost profanată da aceeași necredință a poporului evreu, care se întreba, cum a fost cu puțință una ca aceasta? Și cum puteau face altfel aceia cari o viață întregă au dus lupta cu Fiul lui Dumnezeu. Negația divină din trecut a trecut în lume, și raționaliștii de atunci ca și cei de azi, încearcă mereu pe atâtea căi ca să întunece misterul sfânt al învierii.

Dar acest mister sfânt nu poate fi negat, căci el stă la temelia lumii creștine. Despre această "minune a minunilor" sfântul apostol Pavel ne spune, că dacă am nega-o zadarnică ar fi toată străduința și tot ce am face noi: „Iar dacă Hristos n'a înviat zadarnică este credința Voastră. Sunteți și acum în păcatele Voastre" (ICor.XV,17); iar păcatul acea negație a spiritualității noastre omoară virtutea, făcând ca să triumfe fărădelegea, care aduce peirea sufletului.

Grea a fost chemarea Mântuitorului Iisus Hristos și multe a trebuit ca să îndure din partea necredincioșilor. Necredința Evreilor, și a lumii moderne de azi a zdruncinat temeliile spiritualismului – dar cuvintele Mântuitorului răsună și azi: „Eu am venit ca lumină în lume, pentru oricine care crede în Mine, să nu rămână în întunec" (Ioan XII.46)

Cu drept cuvânt ne spune un mare exeget creștin despre înviere: "Acest mare fapt cel mai mare din istoria lumii – după acela al întrupării Cuvântului, a cărei consecință naturală este, că prezintă toate garanțiile din punct de vedere al criticii istorice... „că într'adevăr Domnul a'nviat și s'a

arătat lui Simon" (Luca XXIV, 34). Această veste îmbucurătoare transmisă de Apostoli a servit ca deviză Bisericii Lui Hristos, din prima zi a întemeierii și până în zilele noastre și ea va rămâne până la sfârșitul veacurilor."

Ziua Învierii să fie ziua luminii sfinte atunci când omul trudit de grijile zilnice găsește „Adevărul, Calea și Viața” – Adevărul mai presus de fire – Adevărul dela începutul Lumii, Calea credinții creștine și Viața eternă.

Dincolo de filosofia păgână și de sistemele de negație ale divinității, găsim faptul istoric, real, al învierii lui Iisus Hristos, găsim minunata învățatură a Aceluia, care a biruit împărăția morții și a restabilit valoarea spirituală a ființei umane.

Învierea, este mersul adevărat al credinței creștine, ea e supremul argument de lume spirituală față de lumea necredincioșilor și a materialiştilor.

În această zi de mărire cerească trebuie să răspundem cu toată sinceritatea sufletului nostru, repetând cuvintele sf. Evanghelist Luca:

„Adevărat că a'nviat”!

Prof. Constantin Rudneanu

Revista *„Înnoirea”*, Arad. Anul I, Nr. 15-16, 1938.

PATIMILE ȘI ÎNVIEREA LUI HRISTOS

de Dr. Aurel Cosma Jr.

„La ai săi a venit și ai săi nu l-au primit” – a spus evanghelistul Ioan (cap. 1., vers **11**) despre Iisus Christos. La poporul său israelit a venit și acest popor n'a vrut să-l primească. Evreii nu numai că n'au recunoscut în Iisus pe Mesia mult așteptat și prevestit de profeți, dar l-au batjocurit, l-au tratat ca pe un tâlhar, l-au făcut să pătimească și l-au condamnat la moarte prin răstignire pe cruce.

De ce a fost răstignit Iisus chiar de poporul său? Pentru ce n'au vrut jidovii să-l recunoască pe Iisus ca pe Mântuitorul lor?

Răspunsul îl găsim în mentalitatea și spiritul poporului evreesc de atunci, create de starea lor politică și de suferințele subjugării lor din vremea venirii Mântuitorului.

Evreii erau mândri pe trecutul lor glorios, iar istoria biblică ne arată că ei se bucurau totdeauna de protecția și providența lui Dumnezeu. Ei nu puteau să-și închipuie pe seama lor decât o situație dominantă asupra celorlalte popoare și încrederea lor în puterea tradițională a rasei lor mergea așa departe, încât, cu aproape șase secole înainte de nașterea lui Iisus Christos, se împotriviră în contra regelui Nabukodonosor al Babilonului și nu mai voiră să-i plătească dări. Probabil credeau că este datoria lui Dumnezeu, care îi ocrotise în trecut, să-i scape și de data aceasta de dominațiunea străină. Regele Babilonului se supără atunci așa de mult, încât distruse Ierusalimul și puse stăpânire pe împărăția lui Iuda, iar pe Evrei îi duse în exil la Babilon. Nu mai veni nici Dumnezeu și nici Mesia cel așteptat, ca să-i scoată pe Evrei din robia babilonică.

După această robie urmă dominațiunea romană. Poporul lui Israel ajunsese sub stăpânirea imperiului roman, iar Iudeea fu administrată de funcționari romani. Evreii fură atunci supuși la grele sarcini și la impozite apăsătoare, iar starea lor economică și națională deveni deplorabilă. Ei nu se mai gândeau decât la venirea Mântuitorului, care să-i salveze din această stare. Știau din spusele profeților că Mesia avea să vină tocmai în timpul acela. Dar lor nu le trebuia un Mesia național, un erou militar, care

să se pună în fruntea unei oștiri și să cucerească pe seama poporului evreesc nu numai libertatea politică, dar și puterea de supremație asupra celorlalte popoare, ca odinioară. Și când văzură, că Iisus Christos nu era viteazul care să se războiască cu sabia, când văzură că el nu le vorbea despre speranțele lor naționale, ci propovăduia milostivirea și bunătatea, ba spunea despre săraci și despre necăjiți că sunt fericiți, iar pentru bogăți nu avea decât cuvinte de compătimire, atunci se născu în sufletul lor convingerea că Iisus nu poate fi Mântuitorul lor, că Mesia lor încă nu sosi. Evreii și azi îl mai așteaptă pe Mesia arătat de profețiile vechiului testament. Neîncrederea Evreilor față de Iisus s'a transformat într'o adevărată ură, mai ales când arhierii și fariseii au instigat poporul împotriva lui, de teamă ca să nu-l ademenească cu vraja cuvântului său atât de înțelept și de convingător. Iar când Iisus a început să facă minuni și să dea dovezi evidente despre puterea sa dumnezeiască, arătând în fața poporului prefăcătorile și orgoliul arhierilor și fariseilor, aceștia s'au hotărât să-l piară.

A doua zi după ce îl înviase din morți pe Lazăr, Iisus a intrat în Ierusalim, unde a fost întâmpinat ca un împărat cu strigăte de : „*Osana, Fiul lui David, bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului \ Osana întru cei de sus!*” Cine ar fi crezut atunci că pe Acela pe care poporul l-a primit în Dumineca Floriilor cu osanele, după cinci zile același popor îl va răstigni pe cruce.

Primirea triumfală a lui Iisus la Ierusalim, precum și atașamentul tot mai mare al poporului față de el, i-a pus pe gânduri pe arhierii, cari observau că poporul nu le mai dădea ascultare. Atunci s'au adunat în casa arhierelui Caiafa, unde au hotărât ca să-l prindă pe Iisus cu viclesug și apoi să-l omoare.

Unul dintre cei doisprezece apostoli ai lui Christos, Iuda Iscarioteanul l-a trădat pe Domnul său, pentru treizeci de arginți. Cu ajutorul lui Iuda, arhierii au pus mâna pe Iisus și l-au tras în judecată pentru agitație și eăsvrătire. Cu mărturii mincinoase l-au condamnat la moarte. Pedepsa însă nu o puteau executa fără încuviințarea guvernatorului provinciei romane, fiindcă erau sub stăpânirea imperiului roman. L-au dus atunci pe Iisus înaintea guvernatorului Pilat din Pont, care nu i-a găsit nici o vină. Poporul însă era înfuriat și cerea răstignirea lui Christos. Atunci Pilat, cu gândul ca să-l scape dela moarte pe Iisus și-a adus aminte de obiceiul că la sărbătoarea Pastelor guvernatorul are dreptul să elibereze un vinovat și i-a întrebat pe Evrei: „*Pe cine voiți să vă slobozesc vouă, pe Varava sau pe Iisus ce*

se zice *Christos*? Varava era cel mai mare tâlhar al timpului, care săvârșise o mulțime de crime. Pilat era convins că față de Varava, poporul cu siguranță va cere eliberarea lui Iisus. Furia poporului era însă așa de mare, încât ceru slobozirea lui Varava. Pe lângă toată bunăvoința obiectivă ce o arăta Pilat față de Iisus, fu nevoit să dea curs justiției.

Poporul evreesc, ca să-și bată joc de Iisus, l-a îmbrăcat în haine împărătești și l-a încoronat cu o cunună de spini, spunându-i: „*Bucură-te împăratul Iudeilor*”. L-a dus pe muntele Golgota și l-a răstignit între doi tâlhari, ca pe un răufăcător. În vremea aceea numai tâlharii se pedepseau cu răstignirea pe cruce. Iar pe vârful crucii sale i-au pus inscripția: „*Iisus Christos împăratul Iudeilor*”, ca o indicare a faptei pentru care fusese condamnat.

Evreii l-au răstignit pe Iisus, fiindcă lor nu le trebuia un Mântuitor sufletesc, ci un împărat pământesc, care să-i emancipeze din punct de vedere politic și național.

Fără îndoială că Iisus Christos, Fiul lui Dumnezeu, care făcuse atâtea minuni și care își profețise chiar și patimile, moartea și învierea sa, ar fi putut face și minunea ca să se salveze pe el însuși, dar n'a vrut să o facă. Dovadă că n'a opus nici o apărare. Și n'a vrut să se salveze, fiindcă așa era scris în cărțile profeților, că Fiul lui Dumnezeu va trebui să pătimească și să moară pentru mântuirea neamului omenesc. Ca să poată învia, trebuia să moară. Aceasta era și voința Tatălui ceresc, revelată Fiului său în grădina Ghetsimani, când Iisus înțelegându-o, a zis: „*Părinte, dacă nu poate fi luat paharul acesta dela mine fără să-l beau, fie voia Ta!*”

Iisus Christos a murit pe cruce pătimind toată ziua de Vineri. În aceeași seară, Evreii l-au rugat pe Pilat să dea ordin soldaților lui ca să zdrobească fluerile picioarelor celor răstigniți, ca să moară mai iute și să poată fi luați jos de pe cruce, deoarece a doua zi fiind mare praznic. Sâmbăta Paștelor evreiești, nu era îngăduit să rămână condamnații în chinuri pe cruce. Soldații au zdrobit fluerile celorlalți doi tâlhari, cari încă nu muriseră, și ajungând la Christos, nu l-au atins, deoarece l-au găsit deja mort. Numai unul dintre soldați i-a împuns sulița în coastă, ieșind din locul acela sânge cu apă. Apoi Iosif din Arimatea, cel cu bun chip, luând trupul lui Iisus de pe cruce l-a înfășurat în giulgiuri cu miresme și l-a așezat în cripta sa nou construită, acoperind intrarea mormântului cu o piatră grea și mare.

Arhiereii și fariseii, aducându-și aminte de vorbele lui Christos, că va învia a treia zi din morți, s'au dus la Pilat și i-au rugat să ie pună în

dispoziție soldați, cari să păzească mormântul lui Iisus până a treia zi, ca nu cumva să vină ucenicii săi și furându-i corpul, să spună că Domnul lor a înviat. Arhieriei au sigilat bine cripta și au lăsat o gardă puternică să păzească mormântul lui Christos.

Fiul lui Dumnezeu a biruit însă moartea. În fața puterii divinității sale toată măsurile luate de arhieriei s'au prăbușit. A treia zi în zori, după cum era scris în sfânta scriptură, s'a coborât îngerul Domnului și a răsturnat piatra mare de pe mormânt, iar pământul s'a cutremurat și Iisus Cristos a înviat din morți.

Soldații, cari păzeau mormântul, s'au înspăimântat în urma celor văzute și după ce s'au desmeticit, au alergat să dea de veste arhierelor cele întâmplante. Aceștia, îngroziți de cele auzite, s'au adunat și au ținut sfat cu cărturarii bătrâni, hotărînd ca să cumpere cu arginți tăcerea soldaților, învățându-i ca să spună tuturor, că Iisus n'a înviat, ci corpul lui a fost furat de ucenici.

Iisus Christos a mai rămas pe pământ după învierea sa patruzeci de zile și în timpul acesta s'a arătat în mai multe rânduri atât Maicii Domnului, cât și apostolilor și ucenicilor săi, cu cari stătea de vorbă și le întărea sufletul în credință. Deprimarea lor sufletească provocată de patimele și de moartea sa trebuia risipită. Și le-a risipit-o prin dovedirea învierii sale și prin demonstrarea împlinirii profețiilor. Iar ca credința lor să fie și mai mare, s'a dus în mijlocul apostolilor săi, cari stăteau cu ușile încuiate de frica Iudeilor, și le-a spus : „*Pace vouă! Precum m'a trimis pe mine Tatăl meu, așa vă trimit și eu pe voi! Luați duh sfânt! Căroră veți ierta păcatele, iertate vor fi, și căroră le veți ținea, ținite vor fi!*” Apoi ca să le dovedească realitatea învierii sale și că arătarea sa nu era o viziune, a stat cu apostolii la masă și a mâncat pește fript și o bucată de fagure de miere, iar la o săptămână apostolul Toma, punând degetele în rănile Mântuitorului, s'a convins direct că Iisus Christos într'adevăr a înviat.

Dușmanii lui Christos și arhieriei n'au încetat a răspândi, că Iisus n'a înviat, că a fost furat de ucenici, ba unii susțineau că nici n'a murit.

Puterea adevărului era însă mai mare decât minciunile arhierelor. Este incontestabil că Iisus Christos a murit și că a înviat, căci dacă n'ar fi murit nici n'ar fi putut învia ori dacă n'ar fi înviat, ar fi deșartă credința noastră, după cum spunea apostolul Pavel.

Că Iisus într'adevăr a murit, nu poate fi tăgăduit de nimeni. Aceasta au

recunoscut-o chiar arhieriei, când i-au cerut lui Pilat soldați pentru straja mormântului, apoi moartea a fost dovedită științific cu apa și sângele ce ieșise din coasta lui Christos, când soldatul îl împunsesse cu sulița. Dar chiar dacă n'ar fi fost încă mort, împungerea plămânilor iar fi cauzat moartea, iar mormântul sigilat și închis l-ar fi asfixiat din lipsă de aer. Apoi și soldatul, care spărsese fluierile picioarelor celor doi tâlhari, s'a convins de moartea lui Iisus, căci altfel nu l-ar fi lăsat nezdrobot. S'a mai convins de moartea sa și Iosif din Arimatea, care îi ceruse corpul lui Iisus, ca să-l așeze în mormânt, precum și tot poporul care s'a adunat la locul răstignirii.

Fiind moartea deci dovedită, Evreii căutau să răstălmăcească învierea lui Iisus, susținând că corpul lui ar fi fost furat de apostolii sau ucenicii Domnului, cari să poată vesti lumii că Iisus a înviat.

Învinuirea aceasta însă cade dela sine, când ne gândim la puternica strajă ce o pusese arhieriei la mormântul lui Iisus. Cum ar fi îndrăsnit să săvârșească o astfel de faptă cu sfidarea soldaților înarmați tocmai acei apostoli și ucenici cuprinși de spaimă cari s'au împrăștiat în momentul prinderii și judecării lui Iisus, tocmai aceia între cari se găsea și apostolul Petru care se lăpădase de trei ori de Christos? Cum ar fi putut ei ridica piatra mare și grea de pe mormânt, fără să trezească atențiunea sentinelor? Dar nici nu se poate admite că aceste sentinele să fi adormit, căci în cazul acesta n'ar fi primit arginți dela arhieriei, ci pedepse aspre. Tot astfel, dacă s'ar fi făcut un furt, atunci cu siguranță că s'ar fi cercetat cazul, iar făptuitorii n'ar fi scăpat nepedepsiți. Dacă apostolii aveau intențiunea să-l ridice corpul lui Iisus, ar fi putut-o face în noaptea de Vineri, când mormântul nu era încă păzit. Ei însă nici nu se gândiseră la aceasta. Ba mai mult, când li s'a spus că Iisus a înviat, nici n'au vrut să creadă. Abia după ce l-au văzut, l-au pipăit și au vorbit cu el, au crezut în învierea sa.

Că învierea lui Christos este adevărată, ne-o dovedesc martorii vremilor de atunci, cari au avut ocaziunea timp de patruzeci de zile să se convingă, că Christos a trăit și a avut viață nouă în el. Este imposibil ca atâția oameni la diverse ocaziuni să îi fost înșelați de simțurile lor. Și este tot atât de imposibil, ca atâția oameni să fi îndurat persecuțiuni și martiraj pentru propovăduirea unui fapt neadevărat.

Învierea lui Iisus Christos este un fapt istoric, care nu mai poate fi combătut de nimeni. Această înviere a fost cea mai mare minune a lui Christos și ea este fundamentul credinței noastre creștine, ea este piatra pe care și-a clădit Iisus biserica sa.

Ce s'ar fi întâmplat dacă Iisus n'ar fi înviat?

Răspunsul ar implica profunde meditații, fiindcă întreaga refacere morală a lumii și evoluția civilizației omenești s'a bazat pe imensa dragoste și credință creștinească, pe care o sădise Iisus Christos în inimile oamenilor prin moartea și prin învierea sa. Fără înviere n'ar fi fost lumină și fără lumină lumea omenească ar fi cunoscut întunerecul, ar fi ajuns în negura suferințelor și a deșertăciunilor. Dacă Iisus Christos n'ar fi înviat din morți, ar fi însemnat sfârșitul vieții și începutul împărăției întunerecului. Ar fi fost cea mai îngrozitoare pedeapsă pe care Dumnezeu ar fi trimis-o asupra oamenilor. Dar din nemărginita sa bunătate și milostivire, Tatăl ceresc a învrednicit neamul omenesc să vadă împlinirea revelațiilor sale divine pe cari le-a împărtășit oamenilor prin gura profeților săi.

Învierea lui Iisus Christos a fost minunea minunilor, a fost cel mai scump dar pe care l-a dat Dumnezeu oamenilor pentru mântuirea lor sufletească. De aceea, ori de câte ori sărbăm Paștile, în inimile noastre vibrează sentimente de smerenie și de evlavie creștinească, iar gândul este plin de credința religioasă pe care ne-a lăsat-o Fiul lui Dumnezeu și pe care a întărit-o în noi prin moartea și prin învierea sa.

Dr. Aurel Cosma Jr.

Revista "Luceafărul", Timișoara. Anul II, Nr. 4 Aprilie 1936

NUMELE DE PESTE TĂRIA SĂBIILOR

de Mircea Streinul

"Iată, Eu trimit îngerul Meu înaintea feței Tale, care va găti calea Ta înainte..." ...Și s'a arătat Ioan în pustie, botezând și propoveduind botezul pocăinței spre iertarea păcatelor. Și ieșeau la dânsul oameni din toată țara Iudeii și ierusalimlenii, și se botezau toți de el în râul Iordanului, mărturisindu-și păcatele... Ioan însă era îmbrăcat cu haină de păr de cămilă și avea cingătoare de curea peste mijlocul său; și mânca aguride și miere sălbatică; și propoveduia și zicea: "Vine după mine Cel mai Tare decât mine, Căruia nu sunt vrednic să mă plec să-I desleg cureaua încălțămintelor... Eu v-am botezat cu apă, iar Acela vă va boteza cu Duh Sfânt". Și, iată, în zilele acelea a venit IISUS din Nazaretul Galileii...

El venea în numele spiritului, unul peste toate puterile cerului și-ale pământului. Îl vesteau faptele lui Ioan și semnele proorocilor. Îl așezau peste vremile acelea de turburare și desmăț, vremile unei Iudee terorizate de stăpânirea fariseilor și-a saducheilor mai mult decât de cea absenteistă a procuratorului, care își temea jălțul domnesc și purpura măreției cezariene. Încă de la căderea întru păcat a întâilor oameni, Îl anunțase Dumnezeu. Și El a venit. Dar nu în palat crăiesc și zeci de roabe nu l-au vegheat somnul copilăriei, - ci în staul, sub ochii luminați ai unei Marii alese de Spirit. Omul, cum Îl vedeau înconjurimile cuvântătoare - căci Om Îl vedem - a chemat înțelepciunea cărturarilor la Sine, însă cărturarii nu s'au arătat, că se ațineau în strașnice controverse pe litera legilor. Omul nu s'a nedumerit. Cunoștea El nătângia învățaților și dacă i-a chemat, a fost ca să-și împlinească întreaga bunătate. Și Omul a luat-o prin sate, departe de zidurile moarte ale cetăților întinate de spurcăciunea mândriilor deșarte, și-a'nceput să cuvânte pe'nțeleșul celor slabi cu'nțelegera, - dar iată că aceștia l-au înțeles. Din sat în sat, s'au desprins cutreera sufletele. În cetăți, cărturarii mai râdeau. Așa a fost întotdeauna și Omul nu s'a mirat. Pentru că știa. El, Omul, nici nu mai trebuia să creadă. El știa, ceea ce e mai mult decât a crede. Aceasta, totuși, nu'nseamnă că și ascultătorii lui știau. Ei credeau. Căci e datoria ascultătorilor să creadă și a alesului să știe. Și, deodată - parcă - s'au aprins de credință câmpiile țării Iordanului. Domnii cei mari s'au zăpăcit. Cruntă prigoană au poruncit. Neamurile își prigoneau neamurile. Să-și ucidă copiii, cari aveau vina credinței, ar fi voit stăpânii. Au aruncat calomniile, domniile. Au trimis nevrednice iscoade. Nimeni nu mai avea drept să spună: IISUS. Atât de puternic ajunsese numele, că și de el, nu numai de realitatea lui omenească, aveau teamă stăpânitorii.

Uneori, înțelepciunea se judecă păcat - și așa este, căci înțelepciunea câștigată numai pentru stearpa plăcere a omului se socotește, pe drept, ca și îmbuibarea cu ale trupului. Iar sfiala minții răscumpără înmiit înțelepciunile goale și, de aceea, IISUS a spus că sunt fericiți cei săraci cu duhul. Oricât ar fi răs boierii Ierusalimului, IISUS a spus astfel. IISUS știa și turmele sale credeau. Fariseii și saducheii, stăpânii pe înțelepciunea literelor, nu făceau decât vorbe, atât de nebună era înțelepciunea, cu care se făleau. Se pare că întotdeauna a cam lipsit înțelegera din mințile seci ale înțelepților lumii.

*

Poți prizonier un om. Îl poți ucide chiar. Îi arunci în temnițe învățăceii. Le'nsângerezi cu gârbaciul brațele și cu spini fruntea. La urma-urmei, le frângi și osul picioarelor și le sdrobești pieptul. Dar ei nu vor înceta să

creadă într'un nume, care nume înseamnă și faptă. Căci IISUS e și nume, și faptă. Nimeni nu poate ucide un nume. Nici cu otravă, nici cu sabia, nici cu răstignire. Murind, IISUS n'a înviat? N'a înviat după nume și după faptă? Deci: și după mântuire? Vedeți, IISUS s'a primit și s'a dat prin Sinea dumnezeiască spre mântuire - peste prigoana omenească, peste răstignire. Înțelegerea adevărată, nu a înțelepților, este că nici o prigoană nu poate distruge credința, când ea se reazemă pe știere. IISUS fiind știere, credința n'a pierit sub sabie, chiar când mai marii unei biserici moarte erau cei ce-o porneau din becisnicia firii lor diavolești. Încă o dată: nu poți ucide numele. Acesta e bine de știut pentru totdeauna...

A spus IISUS: Căci se va scula popor peste popor și împărăție peste împărăție vor fi: foamete și ciume și cutremure pe alocurea. Dar toate acestea sunt numai începutul durerilor. Atunci vă vor da la chinuri și vă vor ucide, și veți fi urâți de toate popoarele pentru numele Meu. Și atunci se vor sminti mulți; și unul pe altul se vor ucide și se vor urî unul pe altul. Și mulți prooroci mincinoși se vor scula și vor amăgi pe mulți. Și din pricina înmulțirii fărădelegilor, în mulți se va răci dragostea. Dar cel ce va răbda până'n sfârșit, acela se va mântui.

*

Și să nu ne cutremurăm, întrebându-ne: cum de au vrut să-L ucidă fariseii și saducheii? Că ochi, să-I vadă faptele, au avut, - și urechi să-I asculte învățătura, iarăși au avut. Ce mândrie ticăloasă trebuie să fi fost în ei, în blăstămata lor înțelepciune, ca să nu-L vadă și să nu-L asculte? Un pumn de oameni a vrut să ucidă copilul neamului lor, - copil, care era și Dumnezeu. Căci atât de rău ajunsese tagma fariseilor și-a saducheilor: să-și omoare pruncii.

*

Această pornire, de ucidere, atârnă greu în cumpănă. Este cumplită răutate să omori, adică să sfârșești trupul, dar cu cât mai cumplit să încerci a ucide duhul! Si ucidere de duh era ceea ce voiau, pe lângă a trupului, hoardele stăpâniilor pământene. A porni împotriva Spiritului întru pricină, este a coborî, de oriunde ai fi. Tot neamul sfârșește, când se ridică Spiritului.

*

Dar - toate acestea se pot spune și altfel.

*

Și'n liniște să ne gândim că trebuie să credem în Cel ce știe.

FOCUL SIMBOLIC DELA CRAIOVA

Studente și studenți creștini, suflete din sufletul neamului nostru, adunați la Craiova în congresul 17–19. IV. a. c., țin să officieze un ceremonial neobicinuit: Ard în public unele ciurperci otrăvite ale scrisului cotidian și periodic.

Citim: „Se procedează simbolic la înfierarea concretă (a trădării). Se ard pe scenă foile „Cruciada românismului”, „Acțiunea studentescă”, „Cioclii”, și ziarul „Dimineața”, pe care congresul le califică de oficine ale tuturor trădătorilor de neam”.

Ne închipuim elanul de însuflețire colectivă ce se desprinde din miile de piepturi viguroase ale asistenței părtașă la acest sacrificiu de avertisment. E oferit pentru afirmarea unei demnități.

Victimele?... Scrisul unor dușmani declarați ai sufletului românesc, litera tipărită a anarhiei morale, meschinele unelte ale internaționalei destrăbălate și, cozi de topor ale trădării.

Că Sărindarul aparține categoriei prime, o știm. Conștiința unui neam întreg se ridică azi împotriva acestui front al distrugerii, al imoralității, al minciunii, al spionajului în solda străinătății și al obrăzniciei potențată la culmi revoltătoare. Cutia Pandorei, cu boalele tuturor molipsirilor morale, trebuie arsă, în accente delirante de jubileu românesc... Râde de veselie un tată, neamul nostru, care își vede descătușat și readus la viață, tineretul drag pe care voia să-l otrăvescă păgâna insurecție iudeo-masonică a destrăbălării... „Mort a fost și a înviat, pierdut a fost și s'a aflat”.

Aceștia – intenționat ori nu – mai subsapă temelia morală a Statului: Biserica, deși este știut că, numai o morală adevărată, cum este morala creștină, ne garantează trăinicia acestui Neam viguros – până azi.

Morala creștină însă, se va realiza în viața publică, numai dacă la temeiul vieții de stat va obține respectul integral, ca instituție fundamentală, biserica națională.

A nu se uita că biserica noastră creștină, în numele puterii ce i-s'a dat de Dumnezeu, știe să ierte individului greșit, precum a iertat unui Augustin-

africanul înflăcărat, dacă vede intenția nobilă de Îndreptare, privirile ridicate la ceriu și gândul sincer de propășire morală. Rigorismul dublat de ipocrizie nu a fost cultivat niciodată de Biserica adevărată a milostivului Cristos.

Trecem la un gest frumos al congresului, armonic legat de arderea simbolică.

Studentele și studenții sunt invitați de autoritățile craiovene la serate dansante. „Au refuzat însă să participe, arătând că, fiind în postul mare al Paștilor, nu se cuvine să folosească asemenea distracții”. Ce atitudine de noblețe, ce nădejdi de seriozitate viitoare. Bravo tineret universitar ! Creștinismul nu e etichetare goală, ci practică și faptă. Credința fără fapte înseamnă moarte.

De încheiere mai zicem ceva.

S'ar fi complectat minunat tabloul debaterilor congresuale ținute pe o linie de înalt prestigiu intelectual și românesc, dacă am fi auzit și o propunere, ca pe viitor, Duminecele și sărbătorile legale, studențimea în corpore să-și facă apariția la sfânta Liturghie. Ce admirabilă demonstrație, ce desfășurare de forță spirituală, sub steagurile deapururi triumfătoare ale blândului Isus, „calea, adevărul și viața”, care ne-a dat misterul biruinței prin Îndemnul: „Nu vă temeți, eu am biruit lumea”, și prin categoricul consemn al eroismului: „Dacă Dumnezeu e cu noi, cine va fi împotriva noastră?” Într'o moțiune de congres creștin ar fi atât de binevenit gândul ca, de sf. Paști, fiecare studentă și student creștin să-și țină de datorie a-și pleca genunchiul cu smerenie sub patrafirul sf. mărturisiri și a se cumineca demn cu Trupul și Sângele lui Isus Cristos, pentru ca inima lor să se contopească mistic cu Dumnezeu, ca doi picuri de ceară topită, împrumutând din acest ceresc contact forțe noi, triumfătoare.

Și încă una.

Să mai fi auzit și o studentă conferențind — căci știu că avem talente strălucitoare — despre suprema mândrie a femeii, chemarea să închege nucleul familiar — celula de viață a oricărei națiuni —, prin binecuvântarea cerească din sacramentul căsătoriei după legea creștină, pentru a da neamului nostru armata de mâine. Un glas delicios de condamnare a flirtului, a fardului, a frivolului, a crimei prin avort direct — de oricine ar fi să fie legiferat.

Dar, să nădăjduim pentru la anul.

Deocamdată tresărim de bucurie, Bucuria primăverii spirituale care începe, în numele eternei biruințe: **Cristos a înviat.**

Prof. Titus Mălai

Revista *"Flori de Crin"*, Șimleul-Silvaniei. Anul IV, Nr. 5-6, Mai - Iunie 1935.

HRISTOS A ÎNVIAT!

Întreaga atmosferă înmiresmată de radierile primăverii este străbătută de ecourile sunetelor armonioase ale clopotelor, cari cu glasul lor metalic vestesc lumii întregi, că a treia zi după moartea Sa pe Cruce, a înviat din morți cea mai măreață, cea mai sublimă și cea mai nobilă figură a istoriei umane: Domnul Nostru Isus Hristos, care într'o singură persoană a întrunit atât atributele Divinității eterne, atotputernice, atotștiutoare, drepte, cu iubire față de creațiunile sale, etc., cât și calitățile omului dezinteresat, blând, muncitor și dornic de a promova Binele semenilor săi, chiar cu prețul jertfirei de sine.

Cu deosebită evlavie, străbătută de sentimentul bucuriei creștinești, omenirea serbează amintirea înălțătorului eveniment al învierii Domnului.

*

E sărbătoarea sărbătorilor. O sărbătoare ce sintetizează o mulțime de simboluri în legătură cu trezirea forțelor de viață, cari pulsează în sânul universului.

Este simbolul triumfului vieții asupra morții, al victoriei eternității asupra clipei, al biruinței spiritului asupra mărginirii materiei, al puterii luminei asupra întunericului !

Este simbolul pur al trezirii spre viață puternică, neperitoare, a tuturor forțelor bune, pentru înfrângerea svârcolirilor nefaste ale agenților puterilor întunericului.

Este simbolul trezirii spre viață a naturii, care după amorțeala iernii, umple câmpurile de iarbă și de flori, pădurile de frunziș verde, iar

rapturile verzi de paseri căutătoare.

Sărbătoarea învierii Domnului este un izvor de viață, de energii nețarmurite, de la care se inspiră și se adapă toți adevărații creștini, toți cei pătrunși de sentimente nobile și altruiste și toți cei cuprinși de dorul unei munci neprecupețite, care trebuie să fie stimulată de izvor de energie vie, eternă, neperitoare, – de izvorul de energie al credinței creștine!

Hristos a înviat!

(Nesemnat)

Revista *“Flori de Crin”*, Șimleul-Silvaniei. Anul I, Nr. 1, Mai 1932.

Desen de George Racoveanu (ziarul *“Cuvântul în Exil”*, Nr. 58/59, Martie—Aprilie, 1967)

ÎNSEMNĂRI FUGARE...

de Ion Banea

I. Puterea rugăciunii.

În sală mohorâtă și aspră de închisoare, trăesc clipe grele de plumb optsprezece suflete chinuite.

Ridicate din mijlocul celor apropiați și dragi, au trecut multe nedreptăți peste ele. Cu o impresionantă solidaritate în suferința lor comună, au rezistat mereu. Se găseau însă la sfârșitul puterilor lor. Scândurile aspre, loviturile și revolta lor manifestată prin greva foamei, îi slăbise.

Atunci și-au adus aminte, că „în împrejurări grele ai nevoie să te sfătuești cu Dumnezeu cu toată încrederea, să ascuți îndemnul Lui și să le urmezi”.

Au chemat preotul închisorii. Și a venit.

Ascultându-le durerile care le frământă sufletele, cu o rară înțelegere duhovnicească a spus: „fără vinerea patimilor, nu vine dumineca Învierii”. Fără suferința voastră legionărească, – neamul românesc nu poate aștepta ziua învierii lui. Și înainte de a pleca, îngenunchind, a înălțat o rugăciune caldă și simțită către Atotputernicul.

Cei optsprezece zăvorâți, au lăsat sufletele să se înalțe pe firul rugăciunii până în grădina curată alui Dumnezeu. Se simțeau ușori, mângâiați și liniștiți.

Ochii lor au vărsat lacrimi... Ce binefăcătoare sunt câteodată acestea.

După rugăciune toate sufletele se simțeau noi și tari. Bucuria și încrederea au luat locul desnădejdiei. Nimic nu-i mai îndurera acum. Simțeau cum puterea nebiruită a rugăciunii le-a dat viață nouă.

II. Floriile

Zi frumoasă de primăvară. Râde soarele din ceriuri pământului, care scuturându-și straiul alb al iernii, se îmbracă în veșmântul verde al nădejdiei. Pe albastrul frumos al ceriului, se profilează săltărețe rândunelele venite din alte țări. Prin ascunzișurile câmpului și grădinilor,

ridică ușor capul, florile. Prinde viață toată natura.

.....

E Duminecă înainte de Sf. Paști.

Isus Cristos, propovăduind timp de trei ani învățătura Sa, vine la Ierusalim, în vederea sărbătorilor cari se apropiau.

Și mai presus de toate venea pentru a îndeplini cele ce s'au scris. Mulțimea care l-a ascultat de atâtea ori, vorbindu-i despre o iubire necunoscută încă, vindecând și înviind din morți, l'a primit cu bucurie ca pe un împărat, strigându-I: Osana ! Osana ! Verdețuri și covoare i-au așternut în cale.

Pretutendeni este acum bună înțelegere și pace.

Floriile, duminica bucuriei și a păcii

III. Crucea.

Pe masa Consiliului de judecată, străjuiește ca o veghe a Dreptății divine, *Crucea*.

E mare, frumoasă și impunătoare.

Jos icoana Maicii Domnului. Privindu-le cu mai multă pătrundere parcă prin viață, arătându-se aidoma, cum au fost odată.

Crucea purtând pe capul ei, trupul sfânt care se sfârșea încet, iar jos tânguindu-și durerea nemărginită, Fecioara Maria.

Sfântă imagine, a celei mai sfinte dureri

Prin cruce și marea ei jertfă, lumea mântuită a scăpat de puterea Diavolului.

Prin puterea crucii, a fost învinsă puterea iadului. Prin cruce și 'n numele ei s'au făcut minuni.

Dela Cruce și Adevărul cel mare care a sfințit-o așteptăm și noi acum mântuirea.

Ion Banea

Revista "*Flori de Crin*", Șimleul-Silvaniei. Anul V, Nr. 4, Aprilie, 1936.

OSANA – RESTIGNEȘTE-L...

— Scurte considerații pentru Săptămâna Patimilor —

de Pr. Teofil A. Bălibanu

Două cuvinte în cari se concentrează toată admirația și întregul dispreț.

Osana: iubirea și slava nemărginită...

Restignește-L: ura spasmodică ajunsă la apogeu, la răsbunare turbată și infernală...

Ambele isbucniri ale acelorași oameni, îndreptate către același Om ...

Dumineca Floriilor: popor mult... auzind că vine Isus în Ierusalim a luat stâlپări de finie și a ieșit întru întâmpinarea Lui și-și așterneau vestmintele lor pe cale și... ramuri din arbori și... cântau „Osana fiul lui David, bine e cuvântat cel ce vine întru numele Domnului, Osana întru cele de sus”... (Mat. 21.9 și Ioan 12.13).

Vinerea Patimilor:... popor mult... arhieriei, ostași și slugi... strigau: noi lege avem și după legea noastră trebuie să moară... Iară ei strigau cu glasuri mari cerând să-L restignească. Și se întăreau glasurile lor... Dară dirigătorul a întrebat: ce rău a făcut ? Nici o vină nu aflu întru el! Iar ei mai vârtos strigau să se restignească ! Restignește-L, restignește-L pe El... (Io. 19; Mat. 27. Marc. 15. Lc. 23)

*

Statornicia omenească: aceiași oameni, (evreii) în aceeași săptămână (săpt. mare) aceluias om (Isus Hristos-Dumnezeu) nemărginită slavă (Osana) și extremul urei diabolice (Restignește-L).

Motivele acuzațiilor omenești: Pilat a întrebat poporul: Spuneți-mi ce rău a făcut, ca să-l pot condamna ! ? Dar poporul i-a răspuns, fără a-i aduce vre-o acuză... Să se restignească! Restignește-L, restignește-L! Motivul acuzei, deci, nu era vre-o vină. Erau ațâțările arhierilor jidovi, cari întăriteau poporul însetat de sânge...

Dreptatea judecării omenești: Pilat recunoaște și declară solemn că nici o vină nu află întru Isus și totuși continuă: **după-ce îl voi pedepsi** îl voi

slobozi... și îl pedepsește cu vre-o 4000 de biciuri, cunună de spini, etc. dar nu-L sloboade, ci... „ La dat voii lor...” să-L restignească...

*

Iată un tablou adânc grăitor; un tablou care arată în toată goliciunea: **statornicia și dreptatea omenească**. De aceea și există convingerea în omenime, că mulți dintre cei acuzați de crime, condamnați, apoi, la temniță grea la muncă silnică pe viață, ori la moarte, sunt nevinovați, ba uneori, chiar persoane sfinte^{*)}, iar criminalii, hoții și tâlharii adevărați se plimbă în mașini luxoase, în vagoane elegante cl. I. trenuri speciale (expres, simplu, rapid, etc.) și... adeseori sunt în posturi onorabile... Această convingere generală a omenimei este alimentată și susținută mereu de politicienii timpurilor noastre, cari nu știu altfel să-și expună programul lor politic, decât făcând — pe toți dușmanii temuți — hoți, ucigași, etc... și învinovățindu-se reciproc, promit sancțiuni pentru cazul că vor veni la putere... Ajunși la putere însă, nimic... nici o măsură împotriva bandelor tâlhărești, cari au jefuit avutul țării... iar poporul, ascunzându-și tăciunele de sub cenușă în câteva cuvinte inofensive, zice doar că: **una li-e cununa**... Nici pe statornicia poporului nu te poți baza. El, dacă îi dai și-i faci după voia lui și dacă curente sunt favorabile ție pentru moment, îți cântă osanale, te divinizează, iar ca mâine, acelaș popor, căruia i-ai făcut cel mai mare bine și pentru care tu aproape te-ai jertfit, te va acuza, te va condamna, te va restigni...

*

„Cele ce se văd sunt trecătoare...” (II, Cor. 4.18). De aceea nu este cuminte să ne bazăm, ori orientăm după justiția și recunoștința omenească deoarece se schimbă ca „fulgul în sbor”...

Bine ne îndeamnă Scriptura: adunați-vă comori în ceriu, cari nici rugina, nici moliile nu le strică, și tâlharii nu le sapă, nici le fură (Mt. 6.20).

Comorile pe cari le vom aduna să fie comori cari nu se văd: fapte bune, împlinirea datoriei (de dragul lui Dumnezeu, iar nu pentru ochii și răsplata lumii!) căci numai „cele ce nu se văd sunt, vecinice” (II. Cor. 4.18). Și „Cel ce vede întru ascuns, Acela ne va da la arătare”. (Mt. 6.4).

Aceasta va fi singura recunoștință statornică, singura răsplată adevărată a Justiției desăvârșite, care nu va fi alterată de nici o considerație omenească.

Pentru câștigarea ei, să muncim din răputeri.

*

Iată ce am crezut că ar fi de folos să medităm în săptămâna mare, a Patimilor.

Pr. Teofil A. Bălibanu

Revista "*Flori de Crin*", Șimleul-Silvaniei. Anul III, Nr. 4-5, Aprilie-Mai 1934.

*) _____

- Nu voi uita niciodată zguduitorul întâmplare, de acum 4—5 decenii, cum preotul corn. Aix (Franța) a fost condamnat la muncă silnică pe viață pentru faptul că autoritățile l-au presupus pe el drept ucigaș al unei doamne bogate. Numai după douăzecișicinci ani — după ce preotul (în pușcărie) ajunsese moșneag bătrân — adevăratul ucigaș, pe patul de moarte, în fața preotului, judecătorului și notarului public din localitate, a recunoscut solemn vinovăția sa și a declarat că Preotul era un sfânt nevinovat, că ar fi putut scăpa dacă ar fi voit, însă, el — ucigașul — după crimă, prin spovedanie făcută anume, a legat limba preotului care știa (din spovedanie) cine este ucigașul și când. Preotul, a fost acuzat de crimă n'a putut spune altceva decât: „nu sunt vinovat, dar nici nu pot descoperi pe vinovat” — ca nu cumva să rupă sigilul sacramental care este inviolabil.

Ucigașul a fost chiar crâșnicul (paraclisierul) preotului.

La eliberarea Sa din penitenciar și reîntoarcerea Sa în parohie, preotului bătrân — cu barba albă - i-s'a făcut primire de sfânt... căci sfânt și era... sfânt și martir al Secretului confesional, al Sf. Mărturisiri...

ÎNVIEREA DOMNULUI

Atunci când s'a rupt în două catapeteasma și fulgere brăzdau văzduhul deasupra Celui răstignit pentru iubirea de oameni, nimeni nu știa că moartea avea să fie călcată prin moarte și că lumina dumnezeiască avea să dăinuiească deapururi, smulsă din sufletul blândului Crist. Piatra de mormânt căzută grea peste trupul bătut în cuie și împuns de suliță, avea să se ridice ușoară ca fulgul, ca să se poată înălța din culcușul pregătit pentru veșnicie flacăra credințelor noastre. Au căzut în genunchi cei ce păzeau mormântul, îngroziți de sfânta vedenie ce însenina cu chip de slavă limpezimile nemărginite. Cu dreapta ridicată spre binecuvântare, Mântuitorul lumii arăta calea spre limanul creștinătății și al încercărilor, dincolo de care se deschide poarta împărăției de veci. Și în semnul biru-

înții se tănuia înfrățirea popoarelor până la marginile lumii.

Omenirea n'a înțeles totdeauna să urmeze preceptele acestui mare îndrumător de conștiinți, născut din Dumnezeu ca să se facă om și urcând culmile Calvarului ca să biruiască nedreptatea. La răscruce de veacuri, popoarele s'au încleștat în luptă dârză ca să împartă moștenirea binecuvântată de cel cu mâinile străpunse de piroane.

Florile primăverii, neprețuit și etern dar al firii, au fost culcate în brazdă, ca să treacă iureșul nestăvilit spre cetățile ce trebuiau cucerite. Văzduhul s'a întunecat sub foc de obuze, comori de artă s'au prefăcut în ruină, trupuri tinere s'au amestecat cu pământul și din toată truda și moartea aceiași omenire nu s'a ales decât cu convingerea că se năruiește mai curând într'o singură clipă tot ce a fost în stare să clădească pe temeiul civilizației, neam după neam și țară după țară.

Astăzi însă, când poporul românesc, cel mereu încercat și nedreptățit, luptă pentru biruința crucii și triumful creștinătății, are drept mai mult ca oricând în fața istoriei să-și înfrățească sufletul cu credința pe care și-a păstrat-o curată și statornică. Învierea din morți a Mântuitorului înseamnă pentru noi trezirea la o nouă viață, aceia a jertfei și a cumințeniei, pe care n'o putem pregăti decât prin muncă și înălțare de suflet.

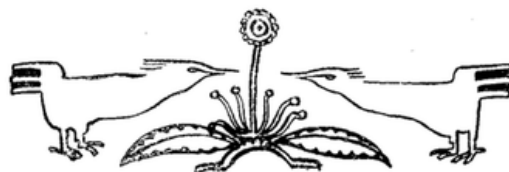
Așa cum Domnul Isus Cristos înlătură piatra ce-i acopere mormântul, noi vom da într'o parte deșertăciunea, ca să răsară făclia călăuzitoare menită să ne desăvârșească ființa.

Așa cum Mântuitorul se înalță prin veacuri, propovăduind învățătura creștină și dragostea de aproapele, noi se cuvine să ne adâncim cu și mai multă smerenie în noi înșine, pipăind cu conștiința străfundurile în care zac energiile creatoare și setea noastră de ideal.

Avem, azi mai mult ca oricând, nevoie de această înfrățire cu noi înșine, pentru a putea fi la înălțimea jertfelor românești.

Cele Trei Crișuri

Revista "Cele Trei Crișuri". Anul XXIV, Nr. 3-4, Martie-Aprilie 1943

ÎNVIEREA DOMNULUI

TEMEIUL ADEVĂRULUI ȘI AL VIEȚII

"Peste puțină vreme nu Mă veți mai vedea, apoi iarăși peste puțină vreme Mă veți vedea" a spus Mântuitorul ucenicilor Săi.

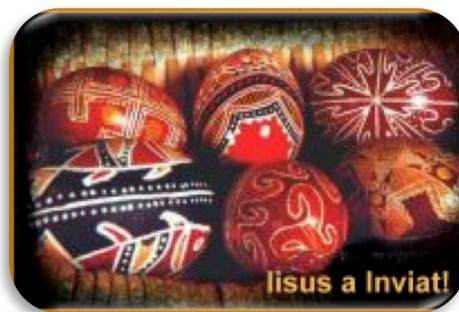
Iar, pentru că ei nu au putut pricepe îndeajuns aceste cuvinte, El le-a explicat: "Adevăr, adevăr vă spun vouă, că voi veți plânge și vă veți tângui, iar lumea se va bucura; vă veți întrista, dar întristarea voastră se va preface în bucurie... și nimeni nu vă va răpi bucuria voastră" (Ioan 16.16,20,22).

După cele cuprinse în Sfânta Evanghelie, nimeni nu poate afirma cu certitudine că apostolii nu ar fi crezut în momentul acela spusele Domnului despre Învierea Lui, mai ales după explicațiile date. Dar după moartea lui Iisus pe cruce s'a lăsat întuneric nu numai "în toată țara", ci și în sufletul lor. Dacă nu alt întuneric, măcar întunericul ezitării de a crede în Înviere. Această stare sufletească a lor pare să o tâlmăcească destul de lămurit graiul celor doi ucenici călători spre Emmaus. Îndoliați de cele petrecute la Ierusalim (răstignirea și moartea lui Iisus), ei au spus: "Noi trăgeam nădejde că El este Acela, care va izbăvi Izraelul".

Învierea a sfărâmat toate ezitarile și îndoielile. Din momentul Învierii, credința în dumnezeirea lui Christos, ca și credința în învățatura Lui - în toată întregimea ei - s'a pecetluit definitiv în inimile apostolilor pentru vecii vecilor. Iar prin pogorîrea Duhului Sfânt, ei au dobândit toate luminile, ca și curajul necesar pentru propovăduire - curaj, care nu i-a mai părăsit niciodată.

Însfârșit, însfârșit, adevărul de temelie a pus stăpânire absolută pe lăuntrurile lor. De aci înainte n'a fost problemă, nici gând, cari să nu fie strecurate prin sita limpezitoare a toate necurățeniile: "Căutați mai întâiu împărăția lui Dumnezeu"... pe calea Învățăturii Domnului... numai pe calea Învățăturii Domnului.

Ei au biruit (turma cea mică), pentru că nu au acceptat compromisuri cu

învățătura; nici un fel de compromis.

Poticnirea de azi, ca și de atâtea veacuri în urmă a omenirii, este că omul (ca să întrebuițez cuvintele recente ale unui slujitor al altarului) "intră numai cu un picior în corabia mântuirii".

Aceasta e cauza tuturor dezastrelor: lipsa de credință în valabilitatea absolută a învățăturii lui Christos. Sau și mai bine: lipsa de credință că pentru toate problemele numai această învățătură este valabilă.

Iisus s'a pogorît pe pământ pentru mântuirea neamului ornenesc. Dar și pentruca să ne dăscălească, arătându-ne calea unică pentru dobândirea împărăției lui Dumnezeu.

Nimeni nu poate spune că el crede în Iisus-Domnul, dacă nu crede în acelaș timp și în toată învățătura Lui genuină, fără strâmbarea și numai a unei singure iote. Decat, și încrederea în Christos și încrederea în învățătura Lui sunt cu putintă numai prin acea renaștere lăuntrică despre care vorbește El în convorbirea cu Nicodim ("Adevăr, adevăr îți spun ție că dacă un om nu se naște din nou, nu poate vedea împărăția lui Dumnezeu". Ioan 3.3).

Învierea a fost momentul cel mai cutremurător, care a rodit renașterea lăuntrică desăvârșită a apostolilor, ca și a tuturor credincioșilor adevărați. Încât nu mai încapă nici o îndoială: poticnirea omenirii în a crede fără condiții în învățătura Domnului este din pricină că această omenire nu crede din toată inima, din tot sufletul și din toate puterile în Învierea lui Christos. Acestei omeniri a credinței de suprafață îi sunt adresate cuvintele din Apocalips: "Vai ție biserică din Laodicea, că nu ești nici caldă, nici rece. Iar pentrucă nu ești nici caldă nici rece, sunt pe cale să te scuip din gura Mea..."

Credința e un dar dela Dumnezeu. Decât, acest dar nu se face fără nici o osteneală din partea omului. Pentru a fi vrednic să-l primească, omul trebuie să-și primenească și sufletul și trupul de toate necurățeniile prin rugăciune, pocăință și umilință. Să-și pregătească lăuntrurile: pentru a primi pe Dumnezeu.

Dacă te doare starea dureroasă în care te găsești, ca și starea cumplită în care se svârcolește neputincioasă această lume, nici vaierele, nici protestele tale nu sunt de nici un folos. Dacă vrei o schimbare înspre bine, trebuie și începi cu tine însuși. Să cerșești neîncetat, în desăvârșită umilință și încredere, dela Stăpânul a toate darul acelei renașteri interioare fără de care

nici tu, nici omenirea aceasta "nu poate vedea împărăția lui Dumnezeu"... singura împărăție a binelui. (Acelaș slujitor al altarului a spus-o cu multă-multă dreptate: "Înnoirea omenirii adusă de Christos așteaptă plinire din partea omului - din partea omului de azi!").

Și nu te lăsa ispitit de șoaptele descurajatoare ale diavolului că tu nu poți schimba lumea, că lumea o poate schimba numai Dumnezeu. Căci Dumnezeu, din dragoste pentru tine, te-a cinstit să te faci împreună lucrător pentru acea împărăție, pe care pentru tine a pregătit-o.

La pregătirea pentru prăsnuirea Învierii nu sunt suficiente rugăciunile căldicele, nici numai abstința dela bucate, nici numai prezența trupească la slujba din Biserică. Dacă vrei să prăsnuiești cu folos Învierea, trebuie și trăiești întâiu agonia din grădina Ghetsemani, patima și răstignirea Lui pe cruce, să trăiești moartea Lui, învelindu-ți sufletul în straiile doliului, în care s'au învelit cei cari L-au iubit și L-au urmat, pentruca apoi lumina celei mai mari minuni - Învierea - să te transfigureze, născând în tine ființa cea nouă, neprihănită, vrednică să fie primită ou brațele deschise în împărăția lui Dumnezeu, vrednică să mărturisească acestei lumi rătăcitoare în întuneric - cu glas de trâmbiță triumfătoare:

CHRISTOS A INVIAT !

Veniți și luați LUMINĂ !

Vameșul

Revista "DRUM", Anul 10, Nr. 2, Aprilie-Iunie 1974.

PRAZNICUL ÎNVIERII

Odată cu venirea primăverii întreaga natură își îmbracă haina verde de sărbătoare. Din nou impulsul de viață al firii, după puținul timp de vegetare, își ia avântul său primenitor. Omul însuși, ca parte integrantă a naturii, ia parte la noul ritm de viață, prin diferitele munci ale câmpului, pentru nevoile materiale viitoare.

Dar dincolo de bucuriile redeșteptării naturii cu atâtea legitime năzuinți, speranțe și bucurii pentru om, Creatorul i-a orânduit și o altă sărbătoare cu mult mai adânci înțelesuri și rosturi: aceia a învierii Mântuitorului Iisus.

Prin actul învierii, Mântuitorul nu numai că săvârșește marea biruință asupra morții, pecetluind definitiv dumnezeirea sa și întreaga învățătură creștină, dar aprinde în suflete cel mai mare dor al omului: dorul mântuirii sale. Învierea este gajul indiscutabil al reînvierii noastre în viața viitoare. De aci pornește marea însuflețire a primilor creștini, ale căror manifestări nu cunosc nici o piedică; de aci eroismul dus până la jertfă al atâtor mucenici; de aci certitudinea invincibilă a îndeplinirii Lumii făgăduite; și de aci întreg procesul de transfigurare a omului creștin, timp de atâtea veacuri, atunci când în duh nou și curat el participă la marele praznic al învierii.

Este, fără îndoială, cel mai mare prilej de reculegere, de reflexiune și de orientare al omului. El ne duce cu gândul la cea mai mare cotitură a istoriei, dela care întreaga față a lumii ia altă desfășurare. E momentul crucial din viața omenirii, când catapeteasma vechilor așezări omenești cu inechitățile ei se frânge, punându-se noi temelii ancorate în forța de granit a credinței în minunea învierii. Prin aceasta centrul de greutate al preocupărilor omenești se schimbă, dela exterior spre interiorul omului, dela cele materiale spre cele spirituale, și dela cele vremelnice spre cele veșnice.

Salvarea sufletului este mobilul acțiunilor acelor care sunt prinși în raza acestei mari perspective pe care Iisus Hristos, prin jertfa sa supremă, a deschis-o omenirii.

Învierea constituie, deci, piatra unghiulară a noii împărății "de pace și bună învoire între oameni", menită să transforme radical concepțiile și așezările lumii antice. Ea conturează sensul vieții și destinul omului, pe cari înțelepciunea celor vechi nu le-au putut deslega; după cum tot nedeslegate rămân și pentru spiritele necredincioase din vremurile noastre. Neputința de înțelegere a acestor chinuitoare probleme provine tocmai din nepătrunderea și lipsa de credință în actul învierii. Căci, "dacă n'ar fi învierea" spune răspicat apostolul Pavel "zadarnic ar fi toată predania noastră".

Credința în actul Învierii Mântuitorului a devenit astfel izvorul mântuirii tuturor acelor însetați de adevăr, bine și frumos. La făclia de Paști s'au aprins atâtea flăcări ale izbăvirii noastre, timp de 19 veacuri. Misterul acesta, insesizabil de rațiunea omului, a declanșat în inimile credincioase cele mai profunde transformări și înnoiri. De aceea, prasnica Învierii este și rămâne punctul central al creștinismului.

Faptul acesta însă, a contrariat spiritele liber cugetătorilor și ateilor din toate timpurile. Față de nici un alt eveniment nu s'a încercat din partea acestora atâtea plăsmuiri de denaturare și falsificare, începând cu Jidovii cari au cumpărat soldații romani, ce erau puși de straje la mormântul Domnului, ca să tăgăduiască realitatea Învierii și până astăzi nu conțin cu tot felul de sofisme și cu teorii năstrușnice spre a tăgădui veracitatea acestei minuni. Ei sunt perfect conștienți că dacă ar izbuti să sdruncine credința în acest punct central al creștinismului, ar destrăma însăși puterea de salubritate și primenire a vieții individuale și colective creștine...

Pentru noi, creștinii, această încercare de a reduce figura divinului Iisus la un rol pur omenesc și încadrată în această efemeră perspectivă constituie cea mai nerușinată perfidie. Căci rolul prim al lui Iisus pe pământ este și rămâne cel de Mântuitor. Deci, el depășește rostul pur uman, postându-se pe un plan supra-uman. Iar garanția acestei posturi ne-o dă tocmai Invierea Sa, preludiul reînvierii noastre în viața care va să vină.

Aici stă mobilul sufletesc al nesfârșitului șir de martiri pentru marea cauză a creștinismului. Aici rezidă secretul atâtor convertiri individuale sau colective pentru o viață nouă, curată și izbăvitoare, încât, încercările de denaturare ale acestui mare adevăr creștin, dacă pe ici pe colo câștigă suflete slabe de îngeri, provocând perturbații în viața creștinătății, ele ne atrag și toată luarea aminte spre a le paria. Este limpede, deci, că prin sdruncinarea credinței creștine se sdruncină însăși temeliiile așezărilor Statelor creștine. De aceea, în fața acestor tentative diabolice răspunsul cel mai categoric pe care-l putem da este acela pe care ni l-a lăsat tradiția de veacuri a creștinismului:

Hristos a înviat!

Adevărat a înviat!

I. L.

ÎNVIEREA DOMNULUI

de Pr. George Gage

"Vedeți mâinile și picioarele Mele, că eu însumi sunt, pipăiți-Mă și vedeți, că duhul nu are carne și oase, cum mă vedeți pe Mine având... Și așa se cădea să patimească Hristos și să învieze din morți a treia zi". (Luca 24, 39-46)

Cu aceste cuvinte i-a întâmpinat Mântuitorul pe ucenicii săi, care, deși au fost martori direcți ai multor minuni săvârșite de Iisus, nu le venea să creadă ochilor ceea ce vedeau. Erau martorii celei mai mari minuni pe care Mântuitorul a făcut-o asupra persoanei sale.

Jertfa Mântuitorului de pe crucea Golgotei ar fi fost zadarnică, dacă Învierea nu s'ar fi produs. Între Cruce și Înviere există o unitate ontologică. Ambele stau la baza procesului de mântuire a neamului omenesc căzut sub robia păcatului adamic. Crucea conduce spre Înviere, iar la Înviere nu se putea ajunge decât prin Cruce.

În Adam toți eram sortiți păcatului și deci morții, dar în noul Adam, toți devenim curățiți de acest păcat, împăcați cu Dumnezeu și deci candidați la mântuirea universală. Cerul este din nou deschis prin jertfa sângeroasă adusă pe altarul crucii. (Vezi 1 Cor. 15,22,47; Ioan 3,16).

Ziua Învierii Domnului este praznicul cel mai sfânt al întregii creștinătăți, "sărbătoarea sărbătorilor și praznicul praznicelor, care întrece în strălucire pe celelalte sărbători, așa cum întrece soarele strălucirea stelelor". (Sf. Gregorie Teologul), este "ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'însa". (Psalm 117,24).

Învierea stă la baza credinței noastre, este totodată chezașia mântuirii noastre. După cum Apostolii au crezut și experimentat realitatea actului soteriologic petrecut a treia zi după răstignire, așa și noi experimentăm actul învierii după aproape două mii de ani. Sfântul Apostol Pavel subliniază importanța acestui act pentru întreaga Biserică când spune: "Si dacă Hristos n'a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică și credința noastră - pentru că dacă n'a înviat Hristos... voi sunteți încă în păcatele voastre". (Citit Epistola 1 către Corinteni, cap. 15).

Fără minunea Învierii, taina Întrupării nu ar fi fost decât o legendă, iar taina vieții sale pământești o simplă povestire. Învierea a trasformat nu numai Apostolii ci întreaga omenire, renăscându-ne la o nouă viață, dându-ne noi perspective.

Învierea e dovada cea mai grăitoare că și noi vom învia din morți, la Judecata finală: "Eu sunt învierea și viața, cel ce crede în Mine, va fi viu,

chiar dacă va muri". (1 cor. 6,14; Ioan 5,25-29).

Dupa Legea Vechiului testament, oamenii sacrificau animale pentru ca Dumnezeu, căutând la sângele jertfei lor, să le ierte păcatele; Mesia cel întrupat din Fecioara Maria, "la plinirea vremii", se aduce pe sine însuși, fiind în același timp Arhiereu și jertfa, dând dovada cea mai grăitoare a iubirii lui Dumnezeu spre om: "Părinte, iartă-le lor, ca nu știu ce fac".

Cu brațele Sale întinse pe lemnul însângerat al crucii, Iisus a îmbrățișat întreaga omenire; sângele Său cel scump a spălat păcatul, omorând pe cel potrivit. Adam și Eva au fost scoși la lumină din împărăția celui "viclean".

Dacă înainte de Înviere, Sfinții Apostoli au fost dominați de teamă și s'au ascuns, după Înviere și arătările lui Iisus, ei se schimabă fiind convinși că Iisus este Mesia, "Domnul păcii și al pământului".

Din relatările evangheliștilor reținem următoarele:

Învierea s'a petrecut Duminica dimineața, la trei zile de la răstignire, fiind însoțită de evenimente deosebite, cutremure și apariția îngerilor la mormant.

După Înviere, Mântuitorul s'a arătat ucenicilor vreme de patruzeci de zile, vorbind cu ei, mâncând cu ei și dându-le ultimele instrucțiuni înainte de Înălțarea la cer.

Iisus se arată prima dată Mariei Magdalena (Ioan 20,1) care, venind la mormânt, găsește piatra de la intrare răsturnată și mormântul gol. Speriată, se întoarce spre a-l înștiința pe Petru și pe ceilalți, dar revenită la mormânt, doi îngeri ce străjuiau mormântul îi fac cunoscută Învierea.

În cele din urmă i se arată și Domnul Iisus.

Se arată și femeilor mironosițe (Matei 27,5-10; Luca 24,1-11), care veneau să ungă trupul lui Iisus cu mirodenii. Îngerul le spune și lor ca Mariei Magdalena:

"Nu vă înspăimântați. Căutați pe Iisus din Nazaret, care a fost răstignit: a înviat, nu este aici. (Marcu 1,6-7).

La scurt timp li se arată și Iisus, Căruia femeile I se închină. În aceeași zi, Iisus se arată lui Luca și Cleopa în drum spre Emaus (Luca 24,13-35), care-l recunosc pe Iisus numai când frânge pâinea la cină. Spre seară Domnul se arată și Apostolilor, exclusiv Toma, când suflând peste ei le-a încredințat darurile Sfântului Duh.

Apostolul Toma, care și înainte a mai cerut dovezi fiind și cel mai greu de convins, dorea să se convingă personal de acest act minunat al Învierii. La opt zile de la Paști, Mântuitorul s'a arătat lui Toma și celorlalți ucenici, încredințându-l pe Toma, care, la pipăirea urmelor cuielor și a coastei împunsă de lancă, strigă: "Domnul meu și Dumnezeul meu". (Matei 16,16).

Îndoiala lui Toma servește credinței noastre cei de astăzi, căci de mult au încercat atei să infirme realitatea istorică a lui Iisus, realitate care este acceptată peste tot.

Iisus nu s'a arătat numai la persoanele din jurul Lui, dar s'a arătat și la mulțimi mari de persoane, cum se mărturisește la 1 Cor. 15,6: "În urmă s'a arătat deodată la peste cinci sute de frați, dintre care cei mai mulți trăiesc până astăzi, iar unii au și adormit".

Iisus a trebuit să se arate cât mai multor persoane spre a-i convinge asupra divinității Sale și a Învierii, cu toate implicațiile ei soteriologice pe plan uman.

Orice îndoială dispare la citirea acestor pasaje neotestamentare, căci în vremea scrierii acestor versete, unii martori oculari se mai aflau în viață.

Învierea Domnului constituie un eveniment istoric, cu adânci rezonanțe în sufletele noastre, rămânând piatra unghiulară, pe care s'a zidit nu numai Biserica lui Hristos dar și întreaga teologie creștină.

Precum Iisus a postit la începutul activității Sale mesianice, vreme de patruzeci de zile, așa și noi ne-am straduit să ne curățim de păcate, să ne iertăm unii altora greșelile, să ne iubim până și vrăjmașii, astfel, ca în ziua Învierii să ne dezmoțim din moartea păcatelor noastre și să ne sculăm odată cu noul Adam spre viața cea nouă.

Învierea nu devine sfârșitul lucrării pământești a lui Iisus, ci este începutul.

La Rusalii, Sfântul Duh este trimis de către Dumnezeu Tatăl, spre a desăvârși aceasta opera divin-umană, care se continuă până în ziua de astăzi.

Să ne apropiem de Iisus, astăzi, precum femeile mironosițe odinioară, și să-L marturisim din adâncul firii noastre. Să mergem la biserica lui Hristos, Duminică de Duminică, care este o reactualizare și celebrare a slăvitei Învieri. Hristos se răstignește și învie pentru noi în fiecare Duminică, pentru ca noi să ne apropiem de El tot mai mult.

Să cântăm cu toții:

*Hristos a înviat din morți,
Cu moartea pe moarte călcând,
Si celor din morminte viața dăruindu-le*

Fie ca lumina Învierii să strălucească în inimile noastre etern, iar harurile Duhului Sfânt să ne fie călăuza cea mai de preț.

Pr. George GAGE

Ziarul "Libertatea", New York. Anul VI, Nr. 56, Aprilie 1987

ÎNVIEREA DOMNULUI

de Pr. Iconom stavr. Botiș Radu

An de an, în dangănul clopotelor, ca o mărturisire că nădejdea și credința au învins, sosesc zilele celei mai mari sărbători a creștinătății „Învierea”.

Duminică dimineața, a treia zi de la punerea în mormânt, un mare cutremur a zguduit pământul. Îngerul Domnului s’a coborât din cer, a ridicat piatra de la ușa mormântului, a răsturnat-o la pământ și a șezut deasupra ei. Avea înfățișarea ca fulgerul, iar îmbrăcămintea lui era albă ca zăpada.

Cea mai mare minune se petrecuse, Iisus biruise moartea și înviase din morți. În aceeași zi Maria Magdalena și alte femei credincioase au venit la mormânt, ca să ungă cu miresme trupul Său, dar au găsit mormântul gol. Îngerul le-a vestit că Iisus a înviat, poruncindu-le să ducă această veste ucenicilor Săi. Vestea Învierii Domnului s’a răspândit peste tot.

Învierea Domnului Iubirii este sărbătoarea de care se leagă cele mai înalte sentimente creștine; cuvintele: - Hristos a înviat, Adevărat a înviat, mărturisind credința că Mântuitorul, după ce a fost răstignit, a murit și a fost îngropat, iar a treia zi a înviat.

Dintre minunile Fiului lui Dumnezeu, Învierea este și rămâne cea mai mare, având menirea de-a ne convinge de dumnezeirea și puterea Sa, pentru ca învățăturile Sale să fie primite ca porunci divine și cale de dobândire a mult doritei mântuirii.

Legenda spune că Maria Magdalena purta pe braț un coș cu ouă, pe care au ajuns picături din sângele sfânt al Mântuitorului. În amintirea acestei întâmplări, în primele faze ale creștinismului acest obicei pascal, limitându-se doar la roșirea ouălor. Ulterior s’au conturat diferite tehnici de încondeiere, de mici inscripții (Hristos a Înviat, Paște

Luminos, etc.)

Pentru creștini, oul este expresia vizuală a faptelor petrecute pe Golgota în urmă cu aproape două mii de ani. Oul roșu simbolizează transfigurarea și înnoirea omului renăscut la viața de sfințenie și de dreptate în Hristos.

HRISTOS A ÎNVIAT!

Bucuria Învierii Domnului să se sălășluiască între noi, Hristos Cel ce a biruit moartea să reverse asupra noastră viață, pace, bucurii duhovnicești și întru toate bună sporire.

ADEVĂRAT A ÎNVIAT!

Pr. Iconom stavr. Botiș Radu

PRINDEREA, JUDECATA ȘI RĂSTIGNIREA MÂNTUITORULUI

1. ...Invățăturile lui Iisus se răspândiră din ce în ce mai mult în popor. Preoții cei mari și cărturarii nu vedeau cu ochi buni acest lucru, căci adeseori Mântuitorul îi dojenea pentru necredința și fățarnicia lor. Deaceea ei hotărîră să-l omoare.

Cumpărând în ascuns pe Iuda, unul din ucenicii lui Iisus, ei îl prinseră și-l trimiseră în judecată la arhiereul anului acela Ana, iar de aci la alt arhiereu Caiafa.

2. Neputând să-i facă nimic, acestia-l trimiseră la Pilat, căci Pilat era guvernatorul și judecătorul cel mai mare al Iudeilor. Înaintea acestuia, ei îl pârîră că vrea să se facă împărat. Pilat a întrebat atunci pe Iisus: "Tu ești Împăratul Iudeilor?" Iar Iisus a răspuns: "Împărăția Mea este din lumea aceasta, căci dacă ar fi fost din lumea aceasta împărăția Mea, slugile Mele nu M'ar fi lăsat fiu dat Iudeilor". Și Pilat l-a întrebat din

nou: "Au Impărat ești Tu?" Iisus, răspunzând, a zis: "Tu zici că sunt împărat Eu. Eu pentru aceasta M'am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să grăesc adevărul".

Pilat a ieșit atunci înaintea poporului adunat și a zis: "Eu nu găsesc nici o vină omului acestuia."

Iisus a fost apoi trimis la Irod în Galileea, care L-a chinuit și batjocorit și L-a trimes înapoi la Pilat.

3. Acesta, neputând să-L scape dela moarte, L-a dat pe Iisus să-L răstignească.

Iudeii L-au dus pe El la Golgota sau Locul Căpățânii și L-au răstignit acolo, între doi tâlhari: unul de-a dreapta și altul de-a stânga Lui. Iar deasupra crucii au pus tăbliță, pe care sta scris: "Acesta este Impăratul Iudeilor".

Toți câți treceau pe acolo își băteau joc de Iisus și ziceau: "Pe alții i-a mântuit, iar pe Sine nu poate să se mântuiască. Pogoare-se acum de pe cruce și vom crede cu toții în El". Ostașii de asemenea își băteau joc de El; se apropiau, li dădeau oțet și-I ziceau: "Dacă ești Tu Impăratul Iudeilor, mântuește-Te pe Tine".

Și dela ceasul al șaselea*) și până la ceasul al nouălea, întuneric mare s'a făcut peste tot pământul. Soarele s'a întunecat și catapeteasma templului s'a rupt în două.

Iar Iisus a strigat cu glas tare: "Părinte, în mâinile Tale Imi dau sufletul!" Și când a zis aceste vorbe, Și-a dat duhul.

*) După ora noastră 12 și 3 p.m.

Din: "Carte de citire", 1921.

ÎNMORMÂNTAREA, ÎNVIEREA ȘI ÎNĂLȚAREA LUI IISUS

1. După ce Iisus Și-a dat duhul, Iosif din Arimatela, care în ascuns era ucenic al lui Iisus, s'a dus la Pilat și i-a cerut trupul lui Iisus, ca să-L înmormânteze. Pilat i-a dat voie și Iosif a dat jos de pe cruce trupul lui

Iisus, l-a înfășurat într'un giulgiu și l-a pus în mormânt nou săpat în piatră.

A doua zi, arhierii și cărturarii Evreilor s'au dus la Pilat și i-au zis: "Doamne, adusu-ne-am aminte, ca înșelătorul acela a zis pe când era încă în viață: „După trei zile voi învia!” Dă poruncă dar ca mormântul să fie bine păzit, până a treia zi".

Pilat le-a dat tot ce-au cerut, iar ei, ducându-se au întărit mormântul, pecetluind piatra și punând straje.

2. Duminică, foarte de dimineață, Maria Magdalena și alte femei s'au dus să tămâieze mormântul Domnului. Iată însă că s'a făcut cutrernur mare pe pământ, un înger s'a pogorît din cer și a dat piatra de pe mormânt la o parte.

Străierii s'au înfricoșat și au căzut cu fața la pământ.

Apropiindu-se femeile, îngerul le-a zis: "Pentruce căutați pe cel viu între cei morți? Iisus nu mai este aci. Mergeți și spuneți ucenicilor Lui că a înviat".

3. Chiar în ziua învierii, Iisus s'a arătat mai întâi femeilor, ce se întorceau dela mormânt și apoi ucenicilor Săi. El a mai stat pe pământ încă patruzeci de zile, iar a patruzecia zi i-a binecuvântat pe ucenici și s'a înălțat la cer, unde stă de-a-dreapta Tatălui.

Înainte de a se înălța la cer, Domnul Nostru Iisus Hristos a zis ucenicilor Săi: "Duceți-vă în toată lumea și propăvăduiți Evanghelia la toată făptura. Cine va crede și se va boteza, va fi mântuit; cine nu va crede, va fi osândit".

Rugăciunea Domnească

Tatăl nostru care ești în ceruri,

Sfințească-se numele Tău.

Vie împărăția Ta.

Facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pământ.

Pâinea noastră cea de toate zilele, dă-ne-o nouă astăzi.

Și ne iartă nouă greșalele noastre, precum și noi iertăm greșităilor noștri.

Și nu ne duce pe noi în ispită;

Și ne mântuește de cel rău. - Amin !

Această rugăciune se numește "Rugăciunea Domnească", pentru că ne-a fost lăsată de însuși Domnul Iisus Hristos. Ea se mai numește obișnuit "**Tatăl nostru**" și trebuie știută de orice bun creștin.

Din: "Carte de citire ptr. elevi", 1921

DE ZIUA ÎNVIERII

de Horia Sima

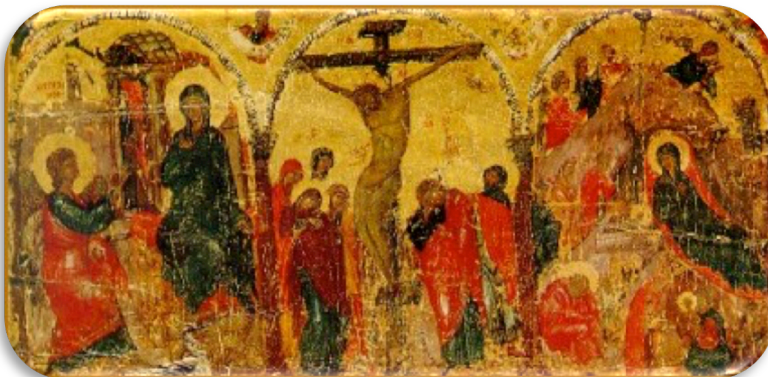
Știrile care ne ajung din țară semnaleză între multe lucruri triste și un fapt îmbucurător: o considerabilă afluență în biserici, o nemaicunoscută participare la slujbele religioase. Duminica și sărbătorile, lăcașurile sfinte sunt pline de credincioși. Nu se mai întâlnește apoi acea lume ușurată și nepăsătoare în bisericile din marile orase, ci o mulțime îndurerată care se prosternă cu evlavie în fața lui Dumnezeu, care a revenit la credință ca la o noțiune vie și aducătoare de rod. Sufletul neamului nostru, isgonit din toate așezările lui de veacuri, din vatra strămoșească, din orașele ce le-a clădit, din întreprinderile ce le-a ridicat, din avuția ce-a agonisit-o, din instituțiile ce și le-a întocmit, se alipește cu atât mai multă nădejde de ultimul loc de refugiu ce i-a mai rămas, altarele strămoșești. Până într-o bună zi, când tiranii vor chibzui că și acest "cuib de agitație contra regimului" trebuie distrus, unde oamenii nu se adună pentru a vorbi de Stalin, de Revoluția din Octombrie, de misiunea proletariatului, ci pentru a se destăinui și a implora ajutorul lui Dumnezeu.

Să lăsăm gândurile noastre să pribegiască spre patrie, acolo unde frații și surorile noastre trăiesc ca într-o vastă închisoare, închipuindu-ne pentru o clipă alături de ei, în Noaptea Învierii. Ce-am putea simți noi înșine fiind în locul lor, ce imagini ne-ar năpădi conștiința, ce svâcniri lăuntrice ne-ar subjugă în acele momente? Fără îndoială că tot acest popor de mucenici se va întoarce spre amintirea blândă a sărbătorilor de care a avut parte altădată, înainte de a fi căzut pacostea rusească pe țară. Învierea cuminte și așezată de odinioară, cu pâlcuri de credincioși cari se îndreaptă în miez de noapte spre bisericuța din deal, așteptând apoi în semi-obscuritatea naosului să înceapă momentul solemn al slujbei, ca să-și grăiască în șoaptă "Christos a Înviat", li se va părea tuturor a fi mai degrabă o născocire, o întâmplare amăgitoare, petrecută "pe tărâmul celălalt" din basmele românești. A existat adevărat o asemenea viață? Ei, cei ce aveau altădată un nume, o situație, un rang social, o familie și un rost în viață, să fie identici cu această masă zdrențuroasă și flămândă de robi? Aceiași oameni, aceleași ființe, să fi trăit acum cinci ani pe plaiurile românești? De

când s'a tras peste istoria neamului românesc oblonul greu al ocupației sovietice, atâta desnădejde s'a strâns în sufletul lor, atâtea lacrimi s'au vărsat, s'atâtea suferințe i-a încercat, încât vremurile de altădată trebuie să li se pară despărțite de cele de acum prin abisul neființei. Între individ și ordinea socială actuală s'a produs o bruscă separație. O alta lume, cu alte finalități și concepte, a alungat imaginea celei vechi, încât el nu se mai poate regăsi în mediul în care a crescut și s'a dezvoltat. Individului nu-i rămâne altă alegere decât să se încadreze dimensiunilor monovalente ale universului marxist sau să moară. Milioane de ființe rătăcesc în neștire într'o viață care nu mai e a lor, adăstând zi și noapte să se ivească de undeva semnul mântuirii.

Din ce complex de împrejurări se poate desprinde mesajul mântuitor? Isbucnirea unui nou războiu, prabușirea internă a regimului comunist, sfârșitul ocupației sovietice? Toate aceste eventualități nu sunt excluse în ordinea rațională și politică, dar tot atât de posibil este ca nici una din ele să nu se întâmple. Și atunci poporul român trebuie să-și caute salvarea în acceptarea răului, în destrămarea totală a sufletului său strămoșesc? Există

o armă, un scut de esență superioară tuturor speculațiilor omenești, capabilă să țină piept și oștilor iadului de s'ar porni în marș spre pământ. Din însăși potirul suferinții, băut până la capăt, până când se

simte licoarea morții, se vor ridica acele forte izbăvitoare cari să împrăștie sumbra viziune de afară. Poporul român e chemat de destin să facă această experiență crucială, să cunoască acest drum abrupt, care începe prin paragina mormintelor și sfârșește în slava învierii.

Există un aspect patriarhal al Paștilor. Paștile copilăriei, al bucuriilor de familie, al cadrului feeric al naturii, al lumii adunate la biserică în straie de sărbătoare, al obiceiurilor noastre frumoase. Când însă suntem prea mult absorbiți de aceste exterioare duioase, poate să ne scape semnificația reală a Paștilor. Astăzi peisagiul uman al acestor sărbători s'a estompat în oceanul de suferință care a înghițit întregul popor, dar în aceeași măsură se alungește în suflet și se luminează perspectiva lor spirituală. Frații noștri care se închină în fața lui Christos încununat de spini și aud apoi Troparul Învierii vor înțelege ca momentele fundamentale din viața Mântuitorului - Calvarul și Învierea - reprezintă și legea supremă a existenței umane. Între

Christos care "și-a pus viața, ca iarăși să și-o ia" și neamul românesc chinuit de tirani s'a făurit o solidaritate pe axa nevăzută a lumii, un front invincibil, pecetluit de certitudinea învierii. Christos umilitul, Christos batjocoritul, Christos răstignitul și Christos biruitorul nu reprezintă numai o garanție supranaturală a mântuirii noastre, ci și o garanție istorică. Cine se reazimă pe Cuvântul Lui și își potrivește viața după Viața Lui, cine intră pe poarta, al cărei frontispiciu e iluminat de cuvintele: "Eu sunt calea, adevărul și viața", nu are a se teme de nicio opreliște și de niciun chin. Căci biruința finală va fi întotdeauna de partea acelor cari au îmbrățișat cauza lui Christos pe pământ. Chiar morții din morminte se vor alia cu acei cari depun mărturie zilnică pentru faptul învierii.

Putea-vor așadar diriguitorii țării să despoaie poporul român de toate avuțiile, să-l supună la cele mai teribile cazne, să-i înlănțuie existența cu cele mai neomenoase legi, să-i suprimă dreptul la cultura proprie și să nu-l slăbească zi și noapte din reflectoarele propagandei lor urgisite; atâta vreme cât masa românească își va păstra neatinsă credința în Christos, va dispune de un plan inaccesibil atacurilor vrăjmașe.

Deși nu suntem în mijlocul fraților noștri, ca să participăm la prefacerile lăuntrice ce le suferă sub presiunea sovietică, totuși simțim de departe că sufletul neamului nostru se îndreaptă spre acest liman mântuitor.

Horia Sima

Revista "Vestitorul", Linz, Austria. Aprilie, 1950

ADEVĂRATA JERTFĂ

de Gabriel Bălănescu

Este puțin îndoelnic faptul jertfei în sine.

Pentru că după jertfă n'ar mai urma nimic. Ar fi momentul final, colectiv sau individual. Momentul de supremă abdicare dela existența ta. Abdicare pentru pregătirea împărțășaniei.

Dealtminteri, imperativul nostru ar trebui să fie imperativul jertfei. Adică să ne supunem până la transcenderea timpului prezent nouă.

Deaceea nu poate fi vorba de o valoare principală și teoretică a jertfei.

După jertfă urmează o altă jertfă. O inepuizabilă putere inițiată de o realitate.

Jertfa nu o începem noi, nu o sfârșim noi. Jertfa a premers patimilor lui Iisus și se va sfârși la sfârșitul veacurilor. O vom sfârși cu toții. Numai astfel ne vom putea mântui. Jertfindu-ne toți pentru unul. Atunci va începe o nouă viață. Și vom trăi cu toții semnul crucii. Acela este semnul singur al jertfei. Nu întrucât crucea este jertfă. Crucea s'a jertfit prin Învierea Domnului. Prin deschiderea mormântului. *Prin faptul dimineții.*

Crucea, nu este, nu poate fi - simbol.

Simbol poate fi împreunarea zilei cu noaptea - și a nopții cu dimineața. Dimineața se sfârșește totul. Nu începe totul. Dimineața este epuizarea forțelor unei zile.

După sfârșitul fiecăruia urmează definirea celor ce trebuie să fie. Atunci recunoaștem fața din lăuntru a cerului, și tăgăda bucuriilor.

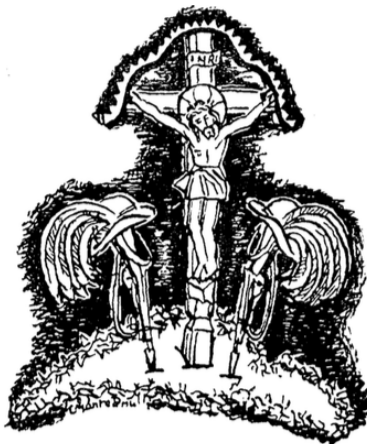

Jertfa este biruirea noastră pe moarte. Este adevărarea participării noastre prin ființă la ființa lui Hristos. Ne jertfim atunci când ne salvăm din Cosmos. Atunci când ne constrângem drumurile.

Ne jertfim primind plinătatea darurilor din care ne-am născut.

Gabriel BĂLĂNESCU

Revista "Vestitorii", Anul I, Nr. 3, 12 Aprilie 1936

GĂNDURI: PAȘTE

de Delia V. Lucaciu

Dimineța se trezește cu ochii mijiiți în lumină prea clară; albastrul de sus orbește cu puritatea sa pe cei care-și ridică privirea a rugă. Limpezimea e transparentă de cristal și viața se face simțită palpitând în toate.

Izbucnesc muguri de flori învoalate și verzele se apleacă mângâiat de vânt tânăr și subțire. Privirea se oprește pe culori, lacomă de frumusețe și proaspăt; aburi de lacrimi dau ochilor o strălucire tainică și șugubeață în același timp. Zâmbetul e descătușat de frig și cu capul dat pe spate, hohotul de râs izbucnește rebel în picături de perle cuminți, înșirate ca pe ață.

E început de viață în tot și toate și sufletul se simte mai liber acum; mișcarea e alertă, vivace, tonul vocii schimbat, mai plin de rezonanță, mai sigur pasul, iar vorba măsurată se precipită ca într'o cascadă.

E bucurie în strigăt și'n joacă și proaspăt în respirația liberă.

E lumină în fine după atâta amurg prelungit în umezeală și cenușiu împietrit parcă între cer și pământ.

E sărbătoarea vieții care izbândește spre bucuria celor ce știu să-i guste paharul plin, e bucuria nașterii noului din cel vechi, fermecătoare și eternă schimbare care va duce spre miez fierbinte începutul care să-l frământă și să-l topească spre a se mistui în desăvârșire, ca mai apoi, să ia din nou ființă, dar altfel.

Este simbolica Inviere și întoarcere de dincolo de lume a celui care a murit spre a ne mântui, a murit și a înviat spre a ne dovedi că există și că ne iubește, așa cum suntem noi, în nimicnicia noastră.

Este întoarcerea triumfală în viața și lumina din întunericul lumii de nimeni știută, dar a cărei taină fiecare are a o afla la timpul său, este clipa de fulger când cu ochii plecați așteptăm rugăciunea.

CHRISTOS A ÎNVIAT!

Delia V. LUCACIU

Revista "Libertatea", New York. Anul III, 1984.

PAȘTILE ȘI SUFLETUL ROMÂNESC

de Pr. Mihail Bulacu

Cel mai mare eveniment biblic, din viața Domnului Isus Hristos, – Învierea din mormânt, – este cel mai mare eveniment sufletesc din viața poporului român. Este prilejul întâlnirii supreme a vibrațiilor de credință, mângâere și de nădejdea sufletului nostru creștin, cu revărsarea bucuriei celei mai mari minuni dumnezeiești, „Învierea din morți”.

Sufletul omenesc, prin structura divină a creațiunii sale de a fi nemuritor, găsește intuiția concretă a credinței sale în nemurire, în fața mării minuni a învierii Domnului și a puterii sale divine, de a săvârși minuni asupra celor morți. Căci dacă sufletul este, cum spunea odată Goethe, cea mai frumoasă parte din ființa omnească, ce face să tresară și să vibreze viața în noi, tot sufletul se înalță cu tresăriri de viață și de nemurire către strălucirea Învierii, ca și florile de primăvară către lumina și căldura soarelui.

Precum scria nemuritorul și neuitatul poet și scriitor Gheorghe Coșbuc, Învierea Domnului ne face să simțim și să trăim îndoita binecuvântare a lui Dumnezeu, primăvara sufletului și primăvara naturii ce ne înconjoară. Primăvara vieții întregi, înobilată cu tot ceea ce Dumnezeu ne-a putut da mai scump și drag.

*Prin pomi e ciripit și cânt,
Văzduhu-i plin de-un roșu soare
Și sălciile 'n albă floare –
E pace 'n cer și pe pământ.
Răsuflul cald al primăverii
Adus-a zilele 'nvierii.*

Cărțile noastre bisericești în lirismul credinței și recunoștinței noastre creștinești către Dumnezeu redau aceeași bucurie creștinească prin cuvintele, ce se cântă în Biserică: „Răsărit-a primăvara! Veniți să ne desfătăm. Strălucit-a Învierea lui Hristos! Veniți să ne veselim”.

Sărbătorirea cu sufletul plin de bucuria creștină a marelui eveniment dumnezeesc îi face pe oameni să-și rostească la primele cuvinte de întâlnire când se văd, vestea cea bună a Evangheliei: „Hristos a înviat!” Și răspunsul este acelaș ecou sfânt, al adevăririi și al încredințării, pentru marea minune a învierii Domnului, prin cuvintele: „Adevărat a înviat !” Ca și țărani satului românesc, descris în tradițiile sale sănătoase creștinești, tot bunul Român, care este și bun creștin, rostește aceste cuvinte de salut românesc :

*Și cât e de frumos în sat !
Creștinii vin tăcuți din vale
Și doi de se 'nâlnesc în cale
Iși zic : Hristos a înviat !
Și râde-atâta sărbătoare
Din chipul lor cel ars de soare.*

S'a dus vremea și la orașe când împetrișarea etnică de altă dată cu acei de neamul jidovesc, ce l-au prigonit și l-au răstignit pe Domnul Hristos, să nu mai socotească o înjosire acest salut, apreciat ca ceva țărănesc, rostit numai de oameni simpli și fără de cultură. Seninătatea creștină și solidaritatea națională a satului românesc, atât de mult apreciat de Coșbuc și de Vlahuță, s'a revărsat cu putere deasupra orașelor noastre.

În noua atmosferă românească, animată de spiritul jertfei eroice pe câmpul de onoare al războiului, tot bunul Român își împărtășește sufletul de cuvântul Evangheliei, de lumina Sfintei Învieri, desprinse din pragul sfântului altar, al Bisericii noastre strămoșești. Se aprinde lumină din lumină și suflet din suflet, dela ușile sfinte ale altarului și până departe în pridvorul Bisericii, - sfintele locașuri nemaifiind încăpătoare.

*Biserica pe deal mai sus,
E plină astăzi de lumină,
Că 'ntreaga lume este plină
De-acelaș gând, din cer adus:
În fapta noastră ne e soarta
Și viața este tot, nu moartea.*

Și cât de fericite sunt sufletele eroilor, când privesc de-acolo din ceruri, din lumea celor dreți și sfinti, că frații noștri buni Români, din Bucovina și din Basarabia și-au putut prin jertfa lor căpăta libertatea mult dorită și pot sărbători acum, cu toți ai lor marea sărbătoare creștinească! Copiii și bătrânii trăesc o viață nouă, într'o lume nouă românească, sub binecuvântarea

împărăției creștine a Domnului Hristos. Moartea a putut răpi multe trupuri omenesti ale ostașilor noștri, prin jertfa lor eroică, dar n'a putut omorî viața sufletelor. Viața de dincolo se continuă iar în cântările creștine ale Invierii, vibrările vietii noastre creștine de aici de pe pământ se întâlnesc, precum scrie poetul Coșbuc, cu sufletele celor ce sunt dincolo și se înalță din morminte.

*Și-un vânt de-abia dăunător
Șoptește prin văzduh cuvinte;
– E glasul celor din morminte,
E sgomotul sburării lor !
Și pomii frunțile-și coboară
Că duhul sfânt prin aer sboară.*

Pare că niciodată sufletul omenesc nu trăește mai cu putere nădejdea învierii tuturor celor dragi și scumpi, ca în noaptea Sfintelor Paști. Lacrimile se șterg și frunțile bătrânilor, mamelor și orfanilor se înseninează și se luminează. Suferințele, patimile, crucificarea și moartea Domnului Hristos ne sunt mărturii, că fără de jertfă nu-i cunună, fără moarte nu-i înviere. Din dragoste pentru oameni a suferit toate Domnul Hristos precum spunea în mod profetic, înainte de supremul său sacrificiu:

„Mai mare dragoste decât aceasta, ca cineva să-și pună sufletul pentru prietenii săi nimeni nu are" (Ioan Cap. XV, 13). Și din dragostea pentru desrobirea fraților noștri de sub jug străin și-au dat viața nemuritorii eroi ai Neamului Românesc. Credința lor creștină le-a dat puterea jertfei eroice. Căci precum ne spune Evanghelia, în noaptea Sfintei învieri, „Celor ce cred în numele Lui, le-a dat putere, ca să se facă fii ai lui Dumnezeu" (Ioan I, 12). De aceea poetul Coșbuc, tot în poezia la „La Paști", ne înfățișează mângâerea tuturor mamelor îndurerate, în noaptea sfântă a Invierii Domnului, pentru pierderea fiilor lor scumpi.

*Ah, iar în minte mi-ai venit,
Tu mama micilor copile !
Eu știu că și în aceste zile
Tu plângi pe-al tău copil dorit !
La zâmbet cerul azi ne chiamă
Sânt Pastile ! Nu plânge mamă !*

Deci sărbătoarea Sfintelor Paști ne dă prilejul de întărirea credinței, a nădejdei și a mângâerei sufletelor noastre creștine. De-asupra noastră a

tuturor, celor ce suntem în viață și celor ce sunt cu trupul în morminte, se ridică strălucirea Învierii Domnului Nostru, ca mărturie vie, că toți cei ce s'au jertfit pentru un ideal înalt se află sub binecuvântarea lui Dumnezeu. Nimeni nu moare, toți vor învia.

Anul acesta, când Sfintele Paști sunt sărbătorite în aceeași zi de toate confesiunile creștine ale lumii, este anul simbolic al unirii creștinești în același gând și aceeași simțire a popoarelor cu adevărat creștine, pentru desrobirea oamenilor din robia întunericului, spre a le reda libertatea, credința, simțirea și trăirea luminii creștine. De aceea, cântările Bisericii noastre strămoșești au un ecou mai puternic ca oricând, când le ascultăm din nou: „Ziua Învierii ! Să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să îmbrățișăm. Să zicem, fraților, și celor ce ne urăsc pe noi. Să iertăm toate, pentru Înviere. Și să rostim cu toții: “Hristos a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le”.

Iubirea și unirea tuturor popoarelor creștine laolaltă pentru biruința urii omenești, din partea acelor ce prin groază și teroare stăpânesc o lume întreagă, este chemarea creștină pe care ne-o face, acum mai mult ca oricând, sărbătorirea Învierii Domnului Hristos. Sufletul nostru românesc a înțeles această chemare și pe această linie de credință își desfășoară toate jertfele sale pe câmpul de onoare. De aceea toată nădejdea noastră este că aceste jertfe creștinești vor fi urmate de marea Inviere a biruinței și victoriei noastre finale.

Preot MIHAIL BULACU, conferențiar universitar

Revista “Universul Literar”, București. Anul LII, Nr. 11, Marți 20 Aprilie 1943

ÎNVIEREA

de Șerbana H. Tarteza

Desenul: F. Micoș

Cu mâinile încrucișate peste pântecul acoperit cu pestelca-i țesută în in, cu capul aplecat pe piept și buzele strânse într'o durere înfrântă, își târăște picioarele tăbăcite în fața Precistei, ca în fiecare seară înainte de culcare.

Se oprește privind straniu, la icoana de lemn învechit și mâncat de carii unde chipul Fecioarei cu Pruncul în brațe, înegrit de timp, a dispărut cu totul în umbra ștergarului din borangic, pe care doar câte o frântură de rază a candeliei – singura luminiță ca un opaiț din odaie – îi mai dă iluzia c'ar fi o icoană, pata aceea neagră. Mănunchiul de busuioc proptit între icoană și perete, își amestecă mirosul vechi cu pământul lipit proapăt pe jos, plămădit cu zăduful cald din grajd, și cu mirosul proaspăt al cozonacilor scoși atunci din vatră, printre cari, cel mai mare, stă ca un sceptru, și ouăle roșii din strachina mare înflorată, de pe măsuța de sub oglinda încadrată și ea c'un ștergar înnodat pe rama ei.

Mirosul cald al cozonacilor, îi gădilă plăcut nările și o făcu să-și întoarcă capul ca la o chemare. Îi privește c'un sentiment pios și-o ușoară mângâiere a ochilor oboșiți, adulmecând aroma lor. „Au crescut frumos... numai de s'or fi copt bine...”.

Și 'ndreaptă pașii către masă: ia unul în mână și-l duce la nas... Aspiră adânc cu satisfacție, apoi îl pune la loc peste pânza albă așternută anume pe masă. Il mai privește cu ochii îndurerați... „Ionică mamă, o mai avea

mama parte să facă Pastele cu tine?...” își trecu dosul manei peste ochi, și-și târși iar picioarele în fața icoanei. Și iar rămâne mută... Nu mai are putere să se roage. S'a rugat mereu și... Ce i-a folosit? Privește în întunericul icoanei ca'n grotă unei stânci de granit.... O ia cu frig și mâna-i

pare paralizată... Nu-și mai poate face semnul crucii, încearcă să zică: „Tatăl nostru...” Și rămâne îngânând... „fie voia ta...” O îngrozește ceva dureros: Il

vede pe Ion mort, în locul icoanei... Se scutură și-i tremură bărbia. „Nu, Doamne, să nu-ți faci pe voe rău cu mine. Nu ești Tu atât de crud să vrei moartea fiului meu...” Simți o sfârșeală dureroasă în inimă și strângea amar din buzele al căror tremur nu putea să-l stăpânească. Apăsă ruga pe buze: „fă-mi Doamne parte de copilașul meu!.. Sfânta înviere!.. Și de-odată căzu bătând mătâni, sărutând pământul cu gura plină.

Untdelemnul din candelă era pe sfârșite; dădu de apă și începu să sfârâie aruncând câteva scânteii, și lelea Tudora, cum i se spunea în sat, se văzu prăbușită în întunericul odăii, ca'n sufletul el. Intinse mâna pe patul de lângă fereastră, și dete în lături perdelele de pânză albă călcate proaspăt, proptindu-le de cuiul bătut anume în perete. Prin geamul ferestrei, veni năvală lumina lunii, ca o apă cristalină revărsată dintr'un isvor de argint, înveselind sărăcăcioasa încăpere, în care bătrâna își rotea ochii după cutia cu chibrituri și sticla cu untdelemn.

Puse un genunchi pe lada de sub icoane ce se afla la capătul patului în rând cu ușa și întinse mâna de luă paharul-candelă de pe mica policioară; îl puse pe masă, îl umplu cu untdelemn, schimbă iasca și o aprinse cu o duioșie ce-i încălzea inima. Iși făcu semnul crucii, și o puse la loc cu o mulțumire tainică plină de umilință și evlavie.

Astrul nopții lumina camera ca ziua, și-i pătrunse sufletul deschizându-l ca o floare la razele lui. Mai roti ochii pe masa cu ouă și cozonaci, și o clipă se pierdu în gând cu câțiva ani înapoi, turburând-o amintirea unei fericiri din plin cu o bucurie caldă, sfioasă: bucuria învierii; o bucurie letargică, în fața sfintei zile ce o închina, cu contradicția inimii îndurerată, ca muribundul în lumina amăgitoare de speranță, în ultima clipă a vieții...

„Să fie și Ion acas...” Și ghimpele îi sângera inima.

Se îndreptă către celălalt pat, dela peretele din fund, unde dormea copilul, și trase plapoma mai sus pe spate de-l înveli bine. „Să nu răcească”. Făcu semnul crucii peste el. Tot așa îi făcea și lui Ion, când în războiul trecut, bărbatul ei a plecat pe front de unde nu s'a mai întors, și a lăsat-o cu copilul la aceeași etate: patru anișori... Atunci își închina copilul, acum își închină nepotul... „Parcă a fost ieri...”. Iși șterge ochii cu poala pestelcei și se îndreaptă către lada unde-și păstra ce avea mai bun pentru îmbrăcăminte, până și cele de înmormântare. Desface capacul și scoate afară: rochia castanie de cașmir, șorțul negru de șaten cu dantelă pe poale, o cămașe de pânză cu poale lungi, polcuța, cașmirul negru cu ciucuri și batista în care e

înfășurat un colac de lumânare. Inchide capacul lăsând în cameră adieri cu miros de sulfină. Să fie gata pentru a merge la sfânta înviere, atunci când va auzi că se trag clopotele la biserică.

Nu știa ce să facă: să se culce, nu-i venea și o agitare nervoasă îi frământa inima. Sa așeză pe marginea patului unde se strânse în ea, ca într'o tăcere de prăpastie, ce-i scormonea talazurile suferinței. Prea era singură. Se făcu mică; se aplecă. Învinsă, încovoind spatele, și cu o privire năucă, sfredeli pământul din mijlocul camerei, unde sburdau razele luminoase în largul lor, rătăcind cu gândul ca un tovarăș cu suflet pe meandrele unor drumuri din pustiul vieții lui...

...Atât avea pe lume: Ion, unica ei bucurie rămasă ca sprijin de bătrânețe. Singură și văduvă cu el la patru ani; săracă fără nici o palmă de pământ, muncind pe la străini, și-a luat copilul de mână și bocceluța pe băț proptită pe umăr; coborî și urcă dealurile și munții Sibiului; văile și vâlcelele, pentru a ajunge pe Bărăganul unde Statul i-a dat câteva pogoane s'o despăgubească de răposat. A muncit cu copilașul ei, până și-a făcut un rost în rîndul lumii. Băiatul s'a făcut mare și era fruntea satului: frumos și iubit de toată lumea, că era vrednic și săritor la nevoile altora.

Cumpărase pe Busuioc la bâlciul din Călărași. Dăduse pe el bani mulți și era așa de fericit că-l are. Il iubea ca ochii lui din cap, și ce-l mai țesăla și-l spăla. De dragul lui dormea noaptea cu el în grajd. Când călărea pe bălanul lui ca neaua, voinic și neastâmpărat, ai fi zis că-i Făt-Frumos din povești. Cu pălăria sau căciula dată pe spate, la care nu-i lipsea mușcata sau groafa vara sau iarna, lăsând smocul de păr să-i cadă pe frunte, cântând sau fluerând, el cutreera satele cu zâmbetul pe buze, să servească cu căruța lui pe oricine: pe mult, pe puțin, și de multe ori pentru un „să trăești, taică”, sau „să-ți dea Dumnezeu sănătate Ionică mamă”. Sau pentru un zâmbet de fată : „Îți mulțumesc, Ioane...” S'a însurat și n'a avut parte de nevastă. A murit la facerea lui Mihăiță. Acum e plecat cătană de doi ani... De câteva luni, nu mai știe nimic de el...

Lelea Tudora se strânse mai tare în ea, cutremurându-se, revăzând visul ei din noaptea trecută. Dacă ar fi să se întâmple așa cum visezi, s'ar fi bucurat, dar știe ea: e tocmai contrariu. Se făcea că venise Ion acasă, și Doamne... cât s'a bucurat! Apoi îl mai visase și pe Busuioc că sboară... „Asta-i veste rea...” își întoarse capul pe fereastră... „I-o mai fi pus iar gând rău, te pomenești, să-l fure ca în noaptea de Paști anul trecut...”

De când a plecat Ion, ea nu doarme noaptea cum se cade. Grija ei: să nu se furișeze cineva să-l fure. Cu cât foc i-a lăsat Ion în grije: „Mamă... Busuioc și Mihăiță!...

Au încercat ei hoții în două rânduri să-l fure. Dar el nu se lasă furat. Pe unul l-a lovit în stomac de l-a lăsat mort pe loc, iar pe Gheorghe al Gherghinei, s'a lăsat încălecat de el până a eșit pe poartă afară. A rupt-o în goană, l-a trântit de l-a lăsat mai mult mort și s'a întors mândru la grajd să-și aștepte stăpânul. „Iacă e anul în noaptea aceasta. Gheorghe umblă și acum în băț după urma scrântelei...”

Se teme... „de... nu i-ar da păcatul iar în gând să fure pe Busuioc?...” In noaptea aceasta, toată lumea e la biserică. Cum să plece ea de-acatsă?... Visul ei: Busuioc sburând... Dar cum să-l scape ea?... Dacă-i dă una în cap?... Mai rămâne Mihăiță bietul copilaș singur pe lume... Și ea, cum o să se apere?... Gândul îi sbură la securea din tindă ce-o ținea după ușe. Se scutură, își făcu semnul crucii. „Azi, în noaptea de înviere... ferește-mă Doamne!...

– Mamă male, mamă male !

– Ce e mamă? își reveni bătrâna brusc ca dintr'un somn cu coșmar.

– A venit tăticul, e în glajd la Busuioc doalme acolo.

– N'a venit, băiatul bunicăi, suspină bătrâna, venind spre copil: culcă-te și dormi cu bunica.

– Ba da, a venit. L-am văzut eu.

– N'a venit, bunico. Are să vie dacă o vrea Dumnezeu.

După ce îl multumi pe copil, și văzu c'a adormit, se depărtă îngânând: „Visează și el ca și mine... cine știe ce durere mă așteaptă...” Și totuși, inima începu să-i bată cuprinsă într'un val de căldură; privirile îi deveniră mai clare, și o sfârșeală dulce i se lăsă în picioare.

Să mai iasă pe afară... Nu, doar, c'ar putea crede în visul copilului... dar numai așa... să mai dea o raită prin curte.

Cu pași lini, se strecură pe la capătul prispei, spre dosul grajdului. Iși stăpânea un zâmbet și mergea pe lângă zidul proaspăt vărut, unde-și lăsă

papucii, atingând pământul în vârful picioarelor. Se dădu în umbra luminei albe, ce scălda ograda cu șira de pae în mijlocul ei, într'o bae lăptoasă. Apropiindu-se de scândurile învechite, abia le atingea cu mânale tremurânde și cu o sfială pioasă. Isi stăpâni pornirea să nu răbufnească: „Ionică mamă, ai venit?...” De câte ori n'a făcut ea drumul acesta cu aceeași speranță, sculându-se brusc din pat, cu nălucirea că poate-l va găsi dormind lângă Busuioc, sau țesălându-l în șoapte dragi.

Iși prelungea umbra în bătătură, și nu știa cum s'o ascundă, cum să se strângă mai mult să nu o dea de gol mai înainte. Se apropie de gura mare a grajdului, și sta ca un hoț lipită de scândură ascultând. Dar nu auzi nici foșnete de pae... nici șoapte, nimic, decât spaima inimii ce-i ciocănea sufletul prea mult în cercat... Cum? n'aude șoapte adresate lui Busuioc de bun venit?...

Cu același tremur și teama ascunsă sufletului de a nu-l înșela; își întinde puțin capul sfios, atât cât poate vedea cu ochii în lăuntru grajdului, de unde aerul cald o isbi în nas... întâlnește prunele mari și negre ale lui Busuioc, care o privește mirat.

Iși întinde corpul spre intrare, și la lumina brumată, cercetează restul gol. Sfârșită, cade rezemată de cadrul de lemn privind bucele de argint și zâmbetul lunii ce o privește nepăsătoare; ogindindu-se pe obrazul ei, pe ale cărei încrustări își fac loc râurile calde prelingându-se pe colțul buzelor, coborând la vale, înodându-se pe bărbie, și deacolo picurând pe nodul basmalei.

Busuioc se uită cu milă la ea. Apoi, vrând parcă s'o încurajeze, începe a necheza ca atunci când se apropie stăpânul lui de el: desface nările nervos, face pas de galop și-și scutură coama stufoasă.

Zadarnice sunt încercările lui s'o învioreze: inima i s'a strâns fricoasă să plângă închisă în ghimirlia ei. Ca bătută de soartă cu pumnii în cap, lelea Tudora, cu grumazul aplecat din ce în ce mai mult, obidită, cu ultima-i nădejde spulberată, își târșește papucii, pe cari îi luă umilă dela capul prispei unde-i lăsase, prin curtea măturată frumos, în care luna râdea din plin. Se așează pe prispa ce mirosea a lipitură proaspătă, și-și dădu drumul durerei...

Se auzeau clopotele la biserica din sat. Incepea slujba. Lelea Tudora, se ridică în picioare, își făcu semnul crucii, dar nu mai privea în sus. Luminile ochilor ei pătrundeau lutul bătătorit.

Intră în casă, cum ar fi intrat într'o celulă la închisoare. Totuși... să se îmbrace de sfânta mare zi. Să meargă și ea la Inviere. Molatec, își schimbă îmbrăcămintea, înodă cimberul de bărbie, ia colacul de lumânare înfășurat în batista, și rămâne cu el în mână și cu ochii rătăciți... Dar dacă în urma ei vine cineva să fure pe Busuioc?...

– Mamă male! a venit tăticu?...

– N'a venit. Culcă-te și dormi. Ce-ai și tu astăseară de nu te odihnești liniștit? Se îndureră ea mai rău.

– Nu mai mi-e somn. Aștept pe tăticu.

– Lasă, că dacă o veni, te scoală el. Haide dormi. Iată: mă culc și eu aci lângă tine.

Se așeză pe marginea patului punând capul lângă copil, pentru a-l adormi. A stat așa... nu știe cât. Poate a adormit puțin... sau mai mult... Cântecul cocoșului a sculat-o brusc din pat. Năucită, cu inima ce se svârcolea în piept, iese repede afară și fuga la grajd. Dacă în timp cât ea a dormit, au venit și l-au furat pe Busuioc...

Calul era la locul lui și nici urmă de om prin curte. Respiră ușor, liniștită. Ca o apă după furtună, se duse spre poartă. O deschide, iese un pas mai departe, și-și întinde privirea pe cărarea albă ca laptele.

Pe ulița îngustă, un om se anină din depărtare. Nu o interesează: un oarecare. Dar mai apoi, îi vede bățul în care proptește pasul. Li trasare inima și se 'nfășură într'o panică sufletească: „E el: Gheorghe, cel mai rău om din sat. Nu l-o aduce păcatul "încoace, crezând că eu sunt la biserică...”

Acela își întinde pașii... „El este...” O doare în capul pieptului... Cum o să se lupte ea femeie singură mică și slabă, cu atâta namila de om?... Cum se va apăra ea de el când se va opune?... Mai poate să-i dea și una'n cap. E singură aci. Casa lor e răslețită de sat, pusă la o răspântie... Și apoi, în noaptea aceasta, chiar în sat, aproape că nici copiii nu-s pe-acasă. Toată lumea e la Inviere.

Cel cu bățul grăbea în pasul lui, răsfrângându-și umbra pe uluci, pe pomi, pe fântână, apoi își lăsa umbra în urmă și se pierdu pe ulița ce duce spre biserică. Ea respiră din adânc și rămase cu privirea jinduită pe aceeași cale.

„Poate n'a fost el... și chiar dacă a fost... dă-l păcatelor că s'o fi săturat de ce-a pățit an...”

Se așeză pe scândura de lemn dela poartă, bătută în patru pari, plină de mâhnire că nu-i și ea la biserică. A stat așa alungând gândurile din toate colțurile durerii, până îi apărură în față niște luminițe jucând printre zaplozurile caselor, umplându-o de fiorii credinței. Luminițele se întindeau pe uliți și clipeau pline de viață, ca stelele cu umbre lungi într'o apă limpede și curgă toare. „Vine lumea dela biserică...”

Mâhnită, se mai pierdu puțin cu ochii prin ploaia de stele căzute pe pământ, și intră și ea în casă să se culce. Puse cârligul la poartă, deși nu e în mare siguranță că și un copil poate s'o deschidă; se urcă cu pași grei pe prispă, intră în casă oftând și închise ușa cu zăvorul.

După ce s'a desbrăcat, și-a așezat rochia și celelalte pe ladă, să pună puțin capul pe pernă să se odihnească ca să poată lua sfânta împărtășanie mâine de dimineață. Dar... n'apucă bine să așeze mâna sub căpătâi, când... pocnituri de ciomag proptind prin bătătură, îi răsună în urechi cu ecou de spaimă în suflet. I-a înghețat inima, încetând să mai bată, strângându-se în ea ca de o mare primejdie.

„A venit!... tot nu s'a lăsat hoțul!... Asta e noaptea lui !... Sări repede din pat și se uită pe fereastră: o umbră de voinic se rupse peste poartă, împreunându-se cu cea dela casă doar dela brâu în jos, iar restul se lungea cu... parcă o lumânare aprinsă?... sau ce?... Umbra tindea spre grajd.

Cu nodul ce-i sufoca respirația și bătăi puternice în piept, se năpusti la ușe.

– Mamă male... sare copilul din pat agățându-se de poalele cămășii ei. A venit tăticu. Mă duc la el la glajd.

– Fugi măiculiță din calea mea, ce-i mai fi având și tu de tot aiurezi? Dând copilul la o parte: fugi că nu e ta'tu! se mânie bătrâna. E blestematul de Gheorghe, a venit cu farmece să ametească calul să-l fure.

– Să-l fuie pă Busuioc? Stai că-i dau eu lui.

Iar lelea Tudora, plină de mânie, împinse copilul înlăuntru, închise ușa după ea strigând: „Să nu ești afară! Sue-te în pat!

Uită și de Dumnezeu și de Inviere... să salveze calul și la nevoie să se apere... Răbufni pe ușa afară cu securea de-asupra capului, năpustindu-se spre grajd.

Razele lunii jucau vesele pe spatele militarului ce ținea cu o mână capul lui Busuioc ce necheza, sărutându-l, iar în cealaltă mână, ținea lumânarea aprinsă cu care a venit dela biserică.

Tremurând din tot corpul, bătrâna scăpă securea jos privind uluită și mută.

La sgomotul greutății căzute pe pământul tare, acesta întoarse capul, și cu o bucurie ce-i lumină fața, ridică lumânarea în sus, strigând vesel:

– Christos a înviat, mamă!

– A... a... Și fără să mai poată lega cuvintele, ea căzu jos învinsă de emoțiile succesive. Dar în urma ei, se auzi un ciripit vesel ce răspundea din plin cu brațele ridicate, ale copilului care cu toate protestările bunicii, o sbuchi pe ușa afară:

– Adevălat a înviat tăticuțule! Și se repezi de-i încercui genunchii sărutându-i vestmintele pe unde apuca.

Imbrățișați, tatăl și fiul luară pe bunicuța de braț, în care nu mai încăpea bucuria sărutând și ea cu duioșie vestonul după fiul său în care-și înfunda capul într'un plâns ce-i ușura sufletul încărcat. Apoi, câteși trei intrară veseli în casă, bunica ștergându-și ochii cu pestelca într'un zâmbet fericit, iar Ion stinse lumânarea cu o cruce în cadrul ușii de sus.

Șerbana H. TARTEA
"Universul Literar"

ÎN AȘTEPTAREA ÎNVIERII

de Ion Valerian

Acum în preajma Paștelui, încercând să ne adunăm gândurile răvășite de suflul atâtor vânturi protivnice, ne-am surprins inima bătând în ritmul unor versuri ce ne-au desfătat zilele fără griji ale copilăriei; imagini însorite se deapănă ca într'un film de basm, roiuri de păsări ciripesc în sate inundate de râset și voie bună, hore de flăcăi și fete se învârtesc în sunet de cobze și viori, iar în peisajul sărbătoresc lucesc la soare căsuțele proaspăt văruite

*„pe care cocostârcii, înfiți într'un picior
„dau gâtul peste aripi, tocând din ciocul lor”.*

Ce departe suntem astăzi de pastelurile lui Alecsandri, cu cerurile lor atât de senine, cu primăveri aducătoare de noi nădejdi și îndemnuri la muncă, cu bucuria patriarhală a unor vremuri de pace și siguranță!

Vestitorii primăverii de anul acesta se lasă așteptați de înfrigurarea noastră. Poate mai cred că văzduhul nu și-a scuturat toate cojoacele de zăpezi rămase din iarnă, poate se tem de bubuitul tot mai înțepit al tunurilor.

Și, totuși, peste plaiurile noastre sbuciumate vor pluti într'o zi cocorii. Pe firmamentul cenușiu vom vedea vâslind unghiuri întraripate, în aceeași formație tactică, devenită astăzi obsesie.

Desigur, primul gând al celor de jos, va fi ca să se ascundă în săpăturile pământului, și numai dacă sirenele de pe înaltele acoperișuri vor rămâne mute, oamenii vor afla că sunt cocori adevărați, că a venit primăvara.

Iată într'adevăr pentru blazarea secolului nostru emoții inedite, recorduri de progres negândite! Contemporanii se pot felicita că au atins culmea perfecțiunii, că stăpânesc cu desăvârșire văzduhul, întrecând sburătoarele cerului.

După aproape două mii de ani dela Invierea Mântuitorului, nu se poate spune că mintea scotocitoare a omului a rămas inactivă în tendința de a ferici speța umană. Confortul modern nu lasă nimic de dorit; ne plimbăm

cu ușurință pe apă, pe sub apă și în aer; în laboratoare se descoperă leacuri pentru toate bolile trupului; dragă Doamne, o vieață de om e un dar prețios, care merită toate strădaniile savanților.

S'ar părea că astăzi am atins fericirea absolută, ne-am apropiat la un pas de dumnezeire.

De ce oare, acum în ajunul Paștelui, un oftat uriaș învăluie pământul? El vine de undeva, din strana unui schit uitat de munte; acolo, doborât și singur suspină Iisus. Plânsul lui dumnezeesc, pornit pentru împăciuirea lumii, este copleșit de huetul avioanelor, de sgomotul exploziilor, de undele radiofonice care în toate limbile îndeamnă popoarele la învrăjbire.

Secolul nostru de aur a isbutit în fine să provoace o încăerare cu adevărat mondială. Milioanele de vieți sunt nimicuri, populația nevinovată este terciuită în orașe, operele de artă păstrate de veacuri, sunt distruse în câteva minute.

Incearcă unii filozofi mistici să lămurească pricinile actualului conflict, în cuvinte mustind de erudiție, ca și când erupția unui vulcan s'ar putea potoli cu vorbe savante și explicații științifice. După ei, societatea de astăzi este obosită de civilizație, măcinată de acțiunea corosivă a raționalismului. O prăpastie s'ar fi deschis între spirit și materie, între religie și știință. Un nou „ev mediu” va să vie peste epoca noastră, un uragan de foc va sufla, îngropându-ne în besnă, asemenea cetățitorilor înnisipate ale pustiului.

Cei cari au avut datoria și putința n'au aruncat la vreme punți de înțelegere între golurile ivite între oameni, ei au acumulat doar bunuri materiale, cu mult peste trebuințele lor, socotind că lumea începe și sfârșește cu ei. Astfel au luat naștere cele două tabere dușmane, a flămânzilor și a sătuilor. Astăzi, războaiele nu se mai pornesc dintr'un capriciu de alcov imperial, ci dintr'o nevoie de existență categorică. De aceea și sguduirea este mai puternică, asemenea straturilor ce pornesc spre stabilizare în cataclismele seismice.

Nu știm cât adevăr cuprind aceste teorii ale misticilor contemporani. Un lucru pare să iasă în evidență anume că egoismul neînfrânat al epocii noastre și setea arzătoare după satisfacții materiale ne-au îndepărtat de propriul suflet, de sufletul fratelui de lângă noi și de sufletul divin al Celui crucificat pentru împăcarea omenirii.

Constatarea aceasta, destul de banală, ne tulbură conștiințele, acum în preajma Învierii, când forțele urii se găsesc mai deslănțuite ca oricând și fără niciun simptom de aplanare.

Dacă oamenii ar fi urmat sfaturile lui Iisus, nu ajungeau la încleștarea de astăzi. I-au răstălmăcit pe dos învățăturile, au uitat sensul dăruirii Lui pentru înfrățirea celor zămislți după chipul și asemănarea Tatălui ceresc. În scurta Lui viațuire, s'a dat drept pildă de simplitate și umilință, dar urmașii au cultivat un nemăsurat orgoliu. La ce ne-au folosit toate descoperirile științei dacă n'am fost în stare să împlânzim nici cu o iotă sufletul pitecantropului din noi?

În ajunul acestor Paști, când nu se vede nici o zare de lumină pe pământ, ochii se îndreaptă mai arzători către Crucea Mântuirii, brațele se ridică pădure către cer, implorând pe Iisus ca pe supremul reazem al sufletelor bătute de furtună. El este chemat ca prin puterea sa dumnezeiască să poarte către liman corabia lăsată în voia valurilor. Îl strigă cu tărie copiii nevinovați, tremurând sub ploaia de bombe venite din cer, îl roagă femeile și bătrânii porniți pe lungul drum al bejenii și El trebuie să vină.

În așteptarea sfintei învieri, mulțimea înfricoșată se leapădă de născocirile semănătoare de nimicire și își întoarce fața către icoana blândă a Mântuitorului, cu o ultimă speranță.

Iată, simțim în aer trista împrăvărire, ascultăm trezirea la viață din sânul pământului și ne spunem că viața biruitoare a colectivității merge înainte „cu moartea pre moarte călcând” că avem datoria să credem în zilele de mâine.

Vom avea un Paște de purificare prin suferință, o revizuire adâncă a raportului dintre om și dumnezeire, cum nu a mai fost de veacuri. Numai așa vom isbuti să trecem întremați greaua cumpănă de astăzi.

Cel puțin, dacă l-am înțelege și iubi pe Iisus în ceasul al douăsprezecelea! Altfel, în zadar vom aștepta clipa mântuirii.

Ion VALERIAN

TRADIȚII ȘI OBICEIURI

OUĂLE ROȘII

“După ce a fost Domnul nostru Isus Cristos înmormântat, învățații și mai marii Jidovilor, de bucurie că s’au mântuit de dânsul, se adunară cu toții la un loc, se așezară la o masă, pe care se afla un blid cu zeamă și carne de cocoș, precum și mai multe ouă fierte, și prinseră a mânca, a bea și a se veseli. Iată însă că pe când stau ei la masă și se aflau în culmea veseliei, își aduce unul dintre dânșii aminte de cuvintele lui Isus, pe care le rostise el înainte de a fi prins și răstignit, că adecă a treia zi, după ce va fi înmormântat, are să învie, și le-o spuse aceasta și celorlalți. Atunci cel ce se afla în capul mesei începu a râde și a zice: Când va învia cocoșul ce-l mâncăm noi acuma, și când se vor preface aceste ouă fierte și curățite, din albe, cum sunt, în roșii, atunci va învia și Cristos!”

N’a apucat însă bine a rosti cuvintele acestea, și iată că, prin puterea lui Dumnezeu, toate ouălele se făcură îndată roșii, iar cocoșul din blidul cu zeamă învie și bătând din aripi, începu a cânta. Jidovii, văzând aceasta, se băgară în toate răcorile și, de spaimă, săriră ca fripți dela masă și voră s’o tae la fugă. Cocoșul însă, înainte de ce apucară a spăla ei putina, îi împrășcă pe toți cu zeamă, și pre care i-a ajuns zeama, i-a împeștriat și le-a umplut tot capul de râie. Si de atunci Jidovii își tund și rad capul, pe unde i-a ajuns stropeala, și numai pe de’nainte, pe unde nu i-a ajuns zeama din pricina urechilor, lasă părul să crească și poartă așa numiții perciuni. Si tot de atunci îndăținează și oamenii noștri a face ouă roșii de Paști.”

(comunicată de pr. Vasile Turtureanu din Boian, Bucovina)

Simion Florea Marian - “Sărbătorile la Români”

ORIGINEA OUĂLEOR ROȘII ÎN FOLKLORUL ROMÂNESC

de Artur GOROVEI

Acceptat de creștini, obiceiul ouălor roșii, în legătură cu sărbătorile primăverii dela păgâni, sărbători care coincid cu Paștele creștinești, era firesc lucru ca oul roșu să fie pus în concordanță cu sărbătoarea creștinească a Învierii Domnului Isus Hristos, și să se ajungă la concepția credinței că ouăle roșii simbolizează sângele Mântuitorului, după cum rezultă din toate

tradițiile despre originea lor, ceea ce se spune chiar în mod concret: «În jurul Gherlei e credința că ouăle roșii simbolizează sângele Mântuitorului»¹⁾.

Credințele despre originea aceasta a ouălor roșii, sunt puse în legătură cu fiecare fază prin care a trecut vieța lui Hristos, în timpul pe care-l sărbătoresc creștinii, la Paști.

1. In județul Mehedinți se spune că în timp ce evreii duseseră pe Isus la Pilat, să fie judecat și osândit, și după ce judecătorul, spălându-se pe mâni, spusese că negăsind nicio vină asupra-i, nu-l poate condamna, evreii auzind, au cerut capul lui Isus, iar Pilat, întinzând mâna peste ei, a spus: «De voiți să ucideți un om nevinovat, păcatul să cadă asupra voastră». O ploaie de pietre a căzut asupra capului lui Isus, și urlete grozave au răsunat. Dar, minune: toate pietrele s'au prefăcut în ouă roșii.

¹⁾ «Comoara satelor», II, P. 72.

De atunci, în amintirea sângelui vărsat pentru omenire, popoarele aduc ca jertfă ouă roșii¹⁾.

2. În Posada-de-sus (Ardeal), cred oamenii că pe când îl duceau pe Domnul Hristos să-l răstignească, copiii jidovilor dădeau cu pietre după el; pietrele acelea însă toate se prefăcură în ouă roșii²⁾.

3. Pe când Simion mergea la câmp, având o pâine și ouă albe în traistă, l-a ajuns Hristos ducându-și crucea în spate. Simion i-a dus-o până la ogorul lui, de unde i-a dat-o înapoi lui Hristos.

Mai pe urmă, punându-se la masă, n'a mai găsit ce avea, ci în loc a găsit pâine și ouă roșii³⁾.

La Ruși, legenda aceasta sună așa:

Pe când evreii duceau pe Hristos la răstignire, și el cădea sub greutatea crucii, un om care intrase în oraș, ducând un coșuleț cu ouă, l-a ajutat pe Hristos să-și ducă crucea. Când omul s'a întors la coșulețul cu ouă, a găsit numai ouă roșii (krasenkî) și încondeiate (pisankî).

Omul n'a mai dus ouă în piață, înțelegând semnul Domnului⁴⁾.

4. În târgușorul Boian, din Bucovina, se crede că după ce Hristos a fost răstignit, învățații și mai marii jidovilor, se adunară la o masă, pe care era un blid cu zeamă de cocoș și mai multe ouă fierte.

Pe când se ospătau, unul dintre ei povesti despre spusa lui Isus, că după ce va fi înmormântat, are să învie. Un altul răspunse:

- Când va învia cocoșul pe care-l mâncăm acuma, și când se vor preface ouăle acestea în ouă roșii, atunci va învia și Hristos.

1) Revista «Satul», Aprilie 1934.

2) «Comoara satelor», loc. cit.

3) Pamfile, Cromatica, II, p. 16.

4) Kurdinovski.

În clipa aceea ouăle se făcură roșii, și cocoșul, bătând din aripi, începu să

cânte¹⁾.

Moldovenii din Basarabia, povestesc astfel această legendă: După înmormântarea lui Hristos, cărturarii și fariseii, șefii evreilor, s'au bucurat și au făcut un ospăț mare. În timpul veseliei, unul din ei și-a adus aminte de prorocia că a treia zi Hristos va învia. Atunci cel care ședea în capul mesei²⁾, râzând, a spus: «Când va învia cocoșul pe care-l mâncăm și ouăle fierte vor deveni roșii, atunci va învia și Hristos». N'a isprăvit bine cuvintele acestea, când ouăle s'au făcut roșii, iar cocoșul a înviat, a ieșit pe farfurie, a început să bată din aripi și a cântat. Bătând din aripi, cocoșul i-a stropit pe evrei cu zeamă, și toți au căpătat «râie»²⁾ pe cap. De atunci evreii își rad capul și-și lasă păr numai lângă urechi, pe unde nu i-a stropit cocoșul, își lasă a perciuni²⁾, iar creștinii de atunci se felicită cu ouă boite și închistrite³⁾.

5. În altă parte a Bucovinii, legenda aceasta, în o variantă, vorbește de masa pe care era un cocos fript și un borș de peste. Unul din evrei a zis: «Când va cânta cocoșul ista și când va înota peștele în borș, atunci va învia Hristos». Cocoșul a cântat, peștele a înotat, și toți copiii s'au trezit cu câte un un roșu în mână⁴⁾.

6. În satul Vascău din Crișana, se spune că o femeie s'ar fi dus la un corifeu - unii spun că, chiar la Pilat - să li deie iertare să scoboare pe Domnul de pe cruce, să-l îngroape, și i-ar fi dus ca cinste o corfă cu ouă, care întinzându-le lui Pilat, la o clipă s'au făcut roșii. Atunci Pilat ar fi zis: «Nevinovat sunt de sângele acestuia; voi veți vedea»⁵⁾.

7. În Agristeu (Târnava-mică) se spune că Iosif din Arimateia și cu Nicodim, cerând dela Pilat trupul Domnului spre înmormântare, patru copii au dus lui Pilat daruri, ouă roșii. De atunci creștinii înroșesc ouă, ca să facă bucurie copiilor la Învierea Domnului⁶⁾.

8. Prin județul Tulcea se spune că, pe când Hristos era pe cruce, îl rugă să facă o minune, pentru ca mulțimea să poată cunoaște că este Fiul lui Dumnezeu.

1) Marian, Sărbătorile, II, p. 16.

2) Cuvinte moldovenești în textul rusesc.

3) Mateevici.

4) Voronca, *Datine*, p. 14; *Variantă din Vrancea*, la

5) Comunicat de Preotul Vasile Sala, din Vascău.

6) «Comoara satelor», II, p. 72.

Abia isprăvi rugăciunea, și minunea se arată: pietrele svârlite de jidovi asupra lui Hristos se prefăcură în ouă roșii¹⁾.

9. În Bucovina se povestește că, pe când Isus era răstignit pe cruce, Maica Domnului crezând că va îndupleca pe jidovi să nu-l mai chinuiască, îi duse o cosarcă plină cu ouă. Jidovii, însă, mai rău se întărâtară, și când Hristos le ceru apă, ei îi deteră oțet și urzici. Maria Domnului puse cosarca la picioarele celui răstignit și începu a plânge. Sângele din ranele Mântuitorului curgând peste ouă, le înroși, iar Hristos spuse celor de față ca de acuma să facă și ei ouă roșii, întru amintirea răstignirii lui. După ce a înviat Hristos, Maica Domnului a făcut ouă roșii și pască, pe care le împărțea oamenilor ce întâlnea, spunându-le: «Hristos a înviat!»²⁾.

În Basarabia, legenda aceasta are următoarea cuprindere: Pe când Hristos era răstignit, Sfânta Maria s'a dus la evrei cu un coșuleț cu ouă, cerând să nu-l mai chinuiască. Văzând că evreii au început să-l batjocorească și mai tare, Sfânta Maria a pus cosul la picioarele crucii și a început să plângă. Sângele care curgea din Hristos, a zugrăvit unele ouă cu diferite izvoade, iar pe altele cu totul le-a înroșit. Văzând aceasta, Hristos a zis: «De acum înainte și voi vă veți creștina și veți zugrăvi ouă, în amintirea răstignirii mele, precum am făcut astăzi eu».

După Înviere, Sfânta Maria, cea întâi a boit și a închistrit ouă, pe care le-a luat într'un coșuleț cu «păsculiți»³⁾ și s'a dus, fericită să-l vadă pe fiul ei. În drum, pe toți ce-i întâlnea, îi saluta cu cuvintele «Hristos a înviat», și le dădea câte un ou și o păsculiță⁴⁾.

10. O legendă din Bucovina, reproducă într'o carte din Suedia, vorbește despre Maria Domnului că s'ar fi dus la Pilat: «Când Mântuitorul a fost închis și dus la moarte pe cruce, îndurerata Maica Domnului a încercat să-și scape fiul. A colorat ouă cu aur și le-a pus într'un coșuleț aurit. Apoi a luat o găină frumoasă și s'a dus cu ele la Pilat. Căzu în genunchi înaintea lui și se rugă pentru Fiul ei. Nu plânge, îi răspunse Pilat, Fiul tău nu mai suferă, a fost torturat până și-a dat sufletul.

1) Țapu, *Din iesle pe cruce*, p. 27,

2) Marian, *Sărbătorile*, II, p. 17.

3) Cuvânt moldovenesc în textul rusesec.

4) Mateevici.

Ca trăznită, Maica Domnului căzu la pământ, iar ouăle au făcut ocolul pământului»¹⁾.

11. In Păușești-Otărau, jud. Vâlcea, legenda este astfel:

«După ce l-au răstignit pe Hristos, și au venit soldații cu ciocanele de au rupt fluierile picioarelor celor doi tâlhari, toată lumea a plecat, mai cu seamă când s'a cutremurat pământul și s'a întunecat soarele. Maica Domnului a venit cu un coș de ouă să-l dea soldaților, ca s'o lese să ieie pe fiul său de pe cruce. Când a venit ea, s'a dus lângă cruce, a pus coșul jos și a început să plângă amarnic. Când a luat ea coșul să-l dea unui soldat, a picat o picătură de sânge din mâinile Mântuitorului peste ouă, și deodată toate ouăle s'au înroșit. Au venit toți soldații și au luat câte unul ca să aibă și ei un semn despre cea din urmă minune a lui Hristos.

De atunci e obiceiul să se înroșească ouă de Paști»²⁾.

12. In Vascău (Crișana) se spune că «o femeie s'a dus la crucea Domnului, unde era răstignit, cu o corfă plină cu ouă; a pus-o lângă sfânta cruce, până a sărutat-o, și când a plecat, vântul a ridicat marama ce era pe deasupra ouălor, și ce i-a fost mult mirarea văzând toate ouăle roșii în corfă»³⁾.

13. In Răcășdia (Banat), ouăle roșii sunt pietrele pe care copiii de școală, aduși de dascălii lor, le aruncau asupra lui Hristos, pe cruce»⁴⁾.

Aceeași credință este și în Vascău (Crișana)⁵⁾.

14. In Ujfalău (Aiud), credința despre ouăle roșii este că mergând mironosițele de dimineață să unșă trupul Domnului, aveau în coșuri ouă, și jumătate din acele s'au roșit, jumătate nu, și îndată au văzut pe Domnul.

1) Louise Hagberg, p. 124.

2) Comunicat de d-l G. G. Fierescu, învățător.

3) Comunicat de preotul Vasile Sala.

4) Novacoviciu, *Folklor*, II, p. 73; III, p. 19.

5) Comunicat de preotul Vasile Sala.

După aceea au dat din ouăle roșii învățăceilor, cari s'au mirat și le-

au socotit drept semn despre Invierea Domnului¹⁾ .

15. In Alovilița, jud. Putna, se spune că după ce a fost înmormântat Hristos, Maria Magdalena s'a dus la Chesarul de atunci și s'a plâns că Pilat s'a spălat pe mâni de păcatul morții ce evreii au săvârșit asupra Domnului. Ea a dus împăratului plocon ouă roșii. Impăratul s'a mirat de așa nelegiuire, și găsim vinovat pe Pilat, a pus de l-a cusut într'o piele de bivol, unde a și murit. De atunci a rămas obiceiul înroșitului ouălor de Paști²⁾ .

Legenda aceasta o au și Rușii, cari cred că Sfânta Maria Magdalena s'a dus la împăratul Tiberiu și a predicat, începând cu vorbele: «Hristos a înviat», și oferi împăratului un ou roșu. Tradiția spune că predica Mariei Magdalena a avut mare efect, asupra lui Tiberiu, care atunci a auzit, prima oară, despre omorîrea lui Hristos, și a trimes pe Pilat în judecată³⁾. O variantă a acestei legende crede că Maria Magdalena s'a dus la Pilat împreună cu Petru și Pavel⁴⁾ .

In Stefănești (Vâlcea), tradiția spune că mironosițele s'au servit cele întâi de ouăle roșii, ca de un sfânt simbol al Invierii lui Hristos. Maria Magdalena mergând la Roma, după înviere, a prezentat Cesarului Tiberiu un ou roșu, zicându-i: «Hristos a înviat»⁵⁾ .

16. Prin Bucovina se spune că jidovii aruncau pietre pe mormântul Domnului, care pietre se prefăcură în ouă roșii⁶⁾ .

17. In Bucovina cred oamenii că datina de a înroși ouă, vine dela muncirea Domnului Isus Hristos, că precum l-au muncit jidovii pe el, așa au luat și creștinii datina de a face ouă roșii spre aducere aminte de muncirea Domnului.

Se mai crede că, ieșind din mormânt, Hristos era în veșmânt roșu, și purta un steag roșu⁷⁾.

1) «Comoara satelor», II, p. 72.

2) Mateescu, în revista «Doina» I, p. 11.

3) Kurdinovski, care citează pe Constantin Economid, Despre începutul obiceiului întrebuințării ouălor roșii în timpul Paștelui. In rusește, din grecește, traducere din 1826.

4) Revista e «Albina», 26 Aprilie 1935.

5) Bălășel, în «Sezătoarea».

6) Marian, Sărbătorile, II, p. 21.

7) Marian, Sărbătorile, II, p. 21.

18. O legenda din Capul-Codrului (Bucovina), spune: Isus Hristos anuntase că după ce va fi înmormântat, are să învie. Jidovii, după ce l-au luat de pe cruce și l-au înmormântat, au pus păzitori la mormânt, ca nu cumva creștinii să-l fure și să spuie că a înviat. Păzitorii s'au înarmat cu pietre, ca să arunce în acei ce ar veni să-l fure. Ingerul Domnului coborîndu-se din cer, se apropie de mormânt ca să ridice piatra de pe el. Păzitorii voind să arunce asupra îngerului pietrele ce le aveau în sân, acestea s'au prefăcut în ouă roșii. De atunci păzitorii aceștia stau și astăzi împietriți lângă mormânt, și întineresc când e lună nouă, iar la lună veche îmbătrânesc¹⁾.

19. In Ardeal, bătrânii spun că după ce a fost îngropat Hristos, o fată de jidov a zis că ea nu crede că va învia Isus, până ce nu se vor roși ouăle ce le avea într'un coș pe cap, și atunci îndată s'au înroșit²⁾.

20. In Roșa (Bucovina), ouăle roșii de aceea se fac, pentru că atunci când Domnul Hristos a înviat, toți copiii s'au trezit cu câte un ou roșu în mână, și de atunci a rămas obiceiul ca să se facă la Paști ouă roșii³⁾.

21. Tradiție din Călieni, jud. Putna: In noaptea Paștilor, după Inviere, Isus sculându-se din morți, umbla în jurul Ierusalimului ca și găsească pe cineva care să vestească Învierea lui. Atunci, viind o femeie spre oraș, Isus i-a zis să meargă să vestească pe ucenici că a înviat, plinindu-se Scriptura. Femeia a răspuns: Doamne, nu mă va crede nimeni; dă-mi un semn adevăritor despre aceasta, și Mântuitorul, cu puterea lui dumnezeiască, a înroșit toate ouăle ce le avea femeia în coș⁴⁾.

22. După o tradiție din județul Vâlcea, toate ouăle din lume, până și ouăle de prin cuiburile păsărilor, s'au înroșit în clipa când a înviat Hristos⁵⁾.

1) Marian, op. cit., II, p. 16.

2) «Comoara satelor» >, II, p. 72.

3) Voronca, Datine, p. 424.

4) N. Mateescu-Movilă, în «Calendarul poporului», ziar din Cernăuți, 1 Aprilie 1934.

5) Bălășel, în «Sezătoarea», XVII, p. 19.

23. In Bucovina se mai spune ca, pe când se înălța Hristos la cer, jidovii aruncau asupra lui pietre, care, căzând pe pământ, se prefăcuseră

în ouă roșii¹⁾.

24. Tot în Bucovina, o altă legendă spune așa:

Pe timpul Invierii Domnului, stătea o evreică în piață, cu două coșerci cu ouă de vânzare. Maria Magdalena, veselă, îi zise: «Hristos a înviat», iar evreica răspunse că atunci va învia Hristos, când ouăle din panerile ei se vor înroși, ceea ce s'a și întâmplat chiar în acea clipă. Maria Magdalena duse câteva ouă de acestea împăratului Tavreri (Tiberiu?), a căruia soție era oarbă, și atingându-i ochii cu ouăle roșii, o vindecă²⁾.

Aceași legendă din Basarabia, vorbește de împăratul Tabreru, în loc de Tavreri. În ziua Invierii lui Isus, o evreică stătea cu două coșerci de ouă ce le vindea. Printre cumpărători era și Maria Magdalena, care aduse cu bucurie vestea ca Hristos a înviat. Cu dispreț, evreica răspunse: «Atunci va învia, când ouăle mele se vor înroși», și imediat s'au înroșit. Maria Magdalena a dus câteva ouă lui Hristos, iar altele le-a dus soției împăratului Tabreru, care era oarbă. Când a atins ouăle de ochii împărătesei, aceasta a început să vadă.

Multe minuni a mai făcut Maria Magdalena, cu aceste ouă³⁾.

25. În județul Tulcea, se spune că Maria Domnului alerga spre Ierusalim să ducă vestea Invierii, și s'a întâlnit cu femeia cu ouă, și ouăle s'au înroșit⁴⁾.

Alte variante ale acestei legende, vorbesc de fete care duceau ouă de vânzare, de o Samariteancă și o variantă, spune că întâmplarea aceasta a fost în Țarigrad⁵⁾.

26. Mai amplificată o variantă din Bucovina:

1) Marian, Sărbătorile, II, p. 21.

2) Marian, Sărbătorile, II, p. 21.: Marian, op. cit., p. 20; Revista «Albina», 26 Apr. 1935.

3) Mateevici.

4) Hristian Tapu, op. cit.

5) Bălășel, în «Sezătoarea», XVII, p. 19; Marian, op. cit., p. 19; Voronea, op. cit., p. 423; Hârnea, op. cit., p. 12.

A doua zi după Inviere, o fată de creștin se duse în târg să vândă niște ouă. Pe drum întâlnește o fată de păgân, care voia să le cumpere, dar neavând bani destui la dânsa, o rugă să meargă la ea acasă, ca să-i dea restul. Pe drum, fata de creștin începu a istorisi că numai legea creștinească este cea mai bună, și o îndemnă să treacă la această lege. Fata de păgân îi spuse că numai atunci o va crede, când ouăle ce le are în coșerucă se vor înroși. Minunea se împlini. Fetele, de spaimă, leșinară. Niște băietani, fiind prin apropiere, aduseră apă dela fântână, le udară și fetele se treziră. Fata de creștin împărți băietanilor ouă roșii, și de atunci a rămas obiceiul ca băietanii să ude fetele a doua zi de Paști, și, ca răsplată, să capete ouă roșii¹⁾.

27. Pilat, fiind chemat de mai marii Evreilor, după răstignirea lui Hristos, la o masă, tocmai când ținea un ou în mână, un soldat roman a strigat: «Hristos a înviat». Pilat a râs și a răspuns neîncrezător: «Hristos o să învie când se va roși oul acesta». Minunea s'a împlinit pe loc. Pilat, fiind înfricoșat, a scăpat oul din mână și s'a spart. De atunci a rămas obiceiul ciocnitului cu ouă roșii²⁾.

28. În Broșteni, pe malul Bistriței, se crede că ouăle roșii sunt făcute din bolovanii ce aruncau jidovii după Maica Domnului, când căuta pe Domnul Hristos³⁾.

29. Prin județul Muscelului, unde se spune că Jidovii îi ziceau lui Hristos «Marin», este legenda următoare:

Maica Domnului, căutând pe Hristos, îl găsește sub chip de voinic, cântând cu cavalerul. Hristos i-a povestit chinurile lui, și cum i-au pus pe mormânt nouă pietre de moară și deasupra au pus jidovii masa, pe care aveau pâine, fiertură de cocoș și vin. Un jidov a strigat:

- Când om vedea pâinea asta spic verde, vinul viță verde în grădină și cocoșul întrupat cum a fost, atunci să mai iasă fiul Marin de unde l-am băgat noi.

Când a isprăvit de urat, pe câmp grâul era verde, în grădină vița era verde și pe buzele străchunii cocoșul face: cucurigu și stropește pe jidovi cu zeama, de au rămas cu pistrui pe obraz.

1) Marian, Sărbătorile, III, p. 131.

2) Codin, Sărbătorile, p. 53.

3) M. Lupescu, în «Sezătoarea», VII, p. 117.

Pe masă nu mai era nici pâne, nici vin, numai cocoșul. Jidovii au strigat:

- Us ! Vede-ți-ași ouăle roșii!

Si cum s'au uitat sub pat, au văzut ouă roșii.

De atunci au rămas jidovii cu pistruii pe obraz, iar la Paști se fac ouă roșii¹⁾.

30. După o credință din satul Răchiți, jud. Botoșani, origina ouălor roșii ar fi aceasta:

După ce Maica Domnului a găsit pe Hristos înviat, mergând cu el, întâlnesc niște găini scurmând.

- Mamă, ce-s acestea? întrebă Hristos.

- Găini, dragul mamei.

- Găinelor, găinelor, blagoslovite să fiți și blagoslovit să fie oul vostru, iar când va da Dumnezeu și vor ajunge Paștele, fiecare om, cât de nevoieaș, să se închine, să facă măcar câteva ouă roșii²⁾.

31. In Mihalcea (Bucovina), se crede că ouăle roșii se fac de atunci de când Hristos, fugind de jidovi, împreună cu Maica Domnului, a blagoslovit grâul ce a fost în acea zi bun de secerat. Evreii atunci luându-se după el, Hristos aruncă în urma sa pietre, care îndată se făceau ouă roșii, verzi, galbene, etc., și jidovii văzându-le, au prins a le culege, și Domnul Hristos a putut fugi³⁾.

32. După o tradiție din Vascău (Crișana), ouăle roșii sunt lacrămile mironosițelor, care au stat la sfânta cruce sărutând-o și vărsând lacrimi, ce s'au prefăcut în ouă roșii, pe care copiii se îngrămădeau să le culeagă⁴⁾.

33. In satul Bălăceana (Bucovina), minunea cu ouăle roșii se crede că s'a înfăptuit înainte de moartea și învierea Domnului.

1) Codin, Sărbătorile, p. 53.

2) Voronca, Datine, p. 337.

3) Voronca, Datine, p. 423.

4) Comunicat de preotul Vasile Sala.

Se spune că pe când Hristos predica, într'un templu, cuvântul lui Dumnezeu, Jidovii voriră să puie mâna pe el și să-l omoare. Domnul nostru, cunoscându-le gândurile, ieși din templu, dar Jidovii se luară pe urma lui și aruncară cu pietre după el. Pietrele toate se prefăcură în ouă roșii. Inspăimântați, Jidovii fugiră în toate părțile, și de atunci oamenii fac ouă roșii¹⁾.

În Basarabia, această legendă este la fel: Odată, când Hristos propovăduia într'un templu, Evreii au vrut să-l prindă și să-l omoare. Hristos, cunoscând gândurile lor, a ieșit din templu și s'a dus în altă parte. Evreii au început să arunce în Hristos pietre, pe care el le-a prefăcut în ouă roșii²⁾.

34. După o legendă din Frătăuțul-nou (Bucovina), Maica Domnului, aflând intenția Jidovilor de a pune mâna pe dânsa, și pe fiul ei, l-a luat în brațe și a fugit, aruncând în urma ei ouă roșii³⁾.

În Basarabia, legenda aceasta spune: Când s'a născut Hristos, Evreii voiau să-l prăpădească. Sfânta Maria a fugit cu pruncul, dar era urmărită și era să fie prinsă. Atunci a aruncat în urmă câteva ouă roșii, și Evreii le-au admirat așa de mult, încât au uitat să o mai urmărească. Astfel oul roșu a salvat pe Hristos, și de atunci nu trece Paștele fără ouă roșii⁴⁾.

Rușii au o legendă care spune că în ziua când s'a născut împăratul Sever, o găină din curtea părinților lui a ouat un ou roșu. Ajuns împărat, Sever a stabilit obiceiul de a oferi ouă roșii, în semn de atenție, de bunăcuviință împărătească, obicei adoptat și de creștini, în semn de bucurie că vor intra în împărăția cerească⁵⁾.

În termeni mai laconici, un scriitor rus explică culoarea oului de Paști astfel: «Culoarea roșie înseamnă nașterea noastră prin sângele Domnului»⁶⁾.

1) Marian, Sărbătorile, II, p. 15. Aceeași credință în Ardeal: «Comoara satelor», II, p.72.

2) Mateevici.

3) Marian, Sărbătorile, II, p. 14.

4) Mateevici.

5) Kurdinovski.

6) P. Levasov.

Credința despre origina creștină a ouălor roșii, o întâlnim și la poporul

francez. O tradiție din Bretagne, spune așa:

Când Mântuitorul a fost ținut pe cruce, două paseri s'au așezat pe instrumentul de supliciu. Prima era o țarcă, pasere care, pe atunci, era cea mai frumoasă dintre paseri. Pe cap avea o egretă și coada-i era tot așa de frumoasă ca și a păunului. Dar, pe cât era de superbă, pe atât era și de răutăcioasă, și nenorocita a insultat pe Hristos, care-și dădea sufletul. A doua era o păsărică cenușie la pene, care se apropie sfioasă de cel răstignit, ciripind ca și cum ar fi plâns; cu aripile ei șterse lacrimile din ochii Mântuitorului, și cu pliscul îi smulse spinii din cap. Deodată o picătură de sânge căzu de pe fruntea Domnului pe pieptul păsăricii, ale cărei pene se făcură toate roșii. «Să fii binecuvântată», îi zise Hristos, tu care te înduioșezi de durerile mele. Unde te vei duce, fericirea și veselia să te însoțească; ouăle tale să aibă culoarea azurului cerului și de acuma să fii paserea bunului Dumnezeu, purtătoarea mesagiilor fericite. Tu, zise el către țarcă, să fii pasere blăstămată. Să nu mai fi de acuma nici egretă, nici aceste colori strălucitoare, cu care te mândrești, dar nu ești vrednică de ele. Fugi, pasere răutăcioasă; orice vei face, apa cerului va cădea în cuibul tău¹⁾.

1) Rolland, Faune populaire, II, p. 263.

Artur GOROVEI

Fragment - "Ouăle de Paști", Studii de Folklor, Ed. Acad. Române, 1937.

TRADIȚII ÎN LEGĂTURĂ CU OUĂLE DE PAȘTI

de Artur Gorovei

În satele din Sărand (Munții Apuseni), se adună feciorii de Sâmbăta Paștelor, se duc la pădure după butuci, aduc câteva care cu butuci și le descarcă în cimitir. De cu seară, feciorii fac foc în cimitir, are foc nu se stânge în cele trei zile ale Paștelor. Toți oamenii stau afară, în curtea bisericii, până vine preotul, și atunci intră cu toții în biserică. După sf. liturghie, se dau «Paști» (datină generală la Români din Muntenia și Ardeal); cel care ia «Paști», dă un ou roșu (Șezătoarea, XVIII, p. 119). Pretutindeni, la Români, acei ce se duc la Înviere, se spală cu apă

proaspătă în care s'a pus măcar un ou roșu și câțiva bani de aur sau de argint. Oul roșu însemnează ca să fie ușori și sănătoși ca oul, iar banii, ca să li meargă bine peste tot anul, și să fie curați ca argintal sau ca aurul.

Aceasta se face și în ziua de Paști, înainte de a merge la biserică (Bucovina: Marian, Sărbătorile, III, 44; Dan, Comuna Straja, p. 47; Voronca, Datine, P. 424. Moldova: Gorovei, Credinți, p. 251;

Șezătoarea, VII, p. 116; Hărnea, p. 20. Bihor: Gorovei, Credinți, p. 251).

Pasca la sfințit se duce într'un șervet curat, într'o cosarcă sau pe o tablă, puindu-se două paste: cea cu cruce, care se aduce înapoi acasă, și una fără cruce; aceasta se lasă preotului, și mai pune o bucată de slănină și patru ouă roșii (Voronca, Datine, p. 341).

La Înviere bisericile Tării Oasului sunt pline de coșuri cu alimente : pască, colaci, cârnați, miei, șuncă, ouă. Le aduc bărbați pe umăr, ca să le sfințească preotul (Muslea, în Analele Arhivei de folkor, I, 154).

Pe la Magarova, Bitolia, și în alte părți, femeile duc ouă roșii la biserică, de Paști, la Înviere și la a doua Înviere, Dumineca (Comunicat de d-l Licea).

Din ouăle pe care le sfințește preotul, se dau câteva preotului, si restul se aduce acasă (Marian, Sărb., III, 45). Tot creștinul e dator să dea preotului și altor prieteni și rubedenii, câte un ou roșu în ziua de Paști, zicându-i: «Hristos a înviat», și cel ce primește e dator să răspundă: «Adevărat a înviat» (Bălășel, Șezătoarea, XVII, 21).

Sosind acasă, dela Înviere, se pun cu toți la masă, gustând întâi din pască, și apoi ciocnesc ouă roșii (Marian, Sărbătorile, III, 46).

Când încep a mânca, de Paști, încep întâi cu oul, și ciocnesc mai întâi bărbatul cu femeia, apoi părinții cu copiii, zicând la ciocnit: «Hristos a înviat!», «Adevărat că a înviat». Se crede că acel ce strică oul celuiilalt, e mai tare (Voronca, Datine, 424).

Să nu mănânci ouă roșii în cele trei zile ale Paștelor (Jorăști) Covurlui), sau măcar în ziua de 'ntâi (Tuțcani, Covurlui; Schineni, Tutova. Pamfile, Agricultura, 122).

Unii nu mănâcă ouă roșii în ziua întâia a Paștelor, că-i rău de buboaiie (Vrancea : Hârnea, p. 20).

Rar cine mănâncă ouă roșii în ziua de Paști, și mai ales în Moldova și Banat, crezându-se că celui ce mănâncă i se fac buboaiie pe corp (Marian, Sărb., III, 101).

În Mihalcea (Bucovina) se spune că de Paști să nu mănânci ou împesrit întâi, căci vezi șerpi peste an, așa cum stă scrisoarea încolăcită (Voronca, Datine, p.22).

Ouă roșii nu se mănâncă în ziua de Paști, până ce nu s'a împărțit pomana morților. Altcum pomana nu e primită (Banat: Novacoviciu, III, 19).

În ziua de Paști, după ce te-ai împărțășit, sau ai luat Paști, mănânci întâi ou roșu, apoi iei alte mâncări (Bălășel, Șezătoarea, XVII, 21).

E bine ca ouăle pe care le mănânci în ziua de Paști, să fie nesărate; altfel ți se vor roși (pârli) mânilor (Muscel: Codin, Sărb., 55).

E bine ca pe cel întâi ou ce mănânci în ziua de Paști, să-l mănânci cu găoci cu tot, căci vei fi tare, sănătos și viteaz peste an (Bălășel, Șez., XVII, 21).

În ziua de Paște e bine ca copiii, după ce «și-au deslegat gura cu ouă», să mănânce - dacă au - pește rămas, fie de pe la Florii, fie de pe la Blagovesteni (Muscel: Codin, Sărb., 55).

Oul roșu cu care te-ai împărțășit în ziua de Paști, îl păstrezi peste an, și dacă în cursul anului se va sparge și va face viermi, e semn că vei fi cu noroc. Dacă, din contra, se păstrează bine, e semn că vei fi sec de noroc (Bălășel, Șezătoarea, XVII, 22).

În ziua de Paști se împart numai ouă roșii, și nu la capul morților, ci prin curtea bisericii (Păusești-Otărău, Vâlcea; com. de d-l G. G. Fierescu).

Spun bătrânii că înainte vreme era obiceiul ca în ziua de Paști să se împartă numai ouă încondeiate. Azi rar se mai văd ouă de acestea, prin 10-15 comuni împrejur. Chiar în restul județului nu e nicio

comună să exceleze. Aproape în fiecare se găsesc câteva babe care să încondeieze. Acum au început să fie în mare cinste ouăle încondeiate. Au mai adus de pe la orașe meșteșugul de a încondeia cu spirit de sare (idem).

Există obiceiul ca să trimeată ouă roșii pe la rude și pe la cunoscuți (Macedonia; com. de d-l Christu).

În prima zi de Paști, se așează pe masă colăcei și ouă pentru pomana morților și sănătatea vitelor (Banat : Novacoviciu, III, 17).

În Banat și Transilvania, în ziua de Paști, se dau moși de sufletul celor morți. Celor ce vin cu moșu, li se dăruiesc ouă roșii (Marian, Sărb, III, 111).

Prinoasele din ziua de Paști au, în locul colivei, câte 4 sau 8 ouă. Afară de acestea, fiecare creștin mai dă la miruială, colo unde ia anafora, câte două ouă roșii. Femeile împart copiilor de pomana, la ușa bisericii, ouă roșii (Muscel: Codin, Sărb., 54). Cei bătrâni, cu deosebire mamele care au copii morți, sau fără de lumânare, nu pot lua nimic în gură înainte de a împărți de sufletele răposaților ouă roșii cu lumânări, care au fost aprinse în momentul când s'a încunjurat biserica cu Domnul Hristos (Epitaful). Cu această ocazie de obicei se împart ouă roșii pe care e desemnată «poteca rătăcită», căci această «potecă rătăcită» este simbolul drumului celui rătăcit, pe care orbecă, pe ceea lume, toți cei ce mor fără lumânare, ori fără lumina botezului (Bălășel, Șezătoarea, XVII, 21).

În ziua de Paști e bine să dai pe o apă curgătoare găoci de ouă roșii, căci aceste găoci vor merge pe ape până vor da în «apele Sâmbetei», și de aci apoi vor trece în apele cele de sub pământ, unde sunt înfipte furcile pământului. Iuda roade mereu la aceste furci, cu gând ca să scufunde pământul, dar când vede venind pe «apele Sâmbetei» găoci de ouă roșii, își aduce aminte că a sosit Paștele creștinilor și i se taie curajul, stă din lucru și furcile în clipă cresc la loc. De asemenea cei ce mor nebotezați, fără lumânare și nespovediți și neîmpărtașiți, au mare ușurare când văd găoci de ouă roșii venind pe «apa Sâmbetei » (Bălășel, Șezătoarea, XVII, 21).

Ouăle încreștite puse sub perna fetelor, în noaptea Învierii, se crede că se vor mărita fetele (Sălăgeni, Fălciu).

În ziua de Paști, toți copiii și toți oamenii trebuie să aibă în buzunare ori în sân, un ou. Când copilul se grijește cu oul în sân, acel ou îl pune mamă-sa în boabele de sămânță de porumb, ca să răsară toate și să rodească (Păusăști-Otărău, Vâlcea). Se oprește, în ziua de Paști, un ou roșu; se acopere cu o fâșie de ceară pe la mijloc, ca să se poată lega, și apoi se atârână în cuiu, în casă, și la un an, la celalt Paști, se sparge. Dacă se găsește cu viermi, cel ce l-a pus va fi om norocos; dacă nu va avea viermi, va fi fără noroc. Altu păstrează oul acesta 40 de zile, și dacă în acest răstimp nu se împuțește, e semn că cel ce l-a păstrat, este norocos (Șezătoarea, III, 122).

În ziua de Paști să nu arunci ghiocile ouălor roșii afară, că-ți arunci norocul (jud. Vâlcea: Gorovei, Credinți, 251). În Bucovina, în ziua de Paști, copiii se dau în scrânciob cu câte un loc, care se fac pe la unele case, și cel ce se dă în scrânciob, plătește celui de casă câte un ou roșu (Voronca, 345).

În cea dintâi zi a Paștelor, slujba bisericească este sfârșită până 'n ziuă. Sătenii se duc fiecare pe la casele lor, și în ziua aceea șed toți în casă și nu iau parte la nicio petrecere sgomotoasă - doar își roșesc ouăle încondeiate mai înainte (Codrii-Muscelului: Codin, p. 67).

În satul Cuciur-Menjir, jud. Tighina (Basarabia), în primele zile ale Paștelor, cei căsătoriți se duc cu nevestele să se feliciteze, și-și dăruiesc colaci și două ouă colorate (Pr. Gh. Nemțanu).

În satul Stăvuceni, jud. Hotin (Basarabia), este obiceiul că după ce se felicitează zicându-și «Hristos a înviat», și răspund «Adevărat a înviat!», se sărută și-și dau reciproc câte două ouă colorate sau închistrite. La adunările sătești - hore și jocuri - vin cu ouă și ciocnesc (S. Kulcitki).

La Paști fac pască din făină de casă, groasă 'n doagă de un lat de mână, dar cu foarte puțină brânză, fără ouă, așa că, la tăiat, se risipește. Cozonacul îl fac numai cei ce trăiesc pănește (boierește). După slujba dela a doua Inviere, băietanii și fetele rămân în ograda bisericii, unde se joacă "de-a mâța cu soarele", cântând un cântec rusesc și învărtindu-se mereu. Bărbații și femeile se strâng în pâlcuri, în cimitir; unii joacă cărțile, alții cântă, iar alții mânâncă pască și ouă roșii.

A doua zi de Paști se duc la biserică numai oamenii însurați și nevestele

lor, iar fetele stau acasă și așteaptă să vie băieții cu «udatul»: le udă cu un mănunchiu de busuioc muiat în cofiță și li urează sănătate, noroc. Fetele dau câte două ouă ori pască (satul Hâjdău, jud. Hotin (Basarabia), Sandulescu-Toplița).

Până la Duminica Tomei, la vizită, pe lângă dulceață și cafea turcească, se dă și câte un ou roșu (Macedonia: Licea). Un ou dela Pasti, roșu și încondeiat, e bine să-l păstrezi și să-l pui vara în patul cu gândacii, pentru ca să nu ți se deoache gândacii sau gogoșile (Muscel: Codin, Sărb., 55). Primul ou roșu vopsit în joia Mare, se păstrează la icoană până la celălalt an (Macedonia: Christu).

Oul muncit e păcat să-l dai de pomană (Bucovina : Voronca, Dadne, 422).

În Macedonia este obiceiul ca în timp de furtună să se puie sub streșina casei o pirostie pe dos, iar deasupra un ou roșu din joia Mare, ca să înceteze furtuna (Marian, Sărb., II, 280).

Dacă se îngroapă la hotarele unei moșii un ou înroșit Miercuri în Saptămâna Patimilor, nu va bate piatra pe acea moșie (Vlașca: Marian, Sărb., II, 280).

În Joia Mare se duc 12 ouă roșii într'un servet, la biserică, seara la denie, și se lasă acolo până în ziua de Paști; în urmă se îngroapă câte un ou din acelea la hotarele moșiei, spre a fi ferite de piatră (Dr. Elefterescu, în Izvorașul, 1932, p. 113).

Celor ce mor sau se înmormântează în zilele Paștelor, li se pune în mâna cea dreaptă un ou roșu, ca semn ca' au răposat în zilele Invierii, și pe care îl arată dracilor dela vămi, iar ceștia văzând oul roșu, îl lasă de trece nesupărat, oricâte păcate ar fi făcut (Bălășel, Șez., XVIII, 221).

Cojile de ouă, la Paști, trebuie date pe apă, ca să ajungă la Blajini, și să le ducă veste că au sosit Paștele (Puescu, Șezătoarea, VII, 116; Gorovei, Credinți, p. 252; Dan, com. Straja).

Aceeași credință în Galiția: Găocile ouălor roșii se aruncă într'o samă de comune din Galiția, încă și astăzi, în râu, crezându-se că abia atunci când ajung aceste găoci de ouă în țara Rachmanilor, țin ei sărbătoarea lor (Marian, Sărb., III, 186). Nu e bine să ții în casă găoci goale de ouă

roșii, fiindcă se ascunde dracul în ele (Bucovina: Marian, Sărb., III, 49).

Găocile ouălor colorate nu se dau găinilor de mâncare, că nu mai ouă (Banat: Novacoviciu, III, 16).

In cele trei zile ale Paștelui trebuie să ai, la toată masa, ouă roșii (Bălășel, Șezătoarea, XVII, 22).

In cele trei zile ale Paștilor se păstrează pe masă o scafă (de lemn) - o farfurie astăzi - cu ouă roșii (Banat: Novacoviciu, III, 19).

La sfintele Paști mănăncă ouă roșii, ca să fii roșu (Gorovei, Credinți, p. 251; Luncușoara, Bihor; Basarabia: Mateevici). Ouă roșii, sfințite în ziua de Paști, la biserică, se țin până la anul și atunci se sparg ; dacă oul e sec, n'ai nevoie, dacă e plin, ai nevoie mult (Lupescu, Șez., VII, 117).

In cozonaci, colaci, se pune la mijloc câte un ou roșu (Macedonia: Licea).

In Mahala (Bucovina), când vin oamenii cu pasta unii la alții, se pune pe masă o strachină plină cu ouă și ciocnesc, ca să se vadă pe ceea lume, iar ouăle le mănăncă (Voronca, Datine, 424).

După părerea unor românce, e tare bine dacă la praznice pentru cei răposați, pe lângă mâncările și băuturile uzitate la asemenea ocaziuni, se dau de pomană și ouă roșii (Cupca, Bucovina : Marian, Sărb., II, 278).

Copilul, după ce s'a grijit, lasă un ou pentru preot, iar unul îl dă unui alt copil, împreună cu lumânarea care a ținut-o în mână, când s'a grijit (Păusăști-Otărașu, Vâlcea).

In ziua de Sf. Toma, femeile fac colivă cu ouă roșii, pentru morți (Macedonia: Christu).

La Duminica Tomei și la Duminica Mare (sărbătoarea verde), toți oamenii duc la cimitir pască, ouă roșii, cozonac, cănite cu zaharicale și alune americane cu covrigi, pe care le împart de pomană, lângă morminte. Se face parastas și se pomenesc toți morții, de cătră preot,

după ce s'a terminat slujba liturghiei (satul Hâjdău, jud. Hotin).

În Bucovina, unele românce scot albușul și gălbănușul prin o bortică, din o samă de ouă roșii, sau împistrite, și păstrează găocile până la Paștele viitor, și le întrebuințează la felurite lucrări, precum spre a înpiestri alte ouă de pe dânsel, înșirându-le pe o ață, și atârându-le pe la icoane, sau puindu-le în cuie, ca podoabe. Se zice însă că nu e bine de ținut aceste găoci goale în casă, fiindcă se ascunde dracul în ele (Marian, Sărbătorile, III, 49).

Aceste găoci se numesc «hârzob» (Pamfile, Cromatica, 191).

Dacă moare cineva în sat, în Joia Paștelor, apoi ouăle roșii nu ies frumoase (Bucovina: Gorovei, Credinți, P. 251).

La Sfântul Gheorghe se impart, de sufletele răposaiilor, ouă roșii cu flori de liliac (Bălășel, Șezătoarea, XVII, 23).

În Lunea Paștilor, prietenii și rudele se vizitează acasă unii pe alții, dându-și unii altora ouă roșii. Așa, copiii se duc pe la părinții lor, finii pe la nașii lor, ducându-și unii altora basmale cu ouă roșii. Apoi se adună cu toții la horă și aci pun mese, ciocnind ouă roșii și petrecând unii cu alții până seara (Bălășel, Șez., XVII, 22).

Când preotul iese cu Invierea a doua, femeile (la munte) dau dascălilor cite 1 sau 2 ouă (Lupescu, Șezătoarea, VII, 116).

A doua zi de Paști, este praznic la bisericile ursărești (Sfinții Voevozi), și la biserica din satul Tălvăci (hramul Sf. Neculai), plasa Tărău. După ce s'a sculat masa, toată lumea trece la horă. Aici se întâlnesc oameni din 3-4 comune, în care nu se prea fac petreceri, în aceste zile. Aici, la horă, se ciocnesc multe, foarte multe ouă. Sunt ani în cari mergi pe cojile de ouă, câte o săptămână în urmă (G. G. Fierăscu).

În toate părțile românești e obiceiul a merge de Paști cu pască, bărbații cu nevestele lor, la rudele cele mai în vârstă, ducând o pască și câteva ouă, pentru care în schimb li se dă pască și mai multe ouă (Voronca, Datine, 344).

Lunea Paștelor e o adevărată sărbătoare a ouălor roșii. Fiecare creștin duce la biserică câte o basma de ouă roșii frumos încondeiate, pe care le pune pe masă în biserică. După săvârșirea sfintei liturghii, preotul le

blagoslovește și apoi, fiecare luându-și legătura sa cu ouăle, ies afară înaintea bisericii - preot și popor. Aici fiecare creștin merge și dă lui moș-popa câteva, zicându-i «Hristos a înviat». Preotul, primind ouăle, răspunde «Adevărat a înviat». În alte localități apoi se întinde o masă mare și frumoasă, care se încarcă cu tot felul de bucate, între care și ouă roșii, se pun cu toții la masă și ospătează pe iarbă verde, înaintea bisericii, după ce mai întâi preotul a cântat frumoasele psalmodii ale Învierii (Bălășel, Șezătoarea, XVII, 229)...

Artur GOROVEI

Fragment - "Ouăle de Paști", Studiu de Folklor, Ed. Acad. Române, 1937

PAȘTILE ÎN MARAMURĂȘ

de Ion BERINDE

Maramurășul voevodal, pe lângă toată obida și sărăcia care-l apasă, este fără îndoială, un ținut pitoresc. Năvala neîncetată a elementelor de obârșie streină, n'a putut - oricâtă stăruință diabolică s'a depus - să-i altereze sufletul românesc. Bărbatul moroșan, cu cămașă scurtă, opinci, gubă și căciula de miel, a rămas același: un vrednic urmaș daco-roman. Femeia la fel: O autentică făptură valahă, păstrătoare credincioasă a datinelor și credințelor strămoșești. Ceea ce a fost „în bătrâni” (veacurile apuse) obicei sfânt, cu toată vicisitudinea vremurilor, a rămas și astăzi tot datină sacră. Sărbătorile creștinești de peste an sunt cinstite cu evlavie permanentă. Colinda, la Crăciun, și „Hristos a'nviat” la Paști, sunt azi, ca și ieri adevărate talismane cerești legate în mod indisolubil de credința creștină a românului maramurășean. Îndeosebi Paștele, sărbătoarea Învierii Domnului, constituie, pentru țăranul din țara voevozilor descălecători și mari ctitori de biserici, marea bucurie a primăverii. Dis de dimineață tot omul e sculat. Bătrâni și bătrâne, feciori și fete, copilași și fetițe, toți sunt cuprinși de cea mai curată voie bună. Necazurile și arhaica sărăcie în care se sbat, nu pot diminua cu nimic tainica fericire creștinească tipărite pe fețele aspre ale mureșenilor. Gazda casei, cea dintâi între lucrătorii micii colectivități care e familia, orânduiește o farfurie curată de porțelan în care a avut grijă să pună două ouă roșii, o monetă de argint și apă cristalină. Toți pe rând se spală pe fețe în acest tradițional „lavoar”, care funcționează numai în prima zi a Paștilor. Îmbrăcați, apoi, în hainele cele mai curate, aleargă — la cea dintâiu chemare a clopotelor — la „sfânta biserică”. Bărbatul duce desagii în care se află: paști, ouă, cârnați, șolduri de porc, o

sticluță cu vin, tămâie etc., le duce să fie „slujite”, binecuvântate de preot.

Acolo la biserică e tot satul. Slujba se oficiază afară, în aer liber. Desagii cu bunătați sunt înșiruiți în linie de bătae. Gazdele scot lumânări de ceară, ori de său, le aprind cu alcam și le înfig în deschizătura desagilor. Copiii mai răsăriți se apucă de... pozne. Cățărați sus, în turla bisericii, unde sunt așezate clopotele, mai scapă din greșală câte un ou colorat în capul celui de pe pajiștea din fața templului sfânt. Solemnitate cu voie bună. Sunt Paștile, nu plânge mamă! Într'o atmosferă de veselie creștină impregnată de sobrietatea reclamată de oficierea liturghiei, auzi deodată glasul de aramă al preotului: Cristos a'nviat ! – Adevărat ca'nviat! răspund sutele, ori miile de glasuri.

După sfințirea “paștilor” și după ce păstorul sufletesc dă binecuvântarea, sutele de trăiști și desagii sunt ridicate în sus și așezate pe umerii spătoși ai poporenilor. Cu o grabă mecanică lumea aleargă spre căminuri, să se ospăteze cu „de dulce”. Șapte săptămâni au mâncat numai de post : cartofi, fasole, varză și iarăși varză, fasole, cartofi. Acum fiind învierea Domnului, cade-se ca și stomacul să se bucure, întrucât a păzit poruncile Lui.

Un amănunt interesant, pe care era să-l uit: în dimineața Paștilor, de cum se mijește de ziuă, te pomenești în prag cu 5–6 țânci înarmați cu trăistuțe înflorite, cari îți aduc marea veste: „Christos a'nviat!” – „Adevărat ca'nviat!” ți-i răspunsul. Pentru solie le plătești: câte un ou colorat de căciulă.

După prânz întreg satul iese în grădina cea mai spațioasă, unde au loc jocurile „de-a mingea”, – Joacă și bătrânii, fug, asvârleasc cu mingea; femeile privesc și încurajează. Spre seară terenul e pustiu. Mulțimea s'a împrăștiat pe la case. Paștile au trecut. De-acum satul reintră în viața obișnuită pe griji, necazuri și nevoi permanente.

Ion BERINDE

Revista “*Flori de Crin*”, Șimleul-Silvaniei. Anul III, Nr. 4-5, Aprilie-Mai 1934.

Desenul: Radu Boureanu. Revista *"România"*, Anul II, Nr. 4, Aprilie 1937

PAȘTELE
ÎN
VERSURI

Hristos a Înviat!

de **Em. C. Măiereanu**

Ecou din zare'n zare de clopote străbate:
 E zi de sărbătoare 'n orașe, 'n codri, 'n sate...
 Sub focul sfânt de soare zâmbeste orice floare,
 Sub bold de cetini saltă bătrânele isvoare.
 E zi de sărbătoare, e sfânta zi de Paște:
 Azi tot ce e sub soare "creștin" se și cunoaște!
 Și curg nenumărate șiraguri de creștini
 Spre vechile biserici a'slujbelor, senini,
 Iar clericii în cârturi slăvesc Mântuitorul
 Și'n repetate rânduri se'nchină'n rugi poporul,
 Apoi, spre-altarul sacru, ce taina și-o ascunde,
 Din contemplarea rugii, din suflet se răspunde
 Și cu credință adâncă: "Hristos a înviat! "...
 Pe la răscruci de uliți, în orișicare sat,
 Acei cu crucifixe la gâturi atârdate,
 În straie ca omătul, perechile'nșirate,
 Ciocnesc în cinstea Celui ce-a pățimit pe Cruce
 Frumoase ouă roșii, sub soare ce străluce.
 Și orișice'n natură, din zori până'nserat,
 Șoptește laolaltă: "Hristos a înviat! ".

Rugă pentru Înviere

de **Valeriu Cârdu**

Doamne,
 Amar aduc din satul meu, uitat, departe,
 La margini de hotar.
 Deschis să-mi fie sufletul - o carte
 Pentru copii - abecedar...
 Din lacrima ce-o poartă'n colțul genei,
 Țărani cu palma noduroasă și suflet răstignit,
 Am însemnat opriri la porțile Gheenei,
 Și-am împletit
 Cunună de măririi pentru Înviere.

Din datina poporului sărac și bun,
Aduc azi ruga mea la denii.
Nădejdiile'n salbă să le adun,
Ca să distrăm năpraznice vedenii.

Umil,
Cu gând neistovit în ceasul răstignirii Tale,
Cobor în giulgiu trupul istovitului norod.
Din chinul frământărilor , o cale -
Să-i hărăzești - cu bucurie și cu rod.

Din ochii stinși și fețe măcinate
Răsară floarea traiului mai bun.
În ruga mea, - străbun după străbun, -
Noi toți am năzuit spre deslegarea de păcate.

Când toaca va vesti nemărginita Ta putere
Și îngerii vor proslăvi Minunea în sobor,
Trimite răstignitului popor,
Mult așteptatul semn de Înviere.

Revista "*Cuvântul Nou*", Satu-Mare. Anul 1, Nr. 4-5, Paște, 1936.

Seară de taină

de Radu Gyr

Ca o vioară seara a sunat
și s'a umplut de muzică și denii.
Vișinii 'nchină smirună și smerenii
și crângile de măr mătăni bat.
Heruvi sfioși, în aeru 'mbătat
de lună și de mirodenii,
își scot sandalele de ceară din picior
și merg desculți, pe flori călcând ușor,
să nu trezească somnul găzelor.

Pe ramurile moi se frâng arcușuri.
Din basm, vin feți-frumoșii la fântână
să bea beteală lină din căușuri.
Păenjeni mari de aur țes spre lună
aeriene trepte și urcușuri.

E-o seară de albastre patrafire
și de tămâe și de veac prior,
ca seara când Fecioara, în pridvor,
de la arhanghel a primit bună-vestire...

Acuma, printre sâni serii cruzi,
nici fluturarea îngerilor nu o mai auzi.
Doar ochii lor mirați îi știi pe-aproape . . .

Tăcerea suflă 'n stele, prin aguzi,
închide aripi, leagă ape,
și florilor de-aiasmă clare
le stinge-aprinsele fanare.

Cu degetul pe buze pus ușor
merg tainele prin leneșă 'nfrunzire.
Totul a stat. Frunzișuri. Tâmpile. Sbor
Mâinile tac în albă ncremenire
și doar miresmele mai dor...

Și 'n limpedea 'mpietrire de mister,
când toate tac și visul parcă nghiață,
numai mormintele prind viață
și se ridică, fâlfâind, spre cer.

Revista "Gândirea", București. Anul XVII, Nr. 5, Mai 1938.

Azi ne rugăm

de C. Ionescu-Criștești

Un glas de clopot sună'n miez de noapte...
E noaptea învierilor creștine!
Cucernice-s văzduhurile toate
Și zările sunt parcă mai senine.

De mult, cândva, Te-au răstignit, Părinte...
Cumplita faptă-a răscolit pământul,
Dar Tu ai pus viața în morminte
Și moartea-I biruit-o cu cuvântul!

Azi ne rugăm, căci lacrimile noastre
Doar mila Ta mai poate să le-usuce,
Dar, dacă din țăriile albastre
Te-ai pogorî și milă ne-ai aduce,
În negurile neștiinței noastre,
Acuma iar Te-am răstigni pe cruce!

Săptămâna Patimilor

de Vasile Militaru

E 'n mijlocul Săptămânii
Patimilor... Peste sat,
Dela Schit din turlă sună
Glas de clopot, trăgănat...

Lunca e'n potop de floare...
Pe spinarea unui dâmb
Pare de argint, în soare,
Un mestecăn nalt și strâmb.

Imprejurul lui, o droae
De copii... S'au tot jucat;
Ba de-a "Focul" ba de-a "Rugii"
Ba de-a "Dardora-Împărat"...

Dar un drac cu părul galben
Ca un spic bălai de grâu;
"-Ce-ar fi, măi, dac'am încinge
O "bătută" sau un "brâu"?...

"-D'apoi cine ne oprește
Să nu'ncingem? i'auzi măi!..."
"-Fete mari suntem destule! ..."
"-Și suntem destui flăcăi! ..."

Codănacele de fete,
- Fete-mari, deși sunt mici!
- Și-au împodobit cosița
Cu răsurii și cu aglici.

Flăcăiandrii - vorba vine!
- Ca să pară mai în draci,
Și-au pus maci la pălărie
Și la bețe iarăși maci!

Al Ilincăi și cu-al Mării,
- După placul tuturoră,
Fac, mă rog, pe lăutarii
Și se'nvârte, nene, hora!...

Strigă unii, buni de gură ;
"-Bate-o, Oană, bate-o des!..."
"-Dragi mi's ochii ca de mură!..."
"-Bine joc, dar nu prea țes!..."

"Leasa", "Brâul", "Ca la Breaza"
Hopa-tupa... tupa-hopă...
Dar, te uită, din zăvoae,
Răsări deodată Popa!

Toți încremenesc - văpae;
Fetele-și țin ochii'n sân...
Râde'n barbă Popa Nae;
"Jucați hori, ai?...
Nat păgân!".

HRISTOS A ÎNVIAT!

de Vasile Militaru

Hristos a Inviat! Ce vorbă Sfântă!
Îți simți de lacrimi calde ochii uzi
Și'n suflet parca serafimii-ți cântă
De câte ori creștine o auzi.

Hristos a Inviat în firul ierbii,
A înviat Hristos în Adevăr;
In poienița'n care zburdă cerbii,
In florile de piersec și de măr.

In stupii de albină fără greș,
 In vântul care suflă mângâios
 In ramura'nflorită de cireș
 Dar vai, în suflet ți-a'nviat Hristos?

Ai cântărit cu mintea ta creștine
 Cât bine ai făcut sub cer umblând,
 Te simți măcar acum pornit spre bine
 Măcar acum te simți mai bun, mai blând?

Simți tu topită'n suflet vechea ură?
 Mai vrei pieirea celui plin de Har?
 Ți-ai pus zăvor pe bârfitoarea-ți gură?
 Iubirea pentru semeni o simți jar?

O, dacă-aceste legi de-a pururi sfinte
 In aur măcar azi te-au îmbrăcat
 Cu serafimii'n suflet imn fierbinte
 Ai drept să cânți: Hristos a Înviat!

CU DOMNUL ALĂTURI

de George A. Petre

Alăturatu-m'am într'o zi pe drum cu Christos.
 Pufnea drumul de praf și mergeam amândoi pe jos.
 Pe-o margine am stat puțin de vorbă, departe de tumult,
 Ca două rude ce nu s'au întâlnit de mult.
 Pe toropeala Firii cădea jărăgaiu din soare.
 Și eu i-am întins batista să se șteargă de sudoare,
 Dar la 'napoere m'a junghiat adânc un tresărit
 Văzând pe ea chip blând de om întipărit.
 Privindu-l atunci înmărmurit, de sus până jos,
 Cineva din lăuntru 'mi șopti: acesta-i Christos.

II

Doamne — grăit-am — iată că nu știu ce fac!
 Iar el, zâmbitor, îmi făcu semn să tac.
 Mi-am ridicat crucea, așa cum stă la carte,

Și pornirăm pe calea cu gloduri și praf, mai departe.
Mă simțeam voios că lângă mine pășește Iisus.

Și trist că nu-i pot grăi ce-am de spus.
Voiam să-l întreb: când se sfârșesc toate aceste?
Dar el, oglindit în cugetu-mi, prinse de veste
Că vreau să-l iscodesc și nu știu ce fac —
Și, răstignindu-se pe troiță, mi-a făcut semn să tac.

III

Mărturisesc de-atunci că Domnul stă cu noi,
Întocmai cum mereu păstorul e-aproape de oi.
Mi-atinge brațul la drum sau intră lin în casă,
Totdeauna binecuvântând pâinea la masă.

O, de câte ori, sleit de puteri, dogorit de soare,
Mi-am șters cu chipul lui fruntea de sudoare!
Iar când zăbovesc cercetător la vre-o răscruce,
Graiul lui se desprinde omenesc de pe cruce,
Precum odinioară, la Apostol, preotul ne binecuvânta:
Pace ție, trecătorule, crede și nu cerceta !

Revista "*Gândirea*", București. Anul XX, Nr. 3-4, Martie-Aprilie 1941.

ÎNVIERE

Un înger s'a lăsat din slavă,
Vestind în larguri sfântul Duh.
Tresare floarea cea firavă
Și gândul se pornește navă
Cu stelele 'n văzduh.

Au prins de veste mii de turle
Și clopotele varsă grai.
De parcă împărați cu surle
Și toți ciobanii dela târle
Prin țară s'au pornit alai.

Și s'adunară toți creștinii
 Cu straie albe și lumini –
 Și cântă'n slavă heruvimii,
 Isonul îl rostesc creștinii
 Și păsările prin grădini.

În zori de sfântă dimineață,
 Sfințitul preot argintat.
 Deschide uși de nouă viață
 Și'n grai străbun el dă bineață:
 Christos a înviat!

Deodată un fior se'mbie
 Din gând în gând, din piept în piept;
 Ca o mireasmă de câmpie,
 Ca un rotit de ciocârlie,
 Când aburul se'nalță drept.

Un val de zâmbet și lumină
 Pe frunți și ochi a adiat.
 Adânc poporul se închină
 Strigând credința lui creștină:
 Adevărat a înviat!

Ziarul *"Transnistria"*, București. Anul I, Nr. 35-36, 3 Aprilie 1942.

ÎNVIERE

de **Petre Paulescu**

A înviat Iisus de dimineață
 Și'n satul tot e bucurie mare.
 Caișii sunt gătiți de sărbătoare
 Și zarzării înmiresmați de viață
 Își scutură petalele 'n ninsoare.

Și cimitirul a 'nviat
 Odată cu Christos cel răstignit.
 Stă liliacul, ciucur, înflorit

Și florile se leagănă curat
Drept mulțumire celui proslăvit.

Pe drum copii cu păr buclat de soare
Ciocnesc la ouă roșii bucuroși.
Și Doamne, sunt atâta de frumoși
Și sunt cu haine noi în cingătoare
Și ochii lor sunt azi mai luminoși.

Iar maica dă la morți prinos curat,
Le dă la fiecare 'mbucătură
Le spune numele al fiecă prescură
Se 'nchină lăcrămând cu-adevărat
Spunându-le Christos a înviat.

RUGĂCIUNE

de C-tin Pârlea

Te-au dus, Iisuse 'n vămile de ură
Și'n gânduri negură-au slomnit de zare,
Copiii toți au plâns, — doinar, — altare
Cântând și 'nrourând bujori în gură...

Golgotă de azur și lespezi grele
Streinii fără pic de milă'n tină
Ți-au zăbovit blândețea de lumină
Și-au rânduit șuvoi de patimi rele...

Te plâng copii la margini de răscruce.
Iar lumânări de rouă și de denii
Aduc hotarele doinite în vedenii
Ce-ți cântă răstignirea depe cruce...

Să vii, cândva, în satul nostru iar...
Iisuse 'n slăvi de sărbători creștine.
Adu-ne iar în ramuri de lumine
Istoria s'o 'nscrim iconar...

CHRISTOS A ÎNVIAT!

de Vasile Militaru

Christos a înviat, creștini!...
Din morți, Christos a înviat!...
E zarea plină de lumini
Și parcă Serafimi de crini
Străbat văzduhu 'n lung și'n lat:
Creștini, Christos a înviat!...

In toate, Duhul Lui cel sfânt,
Trimite har de viață nouă,
Și tuturor de pe pământ
Le pune'n inimi câte-un cânt,
Și râde'n bobu' cel de rouă,
In care Cerul stă răsfrânt...

Surâsul Lui e-acel pe care
Il cerne salcia pe ape;
El toarce'n fiecare floare
Un fir de aur smuls din soare
Și'n vadul milei Lui, încape
Chiar viermele, să se adape!...

Strivitul fir de iarbă verde,
Sub mângâierea Lui, re'nvie;
Pe toți El vine să-i desmierde,
La toți aduce bucurie;
Credința'n El cine nu-și pierde,
Rămâne viu în vecinicie!...

Și'n timp cel El stă sus, în slavă,
Atâtor neamuri, drept comoară, -
Un singur Neam, - un neam-otravă, -
De l-ar avea iar, om , - să moară, -
Cu ură crâncenă, grozavă,
L'ar răstigni a doua oară!...

Hristos a Înviat!

de Pr. iconom stavr. Radu Botiș

Ne înseninează iarăși divina bucurie
Ca niciodată parcă mai omenos zâmbim,
Cum nesfârșiri ne poartă'n vesnicie
Prin vestea Învierii, eveniment sublim.

În bucurie cerul emană strălucirea
Vin îngeri să vestească: A Înviat Hristos
Iar omenirea întreagă azi gustă fericirea,
O! Doamne totul este mai sfânt, mai luminos.

Nu vremuri de întristare putea-vor să educe
Până acum ce atâta mereu s'a încercat,
Și resemnați cu toții să ne amintim de cruce
Mai buni să rostim oameni: - HRISTOS A ÎNVIAT!

I S U S

de A. G. Delafântânele

Din cerul cu stele,
Din cerul cu flori,
În visele mele,
Isuse, cobori.

Mă rupe din truda
Pământului greu,
Și smulge-l pe Iuda
Din sufletul meu.

Arată-mi cărarea
Ce duce la Tine,
Și — întinde-ți iertarea
Pe lutul din mine.

Învață-mă Doamne
Să cânt și să plâng,

Și sfintele-Ți toamne,
La sân să le strâng,

Din cerul cu apă,
Cu vis și lumină,
Cobori și mă scapă
Isuse, din tină.

Revista *"Flori de Crin"*, Simleul-Silvaniei. Anul V, Nr. 4, Aprilie, 1936.

I I S U S

de Ion Molea

Te-ai răsvrătit sub lespezile humii
Cu duhu' amenințând nimicnicia,
Și-ai făurit eternitatea lumii
Din înfrățirea cerului cu glia.

Și te-ai născut pe-o margine de lut
Încremenind cu ochii peste zare
Și'nsetoșat de ceruri ai băut
Întreg azurul mărilor solare.

Tăceri târzii, din umbre'nsângerate,
Ți-au înflorit apoi în palme spinii
Și răstignit cu lumile în spate
Ai reînviat sub bolțile luminii.

Revista *"Rânduiala"*, București. Anul I, Nr. 3, Iulie - Septembrie 1935.

D E N I E

de N. Crevedia

Bat turlele, bat lung, prelung — și tac.
Caiși, aprinși, în noapte, niște sori.
Boeri, cocoane, slujnici, negustori
Aduc la Răstignire liliac.

Tămâia crinii suspinând și-i suie —
Copile albe de madipolon
Jelesc subțire, dulce, monoton,
Pe Cel necununat, bătut în cuie.

Moși-Dumnezei frumoși, înalți, par popii
Miroase-a groapă, a sălcii și-a Florii —
Cât niște lumânări de cununii
La poartă, verzi, în noapte, tremur plopii.

Ți-s ochii flori și părul alăut —
De-o săptămână — vie, scumpă viță,
Din pumnul tău mic cât o linguriță.
Extaze și păcat n'am mai băut.

Curați ca luna, cuvine-se dar
In seara sfântă, cu luceferi jos,
Iubirea noastră, brebenel stelar,
S'o trecem pe sub Domnu Cristos.

Revista *"Gândirea"*, București. Anul XVI, Nr. 6, Iunie 1937.

CLASICE

ARMINGENII ¹⁾

de George Coșbuc

Pe când umbla Hristos prin țară
Lățind cuvântul său frumos,
Ovreei toți i-au scos ocară
Și cărturari de-ai lor cercară
Prilej să piardă pe Hristos.
Așa, 'ntr'o noapte'ntunecată

Când vecinicul Mântuitor
Dormea'ntr'o casă'ncreștinată,
Găsitul-au ovreei'ndată
Și sfat făcut-au de omor.
La miezul nopții aveau să vie

La casa unde el dormea
Și, casa pentru ca s'o știe,
Au pus ca semn și mărturie
În fața casei o nua.
Dar Dumnezeu, cel ce scoboară

Și'n gândul cel mai nevădit,
Nu lasă p'al său fiu să moară,
Căci a răscumpărării oară
Și vremea morții n'a sosit.
Și Dumnezeu orbit-a firea

Ovreilor împinși la rău,
Încât să n'aibă nicăirea
Vrun chip de-a făptui pierirea
Născutului din Dumnezeu.
La miezul nopții'n gloată mare

Ovreei pe furiș pornesc
Sunt muți ovreei de mirare,
Că ei la casa fiecare
Ca semn câte-o nuia zăresc.

Dac' am pierdut și astăzi prada,
Cu greu putea-vom s' o găsim.
Pornește-apoi răgnind grămada,
Perândă²⁾ n' zgomot toată strada
Tăcutului Ierusalim.

Dar neputând să mai găsească
Pe Christ ca să-l omoare' n' somn,
Pierdut-au noaptea dușmănească
Și n' au putut să' ndeplinească
Pierirea veșnicului Domn.

Și dintr' acea zi' nainte
Rămas-a obicei, și spun,
Că pentru-aducerea-aminte
De noaptea mântuirii sfinte
Românii și-azi **armingeni** pun.

1) _____

- *Arminden* (Armingen) se cheamă ziua primă de Mai, când Românii au obiceiul să pună la poartă sau înaintea casei nuiiele lungi împodobite cu frunză verde. Aceste nuiiele încă se numesc tot *armingeni*.

2) _____

- Perândă – cutreieră pe rând.

E SĂRBĂTOARE

de Octavian Goga

E sărbătoare pe câmpie, și' n' suflete e sărbătoare,
Învie firele de iarbă sub ploaia razelor de soare.

Sunt Paștile cele frumoase, și' n' fire zvonul lor străbate,
Clopotnița-și îndoiaie trudnic încheieturile uscate.

Arama strigă când se zbate măiastra clopotului limbă,
Eu simt strigarea ei aprinsă, și' n' vorbe sufletul o schimbă:

Voi toți cari suferiți și plângeți sub larga'ntindere albastră
Veniți, veniți, căci va să vie curând împărăția voastră!

Veniți voi obidiții lumii cu buzele înfrigurate,
Voi chinuiții de arsura unei tăceri îndelungate;

Voi osteniți fără nădejde, voi slujitorii fără plată,
Voi căror vremea v'a dat veșnic numai porunca blăstămată;

Voi ce muncirăți pentru alții, trudind cu mâinile-amândouă,
Veniți, căci zvonul meu acuma, vestește învierea, vouă!

Voi, cei cu fruntea de sudoare, cu genele de lacrimi ude,
Eu cerului vă strig durerea, și Dumnezeu din cer aude!

Aduc lumina care sparge și sfarmă capiști de păcate,
Zăvoarele mucegăite din temnițe întunecate!

Eu celor orbi dezleg azi taina înfricoșată de-a vedea,
Și prăznuiesc, că'n al lor suflet învie învierea mea!

Ascultă mintea mea supusă, genunchii mei se pleacă'ncet
Și-aduc prinosul închinării celui de neam din Nazaret.

Ziua Învierii

de **George Coșbuc**

E soare'n cer și cânt de clopote e'n sat.
Biserica e plină de cei care-au plecat
Din zori și de cu-noapte, din dealuri și cătune.
Sfânt Paștele! Văzduhul e parc'o rugăciune,
Și totu-i sărbătoare pe deal și pe câmpii,
Cu flori și cu izvoare, cu glas de ciocârlii:
El, El dă zilei farmec și farmec dimineții,
El morții dă repaos, dă dragoste vieții!

.....
E soare'n cer, puternic și mândru ca un Crist,
E liniște pe dealuri, și ca o rugă sfântă
Trec șapte prin văzduhuri, iar clopotele cântă.
E ziua veseliei, cu glas de ciocârlii,

Cu zâmbete și jocuri și râsuri de copii.
Căci azi învie Domnul, iar Domnul este mare
Și nimeni nu cunoaște ascunsa lui cărare!

Solul Golgotei

de Mihail Codreanu

Isus veni și'n casa mea 'ntr'o seară:
- Era'ntr'un tainic și suav apus...
Și-am stat în casă singur cu Isus...
Și-afară era blonda primăvară.

Atunci mi-a spus cu vocea lui cea clară
Că oamenii sunt buni, deși l-au dus
Să-l bată'n cuie pe Golgota sus,
Fiind-că i-a iubit din cale-afară.

Și mi-a mai spus că poate fi iertat
Chiar Iuda ce-l vându c'un sărutat,
Ca să-și sporească cu treizeci, arginții.

Apoi, plecând, din prag mi-a spus că:
Comoara sufletului ca și-a minții
E să iubești pentru-a putea ierta.

PAȘTE TRIST

de Dumitru Iov

Ce triste's Paștile în acest an
Când dorurile pleacă în colind
În spre hotare prinse de dușman,
Unde nădejdiile candelă aprind.

Ce triste's Paștile!... au amuțit
Clopotnițele gurăse alt'dată
Și tot norodul parcă a murit
Sub apăsarea grea și blestemată.

Nu-i primăvar'acolo'n depărtări.
Livezile nu dau în promoroacă
Și toporași, la margini de cărări,
Dumbrăvile'n albastru nu îmbracă.

Stăpână-i moartea peste câmp si sat
Și-un țintirim pe suflet moldovan...
Ce triste's Paștile în acest an,
Când plânge'n larg ogorul nost'furat...

Și când în trup de frate răstignit
Pe'ncrucișeri de leat, ca și'n trecut,
Durerea lunii geme nădusit
Și arde al Iudei nou sărut...

Privesc spre-acolo iar în viitor
Și văd cum bucuriile s'adun,
Când pentru neamul nostru acesta bun
Va învia Cristos biruitor.

CORBUL

de **George Coșbuc**

Murind pe cruce să trudea
Să ție ochii'n sus spre soare,
Dar fruntea lui sângerătoare
Încet-încet spre piept cădea.
Iar mă-sa mâinile-și frângea,
Țipând de-odată: "Moare!"

Atunci veni un corb zburând
Cu crocnet spre Mântuitorul,
Deasupra Lui oprindu-și zborul
Da roate și țipa flămând.
Mario! Junghi e al tău gând
Și fulger ți-e fiorul!

Cu fața albă ca de var
Spre corb ea-și înălța cuvântul,

Izbind cu mâini întinse vântul
Spre el, dar le izbea'n zadar;
N'avea puteri, de mult amar,
Și n'o ținea pământul.

Atunci Hristos si-a ridicat
Spre corb privirea milei sale,
Și ochii-i s'au umplut de jale.
Un zâmbet trist i-a luminat
Din ochi pe chipu-i sângerat,
Și-apoi privi la vale.
Spre mă-sa, și cu glasul frânt
A zis: "Știa el, de ce vine!
"O, lasă-l, mamă, lângă mine;
"Că de'nsetat și-aprins ce sânt,
"Cum face el din aripi vânt,
"Îmi face, mamă, bine!"

Ea blestemând la corb privea,
Căci el pândea pe Crist să moară,
Și-l fericea dintr'altă oară,
Căci singur el lui Crist făcea
Durerea cea nespus de grea
Să-i fie mai ușoară!

ÎN GRĂDINA GHETESMANI

de Vasile Voiculescu

Iisus lupta cu soarta și nu primea paharul...
Căzut pe brânci în iarbă, se'mpotrivea întruna.
Curgeau sudori de sânge pe chipu-i alb ca varul
Și-amarnica-i strigare stârnea în slăvi furtuna.

O mâna nendurată, ținând grozava cupă,
Se coboara-miindu-l și i-o ducea la gură...
Și-o sete uriașă sta sufletul să-i rupă...
Dar nu voia s'atingă infama băătură.

În apa ei verzuie jucau sterlici de miere
Și sub veninul groaznic simțea că e dulceață...

Dar fălcile' ncleștându-și, cu ultima putere
Bătându-se cu moartea, uitase de viață!

Deasupra fără tihnă, se frământau măslinii,
Păreau că vor să fugă din loc, să nu-l mai vadă...
Treceau bătați de aripi prin vraștea grădinii
Și uliii de seară dau roate după pradă.

CRISTOS A ÎNVIAT!

de **Alexandru Vlahuță**

Ș'au tremurat stăpânii lumii
La glasul blândului profet
Și-un dușman au văzut în fiul
Dulgherului din Nazaret!

El n'a venit să răzvrătească
Nu vrea peirea nimănui;
Desculț, pe jos, colindă lumea
Și mulți hulesc în urma lui.

Și mulți cu pietre îl alungă
Și râd de el ca de-un smintit:
Iisus zâmbește tuturoră, -
Atotputernic și smerit!

El orbilor le da lumina,
Și mușilor le dă cuvânt,
Pe cei infirmi îi întărește,
Pe morți îi scoală din mormânt.

Și tuturor de o potrivă.
Împarte darul lui ceresc
Și celor care cred într'însul,
Și celor ce-l batjocoresc.

Urască-l cei fără de lege...
Ce-i pasă Lui de ura lor?
El a venit s'aducă pacea
Și înfrățirea tuturor!

Din toată lumea asupriți
În jurul Lui s'au grămădit
Și'n vijeliile de patimi
La glasul Lui au amuțit:

“Fiți blânzi cu cei ce vă insultă,
Iertați pe cei ce vă lovesc,
Iubiți pe cei ce'n contra voastră
Cu vrăjmășie se pornesc...”

Cât bine, câtă fericire,
Și câtă dragoste-ai adus!
Și oamenii drept răsplătire
Pe cruce'ntră tâlhari te-au pus.

Au râs și te-au scuipat în față
Din spini coroană ți-au făcut,
Și, în deșarta lor trufie,
Stăpâni asupra-ți s'au crezut...

Aduceți piatra cea mai mare
Mormântul să-i acoperiți
Chemați sutașii cei mai ageri,
Și străji de noapte rânduți...

S'au veselit necredincioșii
C'au pus luminii stăvilă,
Dar ea s'a întărit în focul
Durerilor de pe Calvar,

Și valurile-i neoprite
Peste pământ se împânzesc,
Ducând dreptate și iubire
Și pace'n neamul omenesc.

Voi toți, ce-ați plâns în întuneric
Și nimeni nu v'a mângâiat,
Din lunga voastră'ngenunchere
Sculați... Cristos a Înviat!

PE CRUCE

de Vasile Voiculescu

Iisus murea pe cruce. Sub arșița grozavă
 Pălea curata-i frunte ce-o sângerase spinii
 Pe stâncile Golgotei tot cerul Palestinei
 Părea că varsă lavă.
 Și chiar în clipa morții hulară cărturarii
 Cu fierea oțelită îl adăpau străjerii...
 Râdea cu hohot gloata cu spasmele durerii
 Și-l ocărau tâlharii.
 Zdrobită, la picioare-I zăcea plângând Maria
 Și-adânc z bucnea blestemul din inima-i de mamă
 Alături Magdalena, în lungă ei maramă,
 Țipa văzând urgia.
 Departe ucenicii priveau fără putere...
 N'aveau decât să fugă în lumea cea pribeagă
 Cu el se năruise nădejdea lor întreagă
 Și fără mângâiere.
 Târziu, porni mulțimea în pâlcuri spre cetate
 Pe drumurile'nguste cu lespezi pardosite
 Trecură fariseii cu fețele smerite
 Și bărbile-argintate.
 Măslini fără de frunze dormeau mocnind pe coaste
 În vale, ca'ntr'o pâclă, dormea Ierusalimul,
 Pe cruce somnul mortii dormea de-acum sublimul
 Iisus, vegheat de oaste.

Iisus prin grâu

de Nichifor Crainic

Prin grâul copt, pe unde-aleargă șerpuitoarea mea cărare
 Ce scapătă departe'n aur de glorioasa înserare,
 Mi s'a părut că treci, Iisuse, precum treceai pe vremea ceea
 Gustând în mers prietenia pescarilor din Galileea.

Pe părul Tău, încununându-l, juca o flacăra bălaie
 Și soarele muia veștmântul drumeților în vâlvătaie.
 Vorbeai... și inimile toate se aninau de vorba Ta
 Și le purtai ca o podoabă de ciucuri prinsă la manta.

Că vorba Ta era mai dulce ca rodiile din Edom
 Și'nomenia dumnezeirea și îndumnezeia pe om.
 Treceai... și sângera în Tine prigoana crudelor sinedrii,
 În zări vă așteptau gigantici, cu crengi ocrotitoare, cedrii.

Iar eu părea că merg în ceata de ucenici și ucenice
 Să sfarăm și eu, pentru cină, cu palmele-amândouă, spice.
 Eram, socot, prea mult al lumii și prea puțin al vrerii Tale
 Că pământeană grije, Doamne, m'a'ntârziat, stingher, pe cale.

Pe-același galben grâu coboară același glorios apus,
 Dar n'aud vorbele pe care evangheliștii nu le-au spus.
 Trecură veacuri, și cu ele că treci din nou mi s'a părut
 Și-Ți caut urma luminoasă în lutul moale s'o sărut.

Răsună toaca

de Octavian Goga

De glasul ei tresai pe pernă,
 Măicuță, tu, cu chip frumos,
 Și-alergi în grabă la altarul
 Mântuitorului Hristos...

Te văd în colțul vechi de strană
 Cum stai supusă de răstriști,
 Și-atâta jale pare scrisă
 În ochii tăi curați și triști...

Și cum te'nchini în rugăciune,
 Eu mă gândesc înduioșat:
 Nemilostiva toacă-a nopții
 Ce vis frumos ți-a tulburat?...

PAȘTELE

de Vasile Alecsandri

De Paști în satul vesel căsuțele'nălbite
Lucesc sub a lor malduri de trestii aurite
Pe care cocostârcii, înfipti într'un picior,
Dau gâtul peste aripi, tocând din ciocul lor.

Un scrânciob mai la vale pe lângă el adună
Flăcăi și fete mândre ce râd cu voie bună,
Și'n sunet de vioare, de cobze și de nai
Se'ntoarce hora lină, călcând pe verde plai.

Bătrâni cu fețe stinse, români cu fețe dalbe,
Românce cu ochi negri și cu ștergare albe
Pe iarba răsărită fac praznic la un loc,
Iar pe'mpregiur copiii se prind la luptă'n joc.

Și scrânciobul se'ntoarce, purtând în legănare
Părechi îmbrățișate cu dulce înfocare,
Ochiri scânteietoare și gingașe zâmbiri
Ce viu răspând în aer electrice luciri.

CHRISTOS A ÎNVIAT!

de Vasile Alecsandri

Christos Mântuitorul din morți a înviat
Și fruntea-i ca un soare,
Lucind peste popoare,
Flori de nemurire în lume-a'mprăștiat.

Christos, Zeul credinței, ieșit-a din mormânt!
Ș'a sa reînviere
Ne arată că nu pierе
Dreptatea și credința și adevărul sfânt!

Christos e viu! Ca dânsul, o! voi ce suferiți
În lanțuri de robie,
Curând la viața vie
Din umbra trist' a morții veți fi cu toți ieșiți!

DE PAȘTI

de Tudor Arghezi

La toate lucarnele și balcoanele
Au scos din cer îngerii icoanele
Și-au aprins pe scări
Candele și lumânări.

Orașele de sus, în sărbătoare,
Au întins velințe și covoare,
Și ard în potire
Mireasmă subțire.

Și din toate ferestrele odată,
Mii și sute de mii,
Heruvimii fac cu mâna bucălată
La somnoroșii copii.

CRISTOS A ÎNVIAT!

de Cincinat Pavelescu

E soare pe ceruri,
Și'n inimi e soare.
Cu iarna ce moare,
Nădejdea învie,
Pe firul de iarbă,
Pe frageda floare,
Cu lacrimi plouă
Mărgele de rouă.

Aleargă peste'ntreaga fire
Fioruri largi de fericire
Și toate inimile bat:
"Cristos a înviat!"

Un zbor naiv de idealuri
În inimi prinde să tresară...
Ca și pe câmpuri, văi și dealuri,
În suflete e primăvară!
Și cerului mai clar, mai dulce,
I-aduce parcă o solie
De tot norocul nostru – blânda
Și-armonioasa ciocârlie.

Cântați "Cristos a înviat"!
Și clopotele'n dimineață
Să'nalțe'n ceru'nseinat
Cântarea dragostei de viață!

Și glasul lor purtat de vânt,
Când va sui 'n lumină,
Spre tronul Domnului cel Sfânt,
Cu lumile se'nchină.
În ceasul binecuvântat
De vis și rugăciune
Când soare răsare,
C'o argintie trâmbițare
Un înger poate o să sune
Într'a popoarelor uimire,
Universala mântuire:
"Cristos a înviat!"

CEI ÎNLĂNȚUIȚI

Hristos a Înviat!

de **Andrei Ciurunga**

Hristos a înviat peste șantiere
precum peste cărbuni învie para.
De-aici va crește marea înviere
ce va cuprinde - mâine - toată țara.

Hristos a înviat peste lopeți
abia mișcând în mâini însângerate,
a înviat ca în atâtea dăți
să ne sărute frunțile plecate.

Hristos a înviat peste spinări
încovoiate aprig sub povară -
acest Hristos care'n atâtea țări
a fost bătut pe cruce-a doua oară.

Hristos a înviat și pentru noi,
sau poate numai pentru noi anume,
să ne deschidă drumul înapoi
spre câte-au fost - și vor mai fi în lume.

Hristos a înviat biruitor,
cum biruind vor învia martirii,
când peste zidul închisorii lor
va crește mâine mușchiul amintirii.

Hristos a înviat peste șantiere
să-și dăruie trupul - pâine,
și să vestească marea înviere
ce va cuprinde toată țara, mâine.

1953

DE PAȘTI

de Virgil Mateiaș

Un crâmpei de soare umblă
Prin zăbrele loc să-și facă,
A împins vreo zece sulii
În celula mea opacă.

Și pe firul lor subțire
A lăsat ușor să vină,
Pentru zilele Învierii,
O prescură de lumină.

S'a uitat în jur și'n blidu-mi
Și, văzând, iar, cât de gol e,
A vărsat un ou de aur
Peste ciorba de fasole.

S'a urcat pe mâni, pe frunte
Și mi-a sărutat frumos
Lacrima ce mi-a adus-o
Învierea lui Hristos.

Soare milostiv, ascultă
Îți mai cer un dar, și-anume
Varsă-un pic de omenie
Peste om și peste lume!

13 Aprilie 1963, Aiud, Zarcă, celula 52

Vinerea Patimilor

de Virgil Mateiaș

E mult de-atunci, ostașii
din garda lui Pilat
au râs când li se spuse
că Tu ești Împărat.

Ți-au spus măscări, făcut-au
și glume de prost gust

când Ți-au adus cununa
și haina lui August.

Te-au și scuipat, și'n urmă
chiar ei Te-au răstignit,
că la așa ispravă
iudeii s'au gândit.

Ba unul dintre dânșii
cu sulița Te-a'mpuns
că se'negrise Cerul,
ca semn că e de-ajuns.

Când totul se sfârșise,
o Mamă mai plângea.
Iudeii-și dădeau coate
și garda Te păzea.

A treia zi din piatră
din moarte Te-ai sculat
că garda și iudeii,
fugind, s'au speriat.

Doamne! În fiecare Vineri
de Paști, pe înserat,
eu vin să văd vreo rană
dacă s'a vindecat.

Dar când mă uit la Tine,
roșesc și mă agit
de parc'am fost acolo
și eu și am fugit.

Nu cumva rătăcește,
fugar strămoșul meu
că'n loc să-ți mângâi rana
încep să tremur eu?

Și cum îl cheamă, Doamne?
să-l strig de pe la daci,
că Tu nu ții mânia,
să-l ierți și să Te'mpaci!

D E N I E

de Radu Gyr

Și primăvara parcă era alta,
 curgea și luna altfel pe zăplaz ...
 Pe-atunci nu ne cioplisem stânci, cu dalta,
 meșterul timp, nici frunte, nici obraz.

N'aveam tăiate'n cremene nici fața,
 nici lacrima, nici frunza cu cununi.
 Mai mirosea a zmeură și viața
 și inimile noastre a căpșuni.

Pe-atunci purta și vântul flori în chică
 și cântecul pe frunte, prour nou,
 și'n fiecare cuib de rândunică
 pui de heruvi țâșneau din orice ou.

Căzând din cer ori coborând din lună,
 ne așteptau caișii în pridvor;
 mergeam cu ei la denii, împreună,
 și ne'nchinam ca ramurile lor.

Iisus venea cu roua în potire,
 priveam adânc în ochii Lui adânci,
 și înviam în orice răstignire,
 când surădeam pe crucile de-atunci...

Noaptea Învierii

de Nichifor Crainic

Din spuma de vișini răsare conacul
 Sub nemărginitul safir înstelat.
 Aprins de-așteptare, pândește buimacul
 Strângându-și toporul sub brațu'ncordat.

Troianul de floare l'ascunde ca norul
 Ce-ar sta să se spargă în trăsnet cumplit.

Din sânge rachiul, din minte amorul
Străpung cu duhoare văzduhu'nflorit.

E noaptea'nvierii. Tresaltă făptura;
Tămâie e'n codri și smirnă'n grădini,
Spre marea minune se'nalță natura
Cu ierburi și arbori schimbați în lumini.

Un clopot răsună, răspund celelalte,
Talazuri rotind în eter,
Se umplu de vuiet tăcerile'nalte
Și sufletul lumii se suie spre cer.

Buimacul înjură păruta zăbavă
Cu care creștinii se duc spre altar
Pur, crinul credinței se leagană'n slavă
Să-l miruie roua ceresului har.

Conacul e singur. Ai casei plecară.
Zăvoarele astăzi pe uși nu se pun,
Deschisă e poarta oricărui de-afară.
În noaptea'nvierii tot omul e bun.

Acasă rămâne bunica oloagă.
Iisus înviatul lucește'n iatac.
Bătrâna'n fotoliu, sub candeli, se roagă
Când intră navală tâlharul buimac.

Alături e lada crezută cu-o sumă
Ce face un diavol din omul mărunț,
El strânge toporul de parcă-l sugrumă
Smuncindu-l în aer sălbatic și crunt.

Bătrâna se uita la el fără frică
Cu chipu'n vâpae de candeli nimbat,
Ea crede că omul o cruce ridică
Și glasul ei cântă: "Hristos a'nviat!"

Ce caldă blândețe, ce miere cerească
E'n glasul bătrânei că omu-a'mpietrit?
Se nărui brațul ce vru să lovească,

Toporul îi cade cu zgomot icnit.

Se mișcă năluca Iisus în icoană
Și'nvăluie'n aur tăcutul iatac,
Podeaua răsună de stranie zvoană
De parcă'n adâncuri ar geme un drac.

Atât a fost totul. Acum se frământă
Ca noru'ntr'ntre vânturi de nord și de sud;
Cu mintea trezită și-asupra-și răsfrântă,
Se vede deodată nemernic și crud.

Cu spaimă zărește, surprinse'n trezie,
Dihăanii de beznă ce'n suflet s'ascund
Precum într'o apă când e străvezie
Vâscoase jivine târându-se'n fund.

Sub bolta'nstelată, ce stă'n sărbătoare,
Pământul se'ntinde smălțat ca un preș,
Tot omul lumină, tot pomul o floare,
Doar el, pângăritul, se simte un leș.

Bătrâna-l privește de parcă-l răsfată,
Străină cu totul de zbuciumul lui;
Ea pare bunica lui însuși de față
Ca'n vremea când, fraged, era doar un pui.

Mergea împreună cu sfânta bătrână
În nopți ca și asta la Domnu Hristos,
Râdeau ghioceii în chita din mână
Și inima floare s'o ducă prinos.

O, glasuri de clopot și ropot de toacă,
Odraslă de înger rămasă'napi,
Cascada de munte căzută'n băltoacă,
Zăpadă de suflet topită'n noroi !

Zdrobit îngenunche și geme: "Iertare,
Iertare, iertare", cu grai sugrumat.
Bătrâna-l privește cu-adâncă mirare,
Iar glasul ei cântă: "Hristos a'nviat !"

Răstignire

de **Andrei Ciurunga**

O, de-ar mai trece Dumnezeu prin țară
să ne citească sufletul afund,
cel răstignit a nu știu câta oară
pentru'ndrăzneala de-a se vrea rotund,

ar da de mari palate' mpestrițate
și de bordeie-ascunse în pământ,
dar niciodată, Doamne, ferecate
la'nfățișarea oaspetelui sfânt.

O, de-ar veni bătrânul din poveste
cu barba lui de sălcii și măslini,
ne-am ridica încreștinați pe creste
spre Răsăritul hojma de străini,
și zornăind cătușele comune
ce-au ruginit în temnițele lor,
ne-am lumina de-o dulce rugăciune
cu care abia ne'mbujorăm de dor.

Dar Dumnezeu mai zăbovește încă
la ceasurile-acestea prea târzii.
În lume poate s'a lăsat vreo stâncă
mai grea, pe pieptul altei seminții.

Ci noi, bolnavi de-adâncă neputință,
privim zadarnic înăspritul drum.
Din cele ce ne-ar fi de trebuință
ne sunt de lipsă scuturile-acum.

Sub cerul țării, cătrănit sinistru,
s'a răstignit Hristos ca la'nceput,
cu palma stângă sângerând pe Nistru
și palma dreaptă înflorind pe Prut.

Privindu-Ți Fiul dăruit pierzării,
îți mulțumim de codri și de grâu,
dar ne revoltă, Doamne-al îndurării,
că nu ne-ai dat și fulgere la brâu.

Înviere

de Maica Teodosia (Zorica Lațcu)

Am fost cândva mormântul nou în care
Niciând vreun mort nu mai fusese pus,
Mormânt deschis în lungă așteptare,
Ca să-l primesc în mine pe Iisus.

Și iată, mâini de ucenici, pioase,
Mi l-au adus în giulgiu' nfășurat;
Cu zvon de rugăciune și prinoase
În mine ca în groapă L-au culcat.

A stat dormind sub lepedea uitării,
Cu strai de gânduri aspre învelit,
Înmormântat în noaptea întristării
Și cu tăceri adânci pecetluit.

Dar tu ai înviat, Lumină lină
Și totul s-a umplut de străluciri,
Iar bucuria trâmbiței divine
Zvonește imnul veșnicei iubiri.

Acum mormântul este bazilică,
Iar gândurile mele - pelerini -
Cucernice spre Tine se ridică
Și Tu spre ele mila Ți-o înclini.

La crucea purtată!

de Virgil Maxim

O, Crucea Domnului Hristos, crescută'n noi!
Ca pe-un Copac al Cunoștinței Binelui și-al vieții
Te-am adăpat cu sânge cald și tânăr și cu ploi
de lacrimi revărsate'n "psalmii dimineții"...

Suntem cu Simon Cireneu, toți, sub Tine,
Izbăvitoarea noastră din temnițele morții!...

Ne-am răstignit pe Tine, surâzând
durerilor răsfârte'n prăbușirea
dorințelor de viață vinovată și păcat!...

Purificați sub Har, durerea noastră

am preschimbat-o în iubire,
 și i-am iertat
 pe cei ce-n amăgirea lor din cuget
 ne-au junghiat!...
 Credeau în biruința lor de "ceas pătat"...
 Și ne-am sculat din "giulgiul morții"
 la ceasul rânduit de Cel Prea Înalt,
 să fim același leat
 cu Domnul nostru în Lumină
 la Judecata Lumii!...
 La Marea și Sfânta, Înfricoșătoarea
 Și singura Prea-Dreaptă Judecată
 din Valea Iosafat!...
 O, Crucea Domnului Hristos, crescută'n noi,
 să Te purtăm ca pe-un Stindard Biruitor
 în Viața de acum și'n Veacul-de-Apoi!...
 Amin! Amin! Amin!
 În veci,
 Amin, Amin!

ÎNVIEREA

de **Nichifor Crainic**

Sub vraja mângâierilor de soare,
 Natura'n strai de floare s'a'mbrăcat,
 Plutește'n lume duh de sărbătoare,
 Căci azi din morți Cristos a înviat!

Nădejdi primăvăratice ne'nbie
 Să ne trezim din ură și păcat,
 Iubirea și credința'n noi să'nvie,
 Căci azi din morți Cristos a înviat!

Cu sufletele'n volburi de lumină
 Și'nflăcărați cu cugetul curat
 Să ne'nfrățim în dragoste creștină,
 Urându-ne Cristos a înviat!

Serafice cântări de biruință,
Zdrobesc cătușe și dărâma porți
Sus inimile frați de suferință,
Căci azi Cristos a înviat din morți.

1956, Zarca Aiudului

ISUS

de Dumitru Bacu

Azi noapte mi-a bătut în geam un glas.
Părea un geamăt sfâșiat și stins
Venit din adâncimi de necuprins,
Un vagabond prin nopți, fără popas...

Prin licărirea stelelor de sus
Mi s'a părut că ntrezăresc un sfânt
Ce rătăcește'n taină pe pământ.
Un vis ciudat? Sau poate chiar Isus?

În ochi sclipeau aprinse, verzi lumini
În palma rezemată de oblon
Ardea adâncă, urma de piron

Pe fruntea albă semnele de spini.
Azi noapte mi-a bătut Isus în geam.
Și mi-a vorbit. Dar parcă eu vorbeam...

Din volumul de poezii "Aiud". Colecția "Dacoromania", Madrid, 1961.

DIN EXIL

PASCALE

S'a oprit din scris și pana.
Toate, de înmărmurire,
Las' sa picure din rana
Fiului, dumnezeire.

„Iartă-l Doamne că nu știe
Ce-a făcut sau ce dorește,
Azi s 'a lepădat de iie
Și-a uitat de pâini și pește.

A uitat să-și oglindească
Ceru'n milă și iertare.
Purta coif, azi, poartă cască
Și mereu ceva nu are.

Strânge 'ntruna ca'n blesteme,
Strânge depășind măsura,
Și visând tot diademe
A 'ncurcat mila cu ura.

Tu i-ai dat să-ți poarte chipul
Cel întru desăvârșire.
El, îți numără nisipul
Și se'mbată din potire.

Tu ai vrut stăpân să crească
Și'n dreptate să-ți urmeze,
El, din dania cerească,
Toate vrea să'nstrăineze.

Iartă-i Tu deșertăciunea,
Iartă Doamne tuturor;
Repeta-voi rugăciunea
Până când suna-va ora."

Picură din rană sânge.
Buze binecuvântare
Murmură, iar lumea plânge
Și se'nșiruie cărare.

Cade brumă de culoare
Peste ouă ce le'nchină.
Dor genuchii, umăr doare,
Crește crucea în lumină.

Frunți se pleacă la mormântul
Ce-are piatra răsturnată.
Șoaptele le poartă vântul...
„Iartă-i Doamne încă-odată!"

Ștefan Gheorghe THEODORU

"Revista Scriitorilor Români", München, Nr. 12, 1973

Hristos a Înviat

Plâng amurgurile serii, picături mari de lumină
Intunericul se lasă peste frunți care se'nchină,
Și'n tăcerea grea de piatră, peste sufletele triste,
Noaptea scutură fiorii unor gânduri pesimiste.

În căminele de veacuri, pe-un pământ sfințit cu sânge
Stau de strajă sărăcia și răbdarea ce se strânge.
Șoaptele's rostite'n taină, pe covor de lacrimi grele,
Cu speranțe spulberate; viața-i goală fără ele.

Palid pâlpâie'ntre buze ruga plină de mistere,
Căci credința mai rămâne singura lor mângâiere.
Este noaptea Învierii, după Patimile Sfinte,
Cu slăvitele prohoduri, Cel mai Sfânt dintre Morminte.

Și lumina ce s'aprinde din lumina lui Isus
Este dusă în cămine cu credința'n Cel de Sus.
Zâmbetele'nseninează ochii fețelor cernite,
Ca să cânte'n cor de îngeri cântecele moștenite.

Și să-și spună'nviolate cum românului i-e dat
După datinile sfnte, că "HRISTOS A ÎNVIAT!".

Alexandrina ISAC

Din volumul "*Pribejie și Dor*", Editura "Coresi", Freiburg, 1985.

P A Ș T I

*Numa'n Munte este-un brad,
Mult încetinat și'nalt,
Dela Dumnezeu lăsat
(Colind)*

1.

Întâia răstignire. Stă Cuvântul,
Și litera-l rodește'n alfabet,
Mai necuprins ca timpul și pământul,
Liturghisind cu cel dintâi poet.
Azi infinitu-i carte peste carte.
Și litera bea viață din tăcere,
Călcând cu semnul morții peste moarte.
De-abia mai știm de-această *înviere*.

2.

A doua răstignire. Stie dorul
De sfinte amintiri din alte sfere:
Cetim în game stelele și sborul
Spre-*acasă*, îngânând durere.
Și notele de-abia vrăjesc misterul
Să ne-aromească rugile și cina,
Și'n geamul pauzei să ne-arate cerul.
Așa-i cuminecarea cu *Lumina*.

3.

Și-a treia: Dela unul pân'la nouă.
În zero-s geometrie și algebre:
Splendori de ordine, o lume nouă,

Cu centrul în matrice și tenebre.
Rachete-l caută'n altă încăpere, -
Anti-materie, viteză de quasari, -
Și câțul iscă roiuri de mistere.
Și noi suntem mai singuri, mai fugari...

4.

Și-aceasta-i Crucea. Mântuiți de Nume.
Răspundem toți în ceruri. Suntem una.
Născuți din taină, din exil la lume.
Și spinii minții ne'mpletesc cununa.
Cu zorii care-anunță dimineața,
În inimă ne strângem cu sfială.
De două mii de ani ne tragem viața
Din groapa Lui, fără de cruce, goală.

Vasile POSTEUCĂ

Din vol. "În marea și'n mormintele din noi". Editura revistei "Drum", Madrid, 1967. Publicată inițial în ziarul "Cuvântul în Exil", Freising. Anul IV, Nr. 46-47, Martie-Aprilie 1966.

ORA ÎNVIERII

Bate,
în inimă de cetate,
în inima mea,
în inima ta,
clopotul Învierii!...

Îl auzi frate
cum bate,
pentru tine,
pentru mine,
pentru toți cei fără de Țară
ce-și duc zilele amare
peste hotare?...

Christos a Înviat,
cu moartea pre moarte călcând,
iar nouă dăruind
speranța că,

mai târziu, ori mai curând,
Învia-va și România,
precum învie
în fiecare primăvară păpădia.

Frate de sânge și credință,
uită orice umilință.
Uită lacrimile,
uită suferințele,
îndoindu-ți credințele
că, precum El,
sculatu-s'a din morți,
și noi, așisderea,
ne vom scula
odată cu Țara
din inima mea
din inima ta,
din inima noastră,
spre a sta veșnică mărturie,
pentru o altă Mare Românie.

Bat clopotele în Cetate.
Christos a Înviat, frate!

Nicolae NOVAC

Revista "Carpații", Madrid. Anul XXII, Nr. 3, Feb.-Martie 1977.

PUSTIIT

Miezul nopții
bate...
Agonice inimi...
prinse'ntre lăcate -
sub un cer
de sânge...
când luna
se stânge...
și Hristos se frânge -
pe-o putredă Cruce

cu Juda năluce...
Miezul nopții
bate...
inima-mi străbate...
cu fior de ghiață
cu sufletu' nghiață...
Miezul nopții
bate'n
crudă vijelie...
Pustiit mă sting
pe culmi de mânia...
Sfântă Românie!
6. II. 1963
AL. SILISTREANU

Ziarul "Cuvântul în Exil", Freising. Anul I, Nr. 11, Aprilie 1963.

RUGĂ

Iertare, Doamne, dacă nu mai pot,
Când crucea mă apasă la pământ!
Azi parc' aud chemarea din mormânt
Și mă despart de toate și de tot...

Mișelnicii din urmă m'au răpus,
Să nu le tulbur viața de pigmei.
Sunt gata. Ia-mă, dacă Tu mă vrei,
Iar Neamul soarta'n mâna Ta și-a pus!

Pe frunte-mi arde ramura de spini,
În glezne simt piroanele adânci...
O, Doamne! Dă-mi oțetul, să-mi alini

Văpăile de sete infernală...
Și lasă-mă să mă târăsc pe brânci,
Spre încercarea cruntă și finală!...

Demetrius LEONTIEȘ

Din volumul de poeme "La răscucea neamului". Tipografia "Danubia", München, 1974.

ISUS PE GOLGOTA

Privea spre cer, spre lumea largă,
la muribunzii de pe targă,
ce așteptau, o mână ntinsă,
ca moartea 'n lut să fie'nvinsă...

Nimica n'apărea în zare...
Nici o speranță, lumânare,
din ochiul celui răstignit,
scuipat de toți și biciuit...

Sub umbra de măslin, un om,
sărman olog! Cum implora
un ajutor mântuitor...
zadarnic!
Când Isus acum,
urca calvarul ca un om...

AL. SILISTREANU

Din volumul "Poarta singurătății". Editura "Carpații", Madrid, 1961.

RĂVAȘ DE ÎNVIERE

În noapte sfântă de 'nviere
răvaș scriu către țară
și gândul mi-e la cei
ce-așteaptă izbăvire
din noaptea asupririi.
Ca'n vis revăd trecutul -
în satul de pe Prut
omățul se topește
și'n luncă 's sălciile verzi.
Și prima bucurie:
Floriile cu soare.
E Săptămâna Mare:
vecerniile 'ncep -
Trădarea, Răstignirea

și Punerea 'n Mormânt.
 Și-apoi un gol...
 E noapte de un veac
 e noapte de-un mileniu
 și noaptea' ar fi rămas
 dacă Hristos n'ar fi 'nviat...
 Dar visul se 'nterupe
 biserica se umple
 și candela veghează:
 o stea în întunec.
 De-odat' un fulger,
 un trăznet de lumină:
 Hristos a înviat!
 Lumină din Lumină.
 Și fiecare poartă
 lumina mai departe
 din om în om
 din casă 'n casă:
 Lumina Învierii!
 Voi cei de-acasă
 simțiți cum pâlپاie
 lumina 'n pribegie
 aici și pentru voi?
 Și noaptea se destramă,
 lumina năvălește
 în suflet și în case
 și fiecare știe:
 Hristos a înviat!
 Și fiecare cântă:
 Hristos a înviat!
 Acum și 'n veșnicie:
 Adevărat! Adevărat!

1966

Leonida LUTUTOVICI

Ziarul "*Cuvântul în Exil*", Freising.
 Anul IV, Nr. 46/47, Martie - Aprilie 1966.

MAREA CEA MARE

Pe țărm, în rugi fierbinți, în ritm cu zorii,
El vede'n mări de secole, vapoare,
Hrănind, din grâul românesc, istorii
Și inima rodindu-ne-o cu soare...

În preajma lui furtunile sunt râme,
Isbindu-se, becisnice, de Munte.
Ci El își rupe timpul din parâme
Și crește evi de cer dintr'un grăunte.

O inimă-i neamul. O bătaie.
Pe drumul cel din urmă, spre 'nviere.
Cuvântul lui, ca paloșul. Și taie
Între dușmanii legii și tăcere.

Și îngerii-l anunță din trompete;
- În alt veleat, în sânul altei fete,
Și-l duce valul mării spre oceane:
O să m'aștepte lanțuri și corone...

Atunci vom strânge iarăși colb și spume,
Urcând în vifore și'n bătălii;
Și-om fi din nou însingurați în lume,
Scrumiți de nedreptăți, de veșnicii...

El vede totul că se uită'n El,
Ca'ntr'un străfund de taină și lumină;
Și taina-i una, cum a fost în Miel:
- O să-i împartă sângele drept cină.

Și astăzi, val de val, vuieste Marea
Și-i pregătește scară de basalt,
Plecându-și spre faleza lui spinarea
Și răzimând-o'n țărmul celălalt...

Îl așteptăm mereu. Luptând cu piatra
Din fundul Mării, să ne facem sară;

Și'n rădăcini, în dimensiunea patra,
El ni-se-așează piatră unghiulară.

Martie 1966

Vasile POSTEUCĂ

Ziarul "Cuvântul în Exil", Freising. Anul IV, Nr. 46/47, Martie — Aprilie, 1966.

C U P R I N S

NAE IONESCU

Răstignirea - <i>Ecce Homo!</i>	6
Înviere	8
Să mărturisim Paștele	10
Paștele gândului și celelalte Paște	12
Tristia	14

VARIOUS

Duhul sărbătorii – <i>Vasile Băncilă</i>	16
Învierea Domnului și importanța ei universală – <i>D-tru Stăniloae</i>	22
Isus sângere, Isus surâde – <i>Iordache Nicoară</i>	27
Binefacerea Învierii pentru un legionar – <i>Ion Moța</i>	28
Învierea – <i>C-tin Rudneanu</i>	31
Patimile și Învierea lui Hristos – <i>Aurel Cosma</i>	33
Numele de peste țaria săbiilor – <i>Mircea Streinul</i>	39
Focul simbolic dela Craiova – <i>Titus Mălai</i>	41
Hristos a Înviat!	43
Însemnări fugare – <i>Ion Banea</i>	45
Osana – restignește-l – <i>Teofil Bălibanu</i>	47
Învierea Domnului	49
Temeiul adevărului și al vieții – “ <i>Vameșul</i> ”	51
Praznicul Învierii – <i>I. L.</i>	53
Învierea Domnului – <i>George Gage</i>	56
Învierea Domnului – <i>Radu Botiș</i>	59
Prinderea, judecata și Răstignirea Mântuitorului	60
Înmormântarea, Învierea și Înălțarea lui Iisus	61
De Ziua Învierii – <i>Horia Sima</i>	63
Adevărata jertfă – <i>Gabriel Bălănescu</i>	65
Paște – <i>Delia Lucaciu</i>	67
Paștile și sufletul românesc – <i>Mihail Bulacu</i>	68
Învierea – <i>Șerbana H. Târtea</i>	72
În așteptarea Învierii – <i>Ion Valerian</i>	80

TRADIȚII ȘI OBICEIURI

Ouăle roșii – <i>Simion Fl. Marian</i>	83
Originea ouăleor roșii în folclorul românesc – <i>Artur Gorovei</i>	84
Tradiții în legătură cu ouăle de Paști – <i>Artur Gorovei</i>	95
Paștile în Maramurăș – <i>Ion Berinde</i>	103

PAȘTELE ÎN VERSURI

Hristos a Înviat! – <i>Em. C. Măiereanu</i>	107
Rugă pentru Înviere – <i>Valeriu Cârdu</i>	107
Seară de taină – <i>Radu Gyr</i>	108
Azi ne rugăm – <i>C. Ionescu-Cristești</i>	109
Săptămâna Patimilor – <i>Valeriu Cârdu</i>	110
Hristos a Înviat! – <i>Vasile Militaru</i>	111
Cu Domnul alături – <i>George A. Petre</i>	112
Înviere	113
Înviere – <i>Petre Paulescu</i>	114
Rugăciune – <i>Constantin Pârlea</i>	115
Christos a Înviat! – <i>Vasile Militaru</i>	116
Hristos a Înviat! – <i>Radu Botiș</i>	117
Isus – <i>A. G. Delafântânele</i>	117
Iisus – <i>Ion Molea</i>	118
Denie – <i>N. Crevedia</i>	118

CLASICE

Armingenii – <i>George Coșbuc</i>	121
E sărbătoare – <i>Octavian Goga</i>	122
Ziua Învierii – <i>George Coșbuc</i>	123
Solul Golgotei – <i>Mihail Codreanu</i>	124
Paște trist – <i>Dumitru Iov</i>	124
Corbul – <i>George Coșbuc</i>	125
În grădina Ghetesmani – <i>Vasile Voiculescu</i>	126
Cristos a Înviat! – <i>Alexandru Vlahuță</i>	127
Pe cruce – <i>Vasile Voiculescu</i>	129
Iisus prin grâu – <i>Nichifor Crainic</i>	129
Răsună toaca – <i>Octavian Goga</i>	130
Paștele – <i>Vasile Alecsandri</i>	131
Christos a Înviat! – <i>Vasile Alecsandri</i>	131
De Paști – <i>Tudor Arghezi</i>	132
Cristos a Înviat! – <i>Cincinat Pavelescu</i>	132

CEI ÎNLĂNȚUIȚI

Hristos a Înviat! – <i>Andrei Ciurunga</i>	135
De Paști – <i>Virgil Mateiaș</i>	136
Vinerea Patimilor – <i>Virgil Mateiaș</i>	136
Denie – <i>Radu Gyr</i>	138
Noaptea Învierii – <i>Nichifor Crainic</i>	138
Răstignire – <i>Andrei Ciurunga</i>	141

Înviere – <i>Zorica Lațcu</i>	142
La crucea purtată! – <i>Virgil Maxim</i>	142
Învierea – <i>Nichifor Crainic</i>	143
Isus – <i>Dumitru Bacu</i>	144

DIN EXIL

Pascale – <i>Ștefan Gh. Teodoru</i>	146
Hristos a Înviat – <i>Alexandrina Isac</i>	147
Paști – <i>Vasile Posteuță</i>	148
Ora Învierii – <i>Nicolae Novac</i>	149
Pustiit – <i>Alexandru Silistreanu</i>	150
Rugă – <i>Demetrius Leontieș</i>	151
Isus pe Golgota – <i>Al. Silistreanu</i>	152
Răvaș de Înviere – <i>Leonida Lututovici</i>	152
Marea cea mare – <i>Vasile Posteuță</i>	154

S F Â R Ș I T

© Copyright 2018
Toate drepturile rezervate

DE ACELAȘI AUTOR:

- ♦ *“Bibliografia operelor autorilor legionari”*. Editura *“Libertatea”*, Jacksonville, Florida, 1993.
- ♦ *“Publicații Legionare”*. Editura *“Libertatea”*, Jacksonville, Florida, 1993 / 2017.
- ♦ *“În cumpăna vremii”* (scurte nuvele). Colecția *“Libertatea”*, Jacksonville, Florida, 1994.
- ♦ *“VICTOR CORBUȚ - în pas cu noi”*. Colecția *“Omul Nou”*, Hallandale, Florida, 1995.
- ♦ *“Crâmpete de viață - în pădurea cu fiare sălbatice”* (vol. I - II). Editura *“Libertatea”*, Jacksonville, Florida, 1995 - 1996.
- ♦ *“Martirii ne veghează din ceruri”* (vol. I). Editura *“Libertatea”*, Jacksonville, Florida, 1997. Vol. II (în pregătire).
- ♦ *“Snop de vise”* (versuri). Colecția *“Libertatea”*, Jacksonville, Florida, 1997.
- ♦ *“Crăciun în Exil”* - Mică antologie a celor mai frumoase versuri de Crăciun publicate în Exil. Colecția *“Libertatea”*, Jacksonville, Florida, 2014.
- ♦ *“De ici, de colo...”* - Antologie de versuri legionare (Vol. I - II). Editura *“Libertatea”*, Jacksonville, Florida, 2018.
- ♦ *“Sărbătorile Crăciunului și Anului Nou Reflectate în Presa Naționalistă”* - Antologie în texte și versuri. Editura *“Libertatea”*, Jacksonville, Florida, 2018.

Ediții îngrijite:

- ♦ *“Acuzat, martor, apărător în procesul vieții mele”* de Dumitru Banea. Colecția *“Omul Nou”*, Miami Beach, Florida 1994.
- ♦ *“Rezistența în Munții Brașovului”* de Petre Baicu. Colecția *“Omul Nou”*, Hallandale, Florida, 1994.
- ♦ *“Cărticică de cântece”* (legionare). Editura *“Libertatea”*, Jacksonville, Florida, 1995.
- ♦ *“Jurnal numai pentru mine”* de Niță Ghimbășanu (I), caietele 1-2; în lucru, caietele 3-4. Colecția *“Libertatea”*, Jacksonville, Florida, 1997.

În curând:

- ♦ *“Încrustări pe răboj...”* (volum antologic), 2018.

